

Pordenone Montanari razstavlja
v starem pristanišču

V zgonski občini prvi
bankomat Zadružne kraške banke

Na goriškem Krasu divja odlagališča
okoljski in finančni problem

Obnova goriškega in rubijskega
gradu temelji na različnih
izhodiščih

Primorski dnevnik

SREDA, 28. SEPTEMBRA 2011

Št. 229 (20.244) leto LXVII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Varčevalni ali volilni program?

ALJOŠA GAŠPERLIN

Koliko denarja bi ostalo v deželni blagajni, ko bi udeležili vse predlagane ukrepe? Predsednik Dežele Furlanije-Juljske krajine Renzo Tondo, ki je včeraj predstavil svoj načrt za varčevanje in znižanje stroškov za politiko, na to vprašanje ni odgovoril. Točneje, predlagal je vrsto varčevalnih ukrepov, ki pa jih ni podkrepil z ustrezno utemeljitvijo.

Predsednik Tondo se je namreč v deželnem svetu predstavil s seznamom ukrepov, ki zadevajo številna področja, od same deželne uprave in skupščine do zdravstva, ljudskih gradenj in podjetništva. Povsod predvideva krčenje finančnih prispevkov, združitve več struktur ali enostavno ukinitve nekaterih ustanov, le glede podjetništva je predvideno zmanjšanje davka Irap za en odstotek. V zvezi z morebitno ukinitvijo pokrajin je Tondo predlagal posvetovalni referendum, kar zveni resnično na ljubo dokaj demagoško. Prav tako demagoški je tudi predlog po znižanju števila deželnih svetnikov in deželnih odbornikov, ali pa zvišanje praga za pravico do pokojnine za deželne svetnike. Tu ni nič novega, ker jo to pred enim letom že predlagala Demokratska stranka, kot to poudarjajo tudi v opoziciji.

Tondo je torej predlagal vrsto varčevalnih ukrepov, pri tem pa pozabil povedati, koliko bo deželna uprava varčevala pri posameznih postavkah in sploh v primeru, da bi udeležili ves »paket«. Poleg tega ni povedal, kdo bo pristojen in kdo bo upravljal predlagane združene ustanove, kot naj bi bili enotno deželno zdravstveno ozemeljsko podjetje, deželno podjetje za ljudske gradnje Ater, deželna trgovinska zbornica ali deželna sejemna ustanova. Tudi vprašanje goratih območij ostaja odprto, prav tako ni jasno, kako bo v primeru reorganizacije lokalnih uprav z olajšano izvolitvijo predstavnikov manjšinskih skupnosti.

Deželni predsednik je v bistvu predlagal seznam ukrepov, ki so brez razvojne vizije. Načrt je v obdobju Tondovega mandata zelo težko uresničljiv. Nekateri so mnenja, da je to knjiga sanj, vendar je njegov dokument bolj podoben volilnemu programu. Tondova vlada je pač od leta 2008, milo povedano, naredila bolj malo. Zato skuša očitno razživeti dogajanje v luči deželnih volitev leta 2013. Toda predlagani načrt ni nič kaj bolj prepričljiv od doslej opravljenega dela in ni dano vedeti, ali bi bili napovedani ukrepi sploh koristni. Tondo skratka ponuja megleno prihodnost. Toda politika, in še predvsem ljudje potrebujejo jasne predloge.

ITALIJA - Po odredbi neapeljskega revizijskega sodišča preobrat v aferi Tarantini-Lavitola

Berlusconi naj bi Tarantinija napeljal k lažnemu pričanju

Premier naj ne bi bil žrtev, temveč storilec kaznivega dejanja

KMEČKA ZVEZA - Srečanje s tržaškim odbornikom Laurenijem

O težavah vinogradnikov

Predstavniki KZ so odbornika za kmetijstvo pospremili na kmetije v mestu, Bazovici, pri Piščancih in v kontovelski breg

TRST - Kmečka zveza je včerajšnji dopoldan namenila obisku nekaterih kmetij v tržaški občini, da bi odbornika za okolje, energijo, sanacijo onesnaženih območij, kmetijstvo in ribolov Umberta Laurenija se-

znali s problemi, s katerimi se soočajo vinogradniki in kmetovalci v tržaški občini. Obiskali so kmetijo Debelis v Trstu, kmetijo Vidali v Bazovici, si ogledali vinograde v kontovelskem bregu, nakar se je srečanje

zaključilo na kmetiji Ferfaglia pri Piščancih. Predsednik KZ Franc Fabec je bil s srečanjem zadovoljen, ker so odborniku predstavili kmetijsko dejavnost v tržaški občini.

Na 6. strani

NEAPELJ - Podjetnik Giampaolo Tarantini, ki so ga pred slabim mesecem dni aretirali zaradi domnevnega izsiljevanja premiera Silvia Berlusconi, je znova na prostosti. Premieru pa grozi obtožnica, da je Tarantinija napeljal k lažnemu pričanju pred preiskovalci.

Berlusconi je imel doslej v preiskavi vlogo žrtve izsiljevanja, po novem pa bi utegnil biti med obtoženci. Berlusconi naj bi namreč Tarantinija prepričal, naj preiskovalcem pove, da o plačevanju prostitutk za njegove zabave ni vedel nič. Tako piše v odredbi neapeljskega revizijskega sodišča.

Na 5. strani

Tržaški predstavniki
VZPI-ANPI v Ampezzu

Na 2. strani

De Anna se je srečal
z vodstvom SSO

Na 2. strani

Trst: prvi obisk
Cosolinija na univerzi

Na 8. strani

Pokrajina proti zvezi
goratih občin v Brdih

Na 14. strani

Evropski milijoni
za čezmejne projekte

Na 16. strani

MARINIGH
confezioni

Trg Cavour, 25
34074 - Tržič
Tel in Fax 0481 791066

pred cono namenjeno pešcem,
tik ob večnadstropnemu
parkirišču

DEŽELA - Tondo
Predstavitev
varčevalnega
programa

TRST - Deželni predsednik Renzo Tondo je včeraj predstavil varčevalne ukrepe, ki so tudi izzvali val političnih reakcij. Med predlogi, o katerih se bo moral zdaj izreči deželni svet, so zmanjšanje števila deželnih svetnikov in odbornikov, zvišanje praga za pravico do pokojnine za deželne svetnike in združitve mnogih javnih ustanov. Tako bodo npr. združili podjetja za ljudske gradnje Ater, sejemске ustanove, trgovinske zbornice in zdravstvena podjetja.

Na 3. strani

CELOVEC - Najstarejša kulturna ustanova
Mohorjeva družba
proslavila 160-letnico

MANJŠINA - Deželni odbornik De Anna pri izvršnem odboru SSO

V ospredju priznanje krovnih in reševanje odprtih vprašanj

Zahvala za priznanje SSO in SKGZ - »Pravična ureditev« odprtih vprašanj - SSO skrbijo državne reforme

TRST - Nedavno priznanje krovnih organizacij, zaščita, šolstvo, evroprojekti, omizje pri italijanski vladi: ta in še druga vprašanja so bila predmet razgovorov na sinočnjem srečanju med deželnim odbornikom za kulturo Eliom De Anno, ki je zadolžen tudi za odnose z manjšinami, in člani izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij na sedežu te krovne organizacije v Trstu.

Predsednik SSO Drago Štoka, piše v tiskovnem sporočilu, je uvida odbornika seznanil s problemi, ki so v tem času važni za slovensko narodno skupnost v Furlaniji Julijski krajini. Predvsem je izpostavil odgovornosti, ki jih ima tu SSO, ki je bil skupaj s Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo pred kratkim tudi formalno priznan kot krovna organizacija Slovencev v Italiji. Za to priznanje se je Štoka zahvalil odborniku, saj je okrog formalnega priznanja obeh krovnih bilo kar nekaj pripetljajev. Sedaj je ta problem rešen in SSO se bo sama ali pa skupaj s SKGZ vsestransko zavzela za splošno dobrobit vseh Slovencev v naši deželi.

Odbornik De Anna je v svojem posegu dejal, da je Dežela zelo občutljiva za pravično ureditev vseh še odprtih vprašanj do slovenske narodne skupnosti tudi v luči načel zaščitnega zakona, raznih deželnih zakonov, pa tudi obvez, ki izhajajo iz republiške ustave in raznih mednarodnih aktov.

Na srečanju je bil govor tudi o šolskih vprašanjih, skupnem omizju pri osrednji vladi, SSG, komunikacijskih sredstvih, evroprojekti in drugih problemih, ki jih za Slovence v Italiji odpira državna reforma. Le-ta je trenutno v začetni fazi, a zna boleče prizadeti tudi slovensko narodno skupnost v Italiji.

De Anna je z vso odločnostjo zagotovil svoje zanimanje in posredovanje za ugodno rešitev vseh vprašanj, piše v sporočilu SSO.

Za odbornika De Anno se Dežela zavzema za »pravično ureditev« odprtih vprašanj

KROMA

AMPEZZO - 67. obletnica Svobodne partizanske republike za Karnijo in Zgornjo Furlanijo

Takratna dogajanja priložnost za razmislek in primerjavo z današnjim dogajanjem v državi

AMPEZZO - V karnijski vasi Ampezzo je bil pred 67 leti, v najbolj temnem času nacistične strahovlade, epicenter enega najbolj pomenljivih izbruhov demokratične želje po svobodi, enakosti in solidarnosti. Potem ko so partizanske garibalbinske enote z orožjem v rokah osvobodile velik del tamkajšnjega goratega ozemlja, se je za bojnimi vrstami snovala ljudska oblast, sloneča na najbolj pristnih načelih avtentične demokracije, socialne pravičnosti in svobode. Tako je nastala Svobodna partizanska republika za Karnijo in Zgornjo Furlanijo.

Kljub nenehno grozeči nevarnosti, kljub smrtni kosi, ki je neusmiljeno kosila naokrog, kljub stalni negotovosti, so ljudje različnih mišljenj in gledanj tedaj razpisali demokratične volitve, do katerih so prvič imele pravico tudi ženske, sestavili napredno demokratično ustavo, organizirali šolstvo, uredili pravičen davčni in sodni sistem ter seveda izvolili vlado. Čeprav je trajala samo petnajst pozno septembrskih in zgodnje oktobrskih dni leta 1944, ker so okupatorji kaj kmalu sprožili krvavo ofenzivo, je predstavljala svetlo in pomembno luč v takratni temi človeštva, pokazala pot za bodočo demokratično ureditev ter nakazala smernice za tisto republiško ustavo, ki je malo kasneje izšla iz Odpornišтва.

Deželno vodstvo VZPI-ANPI za FJK je želelo pritegniti pozornost javnosti na takratne dogodke in priredilo v nedeljo, 25. septembra, veliko manifestacijo v Ampezzu. Pa ne samo zato, da bi obujali spomine na tiste težke, a junaške čase, temveč predvsem zato, da bi nekako aktualizirali tiste svetle izkušnje svobodnih partizanskih republik v luči današnjih dogajanj in bodočih perspektiv. Slika, ki izhaja iz primerjave sedanjega političnega dogajanja s tedanjim dogajanjem na osvobojenih ozemljih, okrog katerih so hrumeli srditi boji in maščevalne ekspedicije okupatorja in njegovih domačih pomagačev, je naravnost osupljiva. Moralna premočrtost nekdanje ljudske oblasti partizanskih republik, njen smisel za dogovarjanje in de-

V Ampezzu je bilo tudi številno predstavništvo VZPI-ANPI s Tržaškega

mokratično soodločanje, spoštovanje soborcev ne glede na politično pričanje, razumevanje in občutljivost za socialne probleme, za družbeno pravičnost, za utrjevanje pravice ter uveljavljanje solidarnosti, so bile zgledne. Vse to pa je v popolnem nasprotju z današnjo moralno propadlostjo vladajočega razreda, z njegovim preziranjem političnega nasprotnika in demokratskih vrednot, z neobčutljivostjo za socialne probleme, za blagostanje, zdravje, izobrazbo, za pravico občanov, s preziranjem ustave, s sovražnostjo do sodstva in s pomanjkanjem slehernega čuta solidarnosti.

Ob takšni primerjavi se mora človek zamisliti in mislim, da se je na nedeljski manifestaciji marsikdo zamislil. K razmisleku so pozvali govorniki. Od župana Ampezza Micheleja Benedettija, ki je izrazil ponos nad duhovno zapuščino nekdanje partizanske republike, do deželnega predsednika VZPI-ANPI Federica Vincentija, ki je izrecno ožigosal današnjo vladno politiko; od rektorice videmske univerze Cristiane Compagno, ki je obravnavala posluš za šolstvo in izobraževanje nekoč in danes, do deželnega predsednika Renza Tonda, ki je poudaril, da je tudi posebnost Dežele FJK zasluga partizanske vladne izkušnje. O svetlem zgledu nekdanje Karnijske republike ter o velikih nevarnostih sedanjega političnega trenutka je na koncu spregovoril še vsedržavni predsednik VZPI-ANPI Carlo Smuraglia, ki je pozval borčevsko gibanje k aktivnemu sodelovanju

tudi predsednik Napolitano, ki je z brzojavko opozoril, da svoboda, pravičnost in demokracija niso dani enkrat za vselej, temveč se je treba zanje neprestano boriti.

Manifestacija v Ampezzu je bila veličastna. Pomemben pečat so ji dali tudi dekleški zbor iz Rude in recitacijski nastop študentov, udeležilo pa se je je veliko ljudi. V prvi vrsti za godbo iz Orzana so na slavnostni prostor prikorakali poleg številnih nosilcev partizanskih in občinskih praporjev številni župani iz Karnije in drugih krajev z videmskim županom Honslrom na čelu. Prisoten je bil tudi podpredsednik tržaške pokrajine Igor Dolenc. Posebne pozornosti občinstva pa je bilo deležno številno predstavništvo VZPI-ANPI s Tržaškega s predsednico Stanko Hrovatinovo na čelu ter s prapori in dvojezičnim transparentom z napisom Mir, ustava, antifašizem. Delegacijo in predsednico je v svojem govoru s posebno toplino v slovenščini pozdravil Vincenti. (du.ka.)

SLOVENIJA - Med 13 pretežno mladimi osumljenci tudi policist

Droga in orožje na osi Ljubljana-Postojna-Koper

KOPER - Kriminalisti kopske policijske uprave so septembra zaključili obširni preiskavi v zvezi s kriminalnimi združbami, ki sta na osi med Ljubljano, Postojno in Obalo preprodajali drogo. Policija je zasegla zmerne količine heroina in kokaina ter orožje in strelivo, sodstvu pa je prijavila trinajst pretežno mladih osumlencev. Vsi so doma iz Slovenije, med priprtimi je tudi policist.

Prva preiskava, ki jo je usmerjal Okrožno državno tožilstvo iz Kopra in v okviru katere so uporabili tudi prisluškovalne naprave, je stekla septembra lani. Pod drobnogledom je bila skupina oseb, ki naj bi se ukvarjale s prodajo in tihotapljenjem mamil. Po zbiranju dokazov so prijavili prve štiri osumljence, in sicer 52-letnega Pirančana, 28 in 31 let stara Izolčana ter 35-letnika s Koprškega. Zaključno dejanje se je odigralo 15. septembra letos, ko so pri osumljenih opravili hišne preiskave. V skupnem izkupičku so zasegli 95 gramov kokaina in 35 gramov heroina, pa tudi telefone in pripomočke za preprodajo drog. Preiskovalni sodnik je zoper oba Izolčana odredil pripor.

Od novembra lani pa je bila v teku še vzporedna preiskava zoper kriminalno združbo iz Postojne in Ljubljane, katere člani naj bi prodajali drogo, orožje in strelivo. Del preiskave je usmerjalo kopsko tožilstvo, drugi del pa specializirani oddelek pri Vrhovnem državnem tožilstvu RS. V okviru te preiskave so sprva kazensko ovadili 35 in 31 let stara Postojnčana ter 27-letnega Koprčana. Kriminalisti so nato ugotovili, da s člani združbe sodeluje tudi 30-letni policist, ki je v službi na eni od policijskih postaj na območju PU Koper.

V nadaljevanju so podali še pet kazenskih ovadb na račun 28-letnika iz okolice Postojne, 22-letnico in 27-letnika iz okolice Ljubljane ter 26-letnika in 24-letnika iz Ljubljane. 15. septembra so sočasno s zaključkom prve omenjene preiskave prečesali tudi stanovanja v Postojni in Ljubljani ter v njih našli 68 gramov kokaina, 125 t.i. »topovskih udarov« znamke M81 in 200 nabojev za pištolo ter malokalibrsko puško. V priporu so se znašli osumljeni policist, 22-letnica in 27-letnik iz okolice Ljubljane ter 24-letnik iz Ljubljane.

SLOVENIJA

Stanič ni dobil podpore strank

LJUBLJANA - Gojko Stanič v polslovesnih skupinah ni uspel s svojim predlogom, da ga predlagajo za mandatarja. Največ je stavil na poslanski skupini Zares in nepovezanih poslancev, kjer pa so mu podporo odrekli. Stanič se je v ponedeljek o podpori pogovarjal s predsednikom stranke Zares Gregorjem Golobičem in vodjo poslanske skupine iste stranke Francom Jurijem, a sta mu oba dejala, da si stranka prizadeva za predčasne volitve, "ne glede na to, kaj bo", je povedal.

Polanska skupina nepovezanih poslancev je o podpori Staniču razpravljala včerajšnjem jutranjem sestanku, ki ga je vodil poslanec Andrej Magajna, a je na njem sklenila, da Staniča ne bo predlagala za mandatarja. Kot je za STA dejal vodja poslanske skupine Franc Žnidaršič, v poslanski skupini navdušenja nad Staničevo kandidaturo ni, in sicer predvsem zato, ker je bolj ali manj jasno, da v DZ ne bi dobil zadostne podpore.

Žnidaršič sam bi ga bil pripravljen podpreti, "če bi ga podprla tudi opozicija", a slednja je že napovedala, da tega ne bo storila. "Tako je zame stvar končana in se pripravljam na volitve," je dejal.

Vodja posanskega kluba LDS Borut Sajovic je za STA povedal, da je Stanič poklical v njihov poslanski klub in izrazil željo po pogovoru, da pa do pogovora "zaradi številnih obveznosti, pa tudi naše odločitve, da ne podpremo nobenega mandatarja in gremo na predčasne volitve", ni prišlo.

Pri predčasnih volitvah po besedah vodje poslanske skupine SD Dušana Kumra vztrajajo tudi socialdemokrati, ki sicer vabila na pogovor s Staničem niso dobili.

Predsednik SLS Radovan Žerjav je za STA dejal, da časa za kakršno koli proceduralno zapletanje ni.

Vodja poslanske skupine DeSUS Josko Godec napoveduje, da v stranki ne bodo podprli nobenega mandatarja, ki bi prišel iz t. i. majhnih strank. Če bi mandatarja predlagala SD ali predsednik republike, pa bi o predlogu razmislili.

Stanič je še povedal, da podpisov poslancev ne bo več zbiral. Po njegovih besedah je večina strank tudi že odločenih, da gre na predčasne volitve, zato je tudi, kot pravi, vkapašanje, če bo predsednik republike sprejel predlog Zelene koalicije in ga predlagal za mandatarja.

Staniča bi lahko za mandatarja predlagala ena izmed poslanskih skupin ali 10 poslancev, lahko pa bi ga predlagal tudi predsednik republike. Vsi bi to morali storiti včeraj do polnoči.

DEŽELA - Včeraj v dvorani deželnega sveta

Predsednik Tondo predstavil lasten recept za varčevanje

Med predlogi zmanjšanje števila deželnih svetnikov in odbornikov ter združitve mnogih javnih ustanov

TRST - Znižanje števila deželnih svetnikov in deželnih odbornikov ter združitve nekaterih javnih ustanov in ukinitve drugih so glavni ukrepi, ki bodo po mnenju deželnega predsednika Renza Tonda prispevali k varčevanju. Udejanjenje teh predlogov bo tudi zaznamovalo preostali del Tondovega mandata, spremembo svojega programa pa je predsednik utemeljil z nujno po ukrepih, ki jih zahteva gospodarska kriza.

Tondo je svoje predloge izdelal na lastno pest konec tedna in jih predstavil včeraj popoldne v dvorani deželnega sveta. Kaže, da je bolj kot opozicijo presenetil same partnerje v desnosredinski koaliciji, ki so tudi prekinili dela za sestanek. Kot je poudaril, je vsekakor prevzel nase »vse breme za novo pot, ker moramo dati zgled«.

Deželni predsednik v svojem dokumentu predlaga številne točke, ki naj bi prispevale k varčevanju. Med temi so omenjeno znižanje števila deželnih svetnikov z 59 na 48 in deželnih odbornikov z 10 na 8, znižanje števila posebnih odborniških tajništva s 3 na 4 in zvišanje praga za pravico do pokojnine za deželne svetnike s 60 na 65 let. Deželna vlada bo ukrep za znižanje števila izvoljenih svetnikov odobrila do prihodnje pomladi, je dejal. Tondo je tudi najavil, da bodo analizirali možnost, da bi deželni svetniki prejeli pokojnino glede na plačane prispevke. Ne nazadnje je predlagal tudi uvedbo nezdravljivosti z drugimi javnimi funkcijami. V zvezi z morebitno ukinitvijo pokrajin je predlagal posvetovalni referendum. Pri vsaki odločitvi, je povedal, je treba upoštevati mnenje prebivalcev dežele FJK. Za spodbujanje podjetništva je na obzoru zmanjšanje davka Irap za en odstotek.

Na predsednikovem seznamu so še drugi ukrepi, ki predvidevajo ukinitve oz. združitve nekaterih ustanov. Tondo namerava med drugim ukiniti ustanovo Erdisu, posebno podjetje Vila Manin in deželno agencijo za delo. Po drugi strani je njegov namen združiti podjetja za ljudske gradnje Ater, sejemske ustanove, trgovinske zbornice, konzorcije Confidi in konzorcije za bonifikacije. Dalje je na obzoru tudi reforma deželnega zdravstvenega sistema. V tem smislu bodo v prihodnosti na osnovi Tondovega predloga eno samo deželno zdravstveno ozemeljsko podjetje, dve bolnišniško-univerzitetni podjetji (v Trstu in v Vidmu), bolnišniško podjetje v Pordenonu in dva raziskovalna inštituta Irccs, se pravi otroška bolnišnica Burlo Garofolo v Trstu in bolnišnica CRO v Avianu.

A.G.

Predsednik Tondo je svoj recept za varčevanje predstavil v dvorani deželnega sveta

KROMA

DEŽELNI SVET - Politični odzivi na predlog deželnega predsednika

Desna sredina ga bo podprla, za opozicijo sama demagogija

TRST - Predlogi deželnega predsednika Renza Tonda so seveda izzvali mnoge politične reakcije, tako v desni sredini kot v levosredinski opoziciji. Sprva je s Tondovim izvajanjem soglašala le Severna liga, po sestanku pa se je tudi Ljudstvo svobode odločilo, da bo podprlo predsednikov dokument. Med točkami, ki so še posebej povzročile nelagodje, so bile napovedane spremembe v deželnem zdravstvenem sistemu. Načelnik demokratov v deželni skupščini Gianfranco Moreton je bil mnenja, da je to zapoznel predlog, ki ga bo nemogoče sprejeti pred zaključkom zakonodajne dobe. Predlagani ukrepi so vsekakor zmedeni in brez vsake povezave. Vodja Italije vrednot Alessandro Corazza je dejal, da je Tondov predlog preveč demagoški. Občani so s Tondom soglašali, toda Tondo je bil pri svojih izbirah zanje preveč sramežljiv.

Tondov govor vsekakor ni vseboval nobene novosti, nam je povedal deželni svetnik Mavrične levice-Skp

IGOR KOCIJANČIČ

Igor Kocijančič, in je popolnoma pomešal pojma varčevanja in krčenja stroškov za politiko. Tondo je ponovil iste predloge iz leta 2008, je dejal Kocijančič, po mnenju katerega bi bilo v zvezi z zmanjšanjem stroškov za politiko dovolj zmanjšati svetniške pristojbine in pokojnine. Vse drugo je mlatenje prazne slame v volilne namene in demagogija, je še poudaril Kocijančič in vprašal, kaj se bo zgodilo spomladi, če Tonda medtem ne bo uspelo zmanjšati števila deželnih svetnikov.

IGOR GABROVEC

Tresla se je gora, rodila se je miš, pa nam je povedal deželni svetnik stranke SSK Igor Gabrovec in ravno tako poudaril, da ni bilo novosti. Predlog o znižanju števila deželnih svetnikov z 59 na 48 je že predstavila lani Demokratska stranka-Ssk, glede reorganizacije lokalnih uprav pa Tondo ne sme mimo slovenske narodne skupnosti. Zaradi tega, pravi Gabrovec, so v primeru sprememb nujni mehanizmi, ki bodo jamčili ali vsaj olajšali minimalno zastopanost manjšin.

A.G.

HRVAŠKA - Raziskava

Opozicija ima 17 točk prednosti pred HDZ

ZAGREB - Hrvaško opozicijsko koalicijo, Zvezo za spremembe ali kukuriku koalicijo, podpira 37,2 odstotka volivcev, HDZ pa 20,1 odstotka, je v ponedeljek zvečer poročala Nova TV na podlagi redne mesečne raziskave agencije Ipsos Puls, Crobarometer, ki je zajela tisoč ljudi. Nova TV se sprašuje, ali HDZ lahko prehiti opozicijsko koalicijo štirih strank - Socialdemokratske stranke (SDP), Hrvaške narodne stranke (HNS), Istrske demokratske skupščine (IDS) in Hrvaške stranke upokojencev (HSU). Do parlamentarnih volitev sta še dobra dva meseca, če se bo uresničil predlog vlade, da bodo volitve 4. decembra.

Koalicija je septembra za več kot dve točki zvišala svojo prednost. Ta mesec so sicer zaznamovale zgodbe o črnih skladih v HDZ ter kongres vladajoče stranke, medtem ko je opozicijska koalicija predstavila svoj predvolilni program.

Televizija spominja, da je pred štirimi leti HDZ v končnici predvolilne kampanje zvišala svojo podporo s 26,5 na 34 odstotkov, medtem ko je SDP "zrasla" z 31 na 33 odstotkov. "Sicer pa na prihodnjih volitvah proti HDZ nastopa enotna lista, ki ima veliko prednost," navaja komercialna televizija, ki ima najbolj gledan informativni program na Hrvatskem.

Nova TV sklepa, da bodo v novem sklicu sabora verjetno poslanci še petih strank. Predvsem Hrvaški laburisti - stranka del (HL), ki jih podpira 6,1 odstotka vprašanih, ter Blok upokojenci skupaj, ki so dobili 5,1 odstotka glasov, veljajo pa za potencialnega partnerja HDZ.

Blizu petodstotnega volilnega praga sta opozicijska Hrvaška stranka prava (HSP) s 4,5 odstotka glasov ter vladna Hrvaška kmečka stranka (HSS) s 4,2 odstotka, medtem ko bi za regionalno Hrvaško demokratsko zvezo Slavonije in Baranje (HDSSB) glasovalo 3,5 odstotka vprašanih.

Predsednik države Ivo Josipović je najbolj priljubljeni politik in uživa podporo 80 odstotkov volivcev. Predsednika SDP Zorana Milanovića podpira 44 odstotkov, premierko Jadranko Kosor pa 30 odstotkov državljanov. Je pa Milanović manj priljubljen kot pred volitvami leta 2007, ko ga je podpiralo 58 odstotkov volivcev. (STA)

CELOVEC - Mohorjeva družba proslavila 160 let delovanja

»Zdravo drevo z močnimi vejami«

Najstarejši slovenski kulturni ustanovi so čestitali ugledni gostje z Dunaja in iz Slovenije, Južne Tirolske ter dežele Koroške - Odprli tudi nov prireditveni center

CELOVEC - Najstarejša kulturna ustanova na Koroškem nasploh, Mohorjeva družba v Celovcu, je včeraj praznovala 160. obletnico svojega obstoja. Slavnostna prireditve s številnimi gosti z Dunaja, iz Slovenije, Južne Tirolske in dežele Koroške je bila povezana tudi z uradnim odprtjem novega prireditvenega centra in novo oblikovane kapelice, končala pa se je s podelitvijo Slomškovih nagrad. Med gosti so bili slovenski minister za šolstvo in šport Igor Lukšič, deželni glavar Južne Tirolske Luis Durnwalder, deželni glavar Koroške Gerhard Dörfler, krški škof Alois Schwarz ter zastopnik ministrstva za šolstvo sekcijski šef Helmut Moser ter generalni sekretar v zunanjem ministertvu Johannes Kürle. Seveda so bil navzoči tudi najvišji predstavniki manjšine s področja gospodarstva, kulture, šolstva in Cerkve.

Predsednik Mohorjeve družbe v Celovcu Jože Kopeinig in direktor Anton Koren sta v nagovorih poudarila velik pomen razvijane dejavnosti Mohorjeve in ustanovo označila za zdravo drevo z močnimi vejami. »Kdor je 160 let prestajal viharje vojn, raznarodovanja, ideoloških pritiskov in drugih gospodarskih kriz ter narodne plime in oseke, ta nosi v sebi zagotovilo in moč za premočrten korak v prihodnost,« je dejal Kopeinig. Citiral je tudi Prežihovega Vranceja, ki da ni omalovaževal duhovne in kulturne tradicije Mohorjeve, temveč jo je imenoval učiteljico slovenskega

naroda. Direktor Mohorjeve Anton Koren pa je še posebno poudaril pomen novega prireditvenega centra, ki je nastal po zasnovi arhitekta Antona Reichmanna in daje prostor predvsem tudi slovenskim društvom v Celovcu. Opozoril je tudi široko paleto dejavnosti družbe - od najstarejše še delujoče slovenske založbe preko tiskarne, knjigarne, otroškega vrtca do ljudske šole in dijaškega doma. Od gostov je kot prva spregovorila predsednica Krščanske kulturne zveze (KKZ) Sonja Kert-Wakounig, ki je poudarila, da je tudi delovanje KKZ najtesneje povezano z Mohorjevo.

Celovski župan Christian Scheider (FPK) je osvetlil gospodarski vidik Mohorjeve, ki je z nad 80 nameščenici pomemben delodajalec v koroški prestolnici. Izpostavil pa je tudi pomen celovške Mohorjeve kot povezovalca med narodom, še posebej med Koroško in Slovenijo.

Predsednik koroške Gospodarske zbornice Franz Pacher se je zahvalil za gospodarsko delovanje Mohorjeve ter hkrati poudaril, da pomen ustanove zdaleč presega to področje.

Deželni glavar je Mohorjevo označil za vir moči oz. elektrarno slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Očitno zaradi slabe vesti, ker dežela doslej k investiciji ni prispevala še nič, je še objubil, da bo le še kaj prispevala k prireditvenemu centru, vendar konkretnih

Slovesnosti v Celovcu so se udeležili tudi številni gostje iz Koroške, Slovenije, Južne Tirolske in z Dunaja

številki ni omenil. Največji aplavz je nato dobil južnotirolski deželni glavar Louis Durnwalder, ko je izpostavil pomembnost povezovanja med manjšinami in medsebojno solidarnost. Dejstvo, da je dežela Južna Tirolska prireditveni center podprla s skoraj četrt milijona evrov, pa naj bi bil tudi signal za Koroško, da v bodočnosti bolj podpira projekte koroških Slovencev, je kritično pristavil južnotirolski deželni glavar. Kot najvišji častni gost

Slovenije je minister Igor Lukšič čestital slavljenju. Poudaril je, da je Mohorjeva eden od velikih temeljnih kamnov za razvoj slovenstva nasploh. Urad za Slovence pa je na slovesnosti zastopal Rudi Merljak.

Slovesnost so dostojno sooblikovali dijaki zasebne ljudske šole Mohorjeve ter drugi kulturni ustvarjalci iz vrst koroških Slovencev.

Ivan Lukan

TURIZEM - Študijski obisk v okviru projekta za ozemeljski marketing

Hrvaška delegacija spoznala razvojne modele Veneta in FJK

Goste iz hrvaške Istre in Varaždina je posebej pritegnil koncept razpršenega hotela

TRST - V Furlaniji-Juljski kraji- ni se je dva dni mudila močna delega- cija iz Hrvaške, ki je bila na študijskem obisku v okviru projekta Akcija 1A - Skupna promocija in ovrednotenje kulturnih, naturalističnih in zgodo- vinskih dobrin Istre in Varaždina. Obisk je organizirala Dežela Veneto s sodelovanjem službe za evropsko in- tegracijo pri deželni upravi Furlanije- Julijske krajine, v hrvaški delegaciji pa so bili funkcionarji, upravitelji in iz- vedenci iz hrvaške Istre in Varaždina. Njihov namen je bil spoznati modele trajnostnega razvoja na področju tur- izma, ki so bili izdelani in izvedeni v obeh italijanskih deželah v teku zad- njih programskih obdobjev evropskih strukturnih skladov, in oceniti mož- nosti njihovega prenosa v partnerske hrvaške regije.

Delegacija, ki je našla gostoljubje v razpršenem hotelu v Sutriju, je imela priložnost spoznati dobre prakse za prenavo in ovrednotenje kmečkih na- selbin v turistične namene, še posebno na primerih v Sutriju in v Saurisu. Spe- cifični cilj Akcije 1A je namreč ovred- notenje kulturnih, zgodovinskih in na- turalističnih dobrin na hrvaškem ozem- lju s krepitvijo tehničnih sposobnosti na področju ozemeljskega marketinga in s strategijo skupne promocije, pri ka- teri sodelujejo javne uprave, instituci- je in lokalni zasebni sektor.

Zanimanje za uspešne dobre prakse, uresničene v naši deželi in v Ve- netu, nazorno dokazujejo številne proš- nje mednarodnih partnerjev za prenos tukajšnjih modelov v njihova okolja. S tem se namreč spodbuja trajnostni raz- voj, v okviru katerega prihaja sočasno do gospodarskega razvoja in do varo- vanja krajine in naravnega okolja.

Grad je poleg monumentalnega pokopališča največja znamenitost hrvaškega Varaždina

ARHIV

VARČEVANJE - Sporočilo poštne družbe Drastična omejitev zneskov na hranilni knjižici na prinositelja

Po 30. septembru prihranki ne bodo smeli biti višji od 2500 evrov

TRST - Hranilna knjižica na pri- nositelja, sicer tradicionalni instrument varčevanja Italijanov, se prilagaja novi za- konodaji na področju boja proti pranju denarja, ki je začela veljati z varčevalni- mi ukrepi 31. avgusta letos. Do 30. sep- tembra tako vsota na poštini hranilnih knjižicah na prinositelja ne bo mogla zna-

šati 2500 ali več evrov, vključno z obrest- mi. Imetniki tovrstnih knjižic lahko dvi- gnejo zneske, ki presegajo 2499 evrov, ali pa spraznijo knjižico na prinositelja in de- nar naložijo na poimenska hranilno knji- žico ali na poštini tekoči račun. Če se bo- do odločili za prenos prihrankov ali za ukinitvev knjižice na prinositelja, bodo to morali sporočiti družbi Poste Italiane v ro- ku 30 dni in navesti osebne podatke no- vega imetnika knjižice ali računa. Za neu- poštevanje novih pravil je zagrožena de- narna kazen.

Poštna družba je v teh dneh poso- dobila tudi pošiljanje priporočenih pisem, ki jih je zdaj mogoče poslati po spletu 24 ur na dan vse dni v letu. Zadostuje regi- stracija na spletni strani www.poste.it, sto- ritev pa je mogoče plačati s kreditno kar- tico, s kartico Postepay ali z obremenit- vijo tekočega računa pri poštini banki (Banco Posta). Poleg priporočenih pisem je mogoče po spletu pošiljati tudi pisma po kanalu prednostna pošta in telegrame. Za podrobnejše informacije lahko inte- resenti kličejo tudi na tel. 803.160.

TRST - Aries Brezplačno svetovanje za podjetja

TRST - Posebno podjetje tržaške Trgovinske zbornice Aries prireja 28., 29. in 30. no- vembra letos brezplačno sveto- vanje zainteresiranim tržaškim podjetjem. Strokovnjak bo pod- jetjem na voljo za ocenjevanje njihove učinkovitosti in za pred- laganje operativnih rešitev. Per- sonalizirane brezplačne konzul- ence bodo potekale v prostorih tržaške zbornice, oblikovane pa bodo kot podjetniški check up za analizo podjetniške dejavno- sti s posebnim oziroma na re- zultate, in to s pomočjo analiza- ranja finančnih tokov in bilan- čnih podatkov.

Zainteresirana podjetja lahko podrobnejše informacije in vpisni obrazec najdejo na spletni strani službe za ustana- vljanje in razvoj podjetja pri po- sebnem podjetju Aries www.ciaoimpresa.it.

BANKE - Po znižanju ratinga za državo

Moody's znižal bonitetne ocene treh slovenskih bank

LJUBLJANA - Bonitetna hiša Moo- dy's je znižala bonitetno oceno Slovenske izvozne in razvojne banke (SID banka) in bonitetne ocene obveznic SID banke, Nove Ljubljanske banke (NLB) in Aban- ke Vip. Za vse tri banke in Novo Kredit- no banko Maribor (NKBM) je agencija na- povedala, da bo znova preverila njihove bonitetne ocene.

Znižanje bonitetne ocene SID ban- ke z Aa2 na Aa3 je sledilo enakemu zni- žanju bonitetne ocene Slovenije. Ob tem tako kot za državo tudi za SID banko ve- lja možnost nadaljnjega znižanja boni- tetne ocene. Kot so pojasnili v SID ban- ki, je Moody's spremembo utemeljila s tem, da je banka v stoodstotni lasti drža- ve in se zadolžuje z njenim jamstvom. Z Aa2 na Aa3 je znižala tudi bonitetno oce- no njenih obveznic.

Bonitetna agencija je na svojih sple- tnih straneh objavila, da je znižala tudi bo- nitetni oceni obveznic dveh slovenskih ko- mercialnih bank, in sicer NLB in Abanke Vip. Obema je oceno obveznic s poro- štvom države znižala za eno stopnjo, z Aa2

na Aa3. Kot so pojasnili v NLB, jim je Moody's tako poslabšal bonitetno oceno obveznice NLB s poroštvom Republike Slovenije.

Bonitetna hiša je včeraj tudi napo- vedala, da bo znova preverila bonitetne ocene SID banke, NLB, Abanke Vip in NKBM. To bo storila takoj, ko bo znova ocenila boniteto države. V tokratni obja- vi je že izpostavila možnost znižanja oce- ne za nekatere finančne instrumente vseh treh omenjenih komercialnih bank.

Moody's je v sporočilu o znižanju bonitetne ocene obveznic slovenskih bank sicer opozorila, da je finančna kriza raz- krila veliko ranljivost slovenskega finan- čnega sektorja, ki se odraža v poslabšanju kakovosti kapitala v bankah in njihovi ve- liki potrebi po refinanciranju. Država je morala zato poskrbeti za dokapitalizacijo NLB in za jamstva za NLB in Abanko Vi- pa, je še zapisala bonitetna hiša. Dodala je, da je zelo verjetno, da bodo te banke za- radi svoje izpostavljenosti korporativnemu sektorju še naprej beležile izgube in da jih bo treba znova dokapitalizirati. (STA)

EVRO

1,3579 \$ +0,6

EVROPSKA CENTRALNA BANKA 27. septembra 2011

valute	evro (povprečni tečaj)	27.9.	26.9.
ameriški dolar	1,3579	1,3500	
japonski jen	103,83	103,05	
kitajski juan	8,6878	8,6418	
ruski rubel	43,3299	43,7214	
indijska rupija	66,6390	66,7540	
danska krona	7,4413	7,4427	
britanski funt	0,86980	0,86960	
švedska krona	9,1774	9,2475	
norveška krona	7,7900	7,8260	
češka krona	24,478	24,675	
švicarski frank	1,2232	1,2206	
madžarski forint	286,36	289,42	
poljski zlot	4,3720	4,3888	
kanadski dolar	1,3842	1,3889	
avstralski dolar	1,3690	1,3794	
bolgarski lev	1,9558	1,9558	
romunski lev	4,3033	4,2963	
litovski litas	3,4528	3,4528	
latvijski lats	0,7093	0,7096	
braziljski real	2,4513	2,4589	
islandska krona	290,00	290,00	
turška lira	2,5066	2,5002	
hrvaška kuna	7,4930	7,4865	

EVROTRŽNE OBRESTNE MERE 27. septembra 2011

	1 mesec	3 meseci	6 mesecev	12 mesecev
LIBOR (USD)	0,23578	0,36022	0,53956	-
LIBOR (EUR)	-	-	-	-
LIBOR (CHF)	0,00333	0,01000	0,05667	-
EURIBOR (EUR)	1,350	1,537	1,735	-

ZLATO

(999,99 ‰) za kg

38.887,58 € 453,28

TEČAJNICA LJUBLJANSKE BORZE 27. septembra 2011

vrednostni papir	zaključni tečaj v €	spr. v %
BORZNA KOTACIJA - PRVA KOTACIJA		
GOBENJE	5,99	+8,82
INTEREUROPA	1,06	-4,41
KRIKA	50,20	+0,40
LUKA KOPER	9,20	+1,66
MERCATOR	150,30	+0,20
PETROL	157,50	+0,32
TELEKOM SLOVENIJE	61,10	+1,50

BORZNA KOTACIJA - DELNICE		
ABANKA	19,00	-
AERODROM LJUBLJANA	11,75	-0,51
DELO PRODAJA	21,00	-
ETOL	50,00	-16,67
ISKRA AVTOELEKTRIKA	18,99	-
ISTRABENZ	2,41	+8,56
NOVA KRE. BANKA MARIBOR	4,61	+12,44
MLINOTEST	3,80	-
KOMPAS MTS	7,50	-
NIKA	16,50	-
PIVOVARNA LAŠKO	10,50	-0,10
POZAVAROVALNICA SAVA	5,81	+0,19
PROBANKA	10,24	-20,00
SALUS, LJUBLJANA	255,00	-
SAVA	26,20	-5,07
TERME ČATEŽ	179,00	-
ŽITO	82,00	-
ZAVAROVALNICA TRIGLAV	12,50	-

MILANSKI BORZNI TRG 27. septembra 2011

delnica	zaključni tečaj v €	spr. v %
AZA	0,907	+1,91
ALLIANZ	70,05	+7,85
ATLANTIA	10,61	+5,89
BANCO POPOLARE	1,19	+3,66
BCA MPS	0,409	+2,45
BCA POP MILANO	1,605	+12,16
EDISON	0,88	+1,14
ENEL	3,24	+7,28
ENI	13,18	+5,10
FIAT	4,13	+3,30
FINMECCANICA	5,43	+1,40
GENERALI	11,95	+4,28
IFIL	-	-
INTESA SAN PAOLO	1,158	+5,75
LOTTOMATICA	11,81	+2,34
LUXOTTICA	20,37	+1,49
MEDIASET	2,36	+5,63
MEDIOBANCA	5,96	+4,10
PARMALAT	1,65	-0,78
PIRELLI e C	5,43	+5,33
PRYSMIAN	10,3	+3,99
SAIPEM	28,25	+8,28
SNAM RETE GAS	3,498	+2,28
STMICROELECTRONICS	5,155	+5,81
TELECOM ITALIA	0,80	+3,34
TENARIS	10,07	+3,92
TERNA	2,75	+3,30
TISCALI	0,04	+0,96
UBI BANCA	2,82	+7,14
UNICREDIT	0,77	+6,86

SOD NAFTE

(159 litrov)

84,65 \$ 0,24

IZBRANI BORZNI INDEKSI 27. septembra 2011

indeks	zaključni tečaj	sprememba %
SLOVENIJA		
SBITOP, Ljubljana	601,86	+1,65
TRG JV EVROPE		
CROBEX, Zagreb	1.850,48	+0,19
BIRS	915,74	-0,01
FIRS, Banjaluka	1.861,99	-0,94
Belex 15, Beograd	567,88	-0,31
SRX, Beograd	-	-
BIFX, Sarajevo	1.245,96	-
NEX 20, Podgorica	-	-
MBI 10, Skopje	2.165,06	+1,91

DRUGI TRGI		
Dow Jones, New York	11.254,87	+1,91
Nasdaq 100	2.260,79	+1,19
S&P 500, New York	1.182,67	+1,70
MSCI World, New York	1.109,43	+1,32
DAX 30, Frankfurt	5.628,44	+5,29
FTSE 100, London	5.089,37	+0,45
CAC 40, Pariz	3.023,38	+5,74
ATX, Dunaj	1.994,50	+4,71
PX, Praga	934,4	+3,63
EUROSTOXX 50	2.186,76	+4,96
Nikkei, Tokio	8.609,95	+2,82
Nikkei, Singapur	2.725,91	+2,70
Hang Seng, Hongkong	18.130,55	+4,15
Composite, Šanghaj	2.415,05	+0,91
Sensex, Mubaj	16.524,03	+2,95

"Naši diplomanti so na trgu precej iskani. Komerčialistov, tržnikov, računovodij in pravih poslovnih sekretarjev je trg dela še vedno zelo lačen."

fakulteta za komercialne in poslovne vede

CENTER VIŠJIH POSLOVNIH ŠOL

LAMPRET CONSULTING NOVA GORICA

ŠTUDIJ POSLOVNIH VED V NOVI GORICI

Zakaj ne bi obiskovali študija na slovenski fakulteti blizu doma? Ponujamo vam vpis v akreditirane javno veljavne in bolonjsko prenovljene programe. Študij je prilagojen zaposlenim.

Višješolski dvoletni program:

- EKONOMIST (naziv: ekonomist) (smeri : komercialist, računovodja, bančništvo in zavarovalništvo)
- POSLOVNI SEKRETAR (naziv: poslovni sekretar)

Visokošolski triletni program:

- KOMERCIALA 1 (naziv: dipl. ekonomist)
- TURIZEM (naziv: dipl. organizator turizma) **NOVO!** (smeri: marketing turizma ter evropska novost igralniški turizem)

Podiplomski dvoletni program:

- KOMERCIALA (naziv: magister poslovnih ved)

Izredni študij poteka v celoti v Novi Gorici ! Ugodni pogoji obročnega plačevanja in kreditov za študij

Lampret consulting d.o.o.

Tolminskih puntarjev 4, Nova Gorica

00 386 5 33 82 700; visjasola@lampret-consulting.si

www.lampret-consulting.si

» Raziskave med diplomanti kažejo, da se večini diplomantom investicija v študij povrne prej kot v dveh letih s povišanjem plače, napredovanjem ali novim delovnim mestom.«

AFERA TARANTINI-LAVITOLA - Odredba neapeljskega revizijskega sodišča

Tarantini na prostosti, Berlusconi grozi obtožnica

Premier naj bi navajal Tarantinija k lažnemu pričanju pred preiskovalci

PRISLUŠKOVANJA Nov poskus natikanja »nagobčnika«

RIM - Vlada večina spet poskuša odobriti zakonski predlog za omejitev preiskovalnih prisluškovanj ter njihove objave v medijih. Potem ko ga je pred dobrim letom sprejel senat, je zakonski ukrep zdaj na dnevnem redu v poslanski zbornici. Po nekaterih virih naj bi vlada razmišljala celo o tem, da bi zahtevala glasovanje o zaupnici. Vse to je očitno povezano s hudimi preglednicami, ki jih premierju Silviu Berlusconiju povzroča objava zapisnikov njegovih telefonskih pogovorov v sklopu afeze Tarantini-Lavitola.

Sicer pa ni še povsem jasno, katero naj bi bilo za vladno večino dokončno besedilo. Znano je, da je predsednik republike Giorgio Napolitano Berlusconiju večkrat izrazil svoje pomisleke na račun sedanjega Alfarnovega besedila. Po nekaterih virih naj bi se premier zdaj nagibal k temu, da bi v Alfarnov zakonski predlog vnesli rešitve, ki jih je predvideval zakonski osnutek nekdanjega pravosodnega ministra v Prodijski vladi Clementeja Mastella, ki med drugim prepoveduje integralno objavo sodnih aktov do razsodbe prizivnega sodišča. Drugače povedano, Berlusconi bi rad zdaj spravil v zadrego levo sredino, ki je svoj čas podprla Mastellovo besedilo, čeprav je z nekaterih vidikov še bolj restriktivno kot Alfarnovo.

Medtem pa zlasti med blogerji povzroča veliko razburjenje novica, da sedanji predlog vladne večine vsebuje določilo, po katerem bi morali na zahtevo prizadetih tudi spletne strani objaviti popravke, sicer bodo tvegali visoke globe, podobno kot tiskani in radiotelevizijski dnevniki. Po oceni mnogih gre za nov napad na svobodo informiranja. Ta problem bo v središču jutrišnje demonstracije proti t. i. zakonu »nagobčniku«.

Tarantini zapuša neapeljski zapor ANSA

NEAPELJ - Podjetnik Giampaolo Tarantini, ki so ga pred slabim mesecem dni aretirali zaradi domnevnega izsiljevanja premiera Silvia Berlusconija, je znova na prostosti. Premieru pa grozi obtožnica, da je Tarantinija napeljal k lažnemu pričanju pred preiskovalci.

Tarantinija so neapeljski tožilci obtožili, da je izsiljeval premiera v zameno za molk o najemanju prostitutk. Podjetnik naj bi za zabave v premierovih vilah med julijem 2008 in aprilom 2009 »dobavil« več kot 30 žensk, za molk pa prejel okoli 850.000 evrov.

Berlusconi je imel doslej v preiskavi vlogo žrtve izsiljevanja, po novem pa bi utegnil biti med obtoženci. Berlusconi naj bi namreč Tarantinija prepričal, naj preiskovalcem pove, da o plačevanju prostitutk za njegove zabave ni vedel nič. Premier sicer že ves čas vztraja, da ni bil žrtev izsiljevanja in se je doslej izognil pozivom na zaslišanje pred sodiščem.

Iz hišnega pripora so ponoči izpustili tudi Tarantinijevo ženo Angelo Devenuto. Celoten primer se sicer za-

radi krajevne pristojnosti po vsem sodeči seli z neapeljskega na barijsko sodišče, kjer bo potekalo tudi sojenje osmim osebam, ki so jih barijski tožilci obtožili spodbujanja prostitucije v premierovo korist. Sicer pa je problem krajevne pristojnosti deloma še odprt, saj bi po nekaterih virih ta lahko pripadala tudi rimskemu sodišču.

Tako je sklenilo neapeljsko revizijsko sodišče, ki v svoji odredbi med drugim poudarja, kako je Berlusconi dobro vedel, da mu je Tarantini dobavljat prostitutke. Iz številnih telefonskih pogovorov, katerim so preiskovalci prisluškovali, namreč izhaja, da je premier redno plačeval ženske, ki so z njim prespale.

Revizijsko sodišče poleg tega ugotavlja, da je direktor dnevnika Avanti! Valter Lavitola, eden izmed protagonistov teh klavnih zgodb, dokaj nevaren hudodelec. Berlusconi je namreč dajal Tarantiniju denar večkrat z njegovim posredovanjem, Lavitola pa je marsikdaj oba osleparil.

GOSPODARSTVO - Tremonti pri Berlusconiju

Vlada pripravlja ukrepe za oživitev gospodarstva

RIM - Vlada namerava v tednu dni predstaviti ukrepe za oživitev gospodarstva, ki se mu letos in prihodnje leto, tudi zaradi varčevalnih ukrepov, obeta šibka rast. Podrobnosti še niso znane, ukrepi pa naj bi se med drugim nanašali na davčni sistem in državno upravo. V tem sklopu se je gospodarski minister Giulio Tremonti včeraj srečal s predsednikom republike Giorgiom Napolitanom, ki je v zadnjih časih vlado večkrat pozval k sprejemu novih ukrepov za spodbujanje gospodarske rasti, nato pa še s premierjem Silviom Berlusconiem.

Kot so sporočili z gospodarskega ministrstva, je bilo srečanje z Berlusconiem izredno plodno. V dve uri trajajočem pogovoru, pri katerem je sodeloval tudi podtajnik pri predsedstvu vlade Gianni Letta, so se dogovorili, da bodo pripravili dva zakonska ukrepa, eden od katerih bo zadeval infrastrukturo, drugi pa poenostavitev predpisov in postopkov.

Kaže, da sta se ob tem Berlusconi in Tremonti tudi pobotala po sporu, ki je med njima nastal, ker se minister pre-

GIULIO TREMONTI

ANSA

tekli teden v poslanski zbornici ni udeležil glasovanja proti aretaciji svojega nekdanjega sodelavca Marca Milaneseja. Tremonti je pred glasovanjem odpotoval na zasedanje Svetovnega denarnega sklada v Washington, čeprav bi lahko stopil na letalo kako uro pozneje. Berlusconi je Tremontijevo potezo tedaj ocenil kot »nemoralno«.

Medtem je sekretar Demokratske stranke Pier Luigi Bersani tudi včeraj vztrajal, da bi morala vlada odstopiti. »Po Berlusconiju ni potopa, potop je z njim,« je dejal.

JAVNE FINANCE - Zakladne menice

Po znižanju bonitete dražje do denarja

RIM - Italija je včeraj prvič po znižanju bonitetne ocene izdala dolžniške vrednostne papirje, pri tem pa je morala vlagateljem ponuditi precej višje donose kot v primerljivih izdajah v zadnjih treh letih. Za osem milijard evrov polletnih zakladnih menic bo plačala 3,07-odstotne obresti, kar je največ od septembra 2008.

Vlagatelji so sicer povpraševali po 13,9 milijarde evrov polletnih zakladnih menic, s čimer je povpraševanje precej presežlo ponudbo.

Italijanska zakladnica je včeraj izdala tudi trimesečne menice. Ponudba je znašala tri milijarde evrov, povpraševanje pa dobrih osem milijard evrov. Donos je dosegel 1,8 odstotka.

Pribitki na desetletne italijanske državne obveznice v primerjavi z referenčnimi nemškimi po zadnjih poročilih vztrajajo pri okoli 370

bazičnih točk, kar je sicer nekoliko manj kot v ponedeljek.

Bonitetna hiša Standard&Poor's je Italiji v začetku preteklega tedna znižala bonitetno oceno za eno stopnjo z A+ na A. Kot glavna razloga za znižanje bonitetne ocene so navedli šibkejšo gospodarsko rast od pričakovane in višjo raven javnega dolga od sprva pričakovane.

Poleg tega je bonitetna hiša kot negativne ocenila tudi prihodnje obte glade gibanja bonitetne ocene. Ključni razlog za slabše napovedi so nestabilne politične razmere v državi in velik pritisk javnega dolga na državne finance.

Italija je s 120 odstotki javnega dolga v bruto domačem proizvodu takoj za Grčijo najbolj zadolžena država članica evrskega območja. Šibka gospodarska rast bo po ocenah Standard&Poor's otežila poskuse zajeziiti naraščanje dolga.

RIM - Zaradi napovedanega zaprtja tovarne v kraju Termini Imerese

Sicilski Fiatovi delavci na rimskih ulicah, župan Alemanno za prekinitev protesta

RIM - Delavci Fiatove tovarne v kraju Termini Imerese na Siciliji so včeraj spet dvignili glas. S protestnim sprevedom po rimskih mestnih ulicah je nekaj sto delavcev opozorilo nase in na odločitev turinskega avtomobilskega velikan, da konec leta prekine proizvodne dejavnosti v sicilski tovarni. Glasno so protestirali pred sedežem vlade in poslansko zbornico.

V dopoldanskih urah so zaradi demonstracije zaprli za promet Trg Venezia in nekatere ključne ulice mestnega središča, zaradi česar je zavladal prometni kaos. Župan Gianni Alemanno je od kvestorja in prefekta zahteval, naj prekineta demonstracija, »čeprav razumem stališča protestnikov,« je razložil. Župan Termini Imereseja Totò Burrafato, ki je bil v protestnem sprevedu, se je na Alemannove izjave ostro odzval, češ da je Rim prestolnica, ki se na težave in trpljenje v sicilskem mestecu poživlja. »Prestolnica je sedež ministrstev, zato mora pač potrpeti in sprejeti tudi protestnike,« je pristavil Burrafato.

Utrinek z demonstracije Fiatovih delavcev v Rimu

ANSA

SPLIT - Prostitucija Turisti dobrega srca »kakor Silvio«

SPLIT - Hrvaška dogodivščina s prostitutkami, katere glavni junaki so trije turisti iz Ancone, se je znašla na naslovnica raznih hrvaških in romunskih spletnih medijev. Italijani, ki so na splitski ulici nagovorili tri romunske prostitutke, so se pred sodnikom izgovarjali, da delajo to, kar počne tudi njihov predsednik vlade Silvio Berlusconi - pomagajo osebam, ki trpijo.

»Naš zgled je Berlusconi, tudi mi smo dobrega srca,« naj bi obtoženci zatrdili med sojenjem v Splitu. Policija jih je aretirala, ker naj bi skušali imeti spolne odnose na plačilo, oni pa so nasprotno trdili, da so hoteli Romunkam samo pomagati, da bi se osvobodile jarma neusmiljenega izkoriščevalca. Sodnik je obtožencem verjel, vse tri je oprostil, z njihovim pričevanjem pa je policija ba-

GLASBA - Benetke

55. festival sodobne glasbe Mutanti

BENETKE - V Benetkah te dni poteka 55. mednarodni festival sodobne glasbe. Na festivalu z naslovom Mutanti, ki poteka pod okriljem Demokratskega bienala, bo do 1. oktobra 76 skladateljev predstavilo več kot 80 skladb, od katerih je kar 27 novih.

Na programu festivala je več kot 20 dogodkov, med katerimi so projekcije, instalacije, avdio-vizualni performansi, delavnice in pogovori. »Tudi na letošnjem festivalu nastopajo mladi profesionalni glasbeniki, kar potrjuje usmeritev naše ustanove, da predstavlja posameznike in skupine, ki si uspešno utirajo pot v svetu sodobne glasbe,« je dejal predsednik ustanove Beneški bienale Paolo Baratta.

Na sobotnem odprtju so zatega leva za življenjske dosežke podelili madžarskemu skladatelju Petru Eotvosu. Ob izročitvi nagrade je Baratta dejal, da »Eotvos v svojem ustvarjanju združuje izreden posluš in glasbeno znanje z ikonoklastičnim in eksperimentalnim navdušenjem«. Primerjal ga je s priznanimi skladatelji, kot sta Karlheinz Stockhausen in Pierre Boulez.

PARLAMENT

Danes nezaupnica Romanu

RIM - Vlada je bila včeraj znova preglasovana v poslanski zbornici. Med obravnavo zakonskega osnutka pooblastilnega zakona o ureditvi zdravstvenih poklicev je namreč s 273 glasovi proti 259 prodr predlog Demokratske stranke, ki je zavrnil možnost, da bi ustanovili posebno zbornico za zobozdravnike. Slednji bodo tako še naprej člani splošne zdravniške zbornice. »Nesmotno bi bilo pomnoževati poklicne zbornice,« menijo demokrati.

Ta spodrselaj (gre za 89. preglasovanje) je vlada doživela dan pred glasovanjem o nezaupnici proti kmetijskemu ministru Francescu Saveriu Romanu iz skupine Ljudstvo in ozemlje (nekdanji »odgovorni«). Zahtevo po nezaupnici so vložile Demokratska stranka, Italija vrednot ter Prihodnost in svoboda za Italijo, potem ko se je razvedelo, da je Romano osumljen sodelovanja z mafijo in korupcije. Sicer pa vse kaže, da se bo tudi tokrat njemu v bran strnila vsa vladna večina, z izjemo kakega ostrostrelca. Tudi Severna liga je napovedala, da namerava glasovati proti nezaupnici.

KMEČKA ZVEZA - Srečanje s tržaškim odbornikom

Laurenija seznanili s problemi vinogradnikov in kmetovalcev

Fabec: »Pozitivno srečanje« - Obiskali kmetije Debelis, Vidali in Ferfoggia ter kontovelski breg

Kmečka zveza je včerajšnji dopoldan namenila obisku nekaterih kmetij v tržaški občini, da bi odbornika za okolje, energijo, sanacijo onesnaženih območij, kmetijstvo in ribolov Umberto Laurenija seznanili s problemi, s katerimi se soočajo vinogradniki in kmetovalci v tržaški občini. Predsednik KZ Franc Fabec, deželni tajnik KZ Edi Bukavec, pokrajinski tajnik KZ Erik Masten in predsednik rajonskega sveta za zahodni Kras Roberto Cattaruzza so se v spremstvu odbornika Laurenija s tamkajšnjimi težavami pogovorili z Andrejem Debelisom iz Trsta, z Leonardom Vidalijem iz Bazovice ter si še ogledali pašne v kontovelskem bregu.

Na kmetiji Debelis, ki se ukvarja izključno z vrtnarstvom, je prišlo na dan vprašanje, kako bi lahko Občina stimulirala predvsem mlajšo generacijo, da bi vzljubila take vrste dejavnosti. Vedno več mladih, predvsem zaradi krize, se začneja ukvarjati s pridelovanjem, je poudaril odbornik. Po regulacijskem načrtu Občine Trst naj bi ovrednotili kmetijska območja v mestu, to pa bi bila dobra startna točka. Z Andrejem Debelisom so izpostavili še problem birokracije, saj je sam čakal kar osem let koncesijo za kmečki turizem.

V Bazovici na kmetiji Vidali je realnost povsem drugačna. Tu so govorili o vrednotenju gozda in Krasa nasploh ter o tem, kako bi se lahko kraško planoto boljše izkoristilo. Pri tem so izpostavili promocijo živinoreje, ki s časom počasi izginja. Slednja pa je zelo koristna tudi pri vzpostavljanju ravnotežja pokrajine. Lenard Vidali je nazadnje še orisal nedostopni pridelovanja mleka in živinoreje na svoji kmetiji.

Na Kontovelu je odbornik Laurenij spoznal vinograde in oljčne nasade, ki so nekoč kraljevali na kontovelskem bregu. V bregu so vinogradi težko dostopni, do nekaterih pelje pot (seveda dostopna le za lastnimi nogami), drugi pa so celo nedostopni in zaradi tega so v takih krajih vinogradniki opustili dejavnost. Kontovelski vinogradniki niso zadovoljni z današnjimi pottmi, ki vodijo v breg, saj jim povzročajo ne malo težav pri trgatvi, a ne samo. Na Kontovelu so še omenili podpis protokola v zvezi s priznanjem zaščitenege porekla prosekara.

Srečanje oziroma obisk kmetij se je zaključil pri Piščancih na kmetiji Ferfoggia, kjer se je drugim predstavnikom KZ pridružil še podpredsednik in domačin Andrej Bole. Slednji je z Andrejem Ferfoggia, mladim članom KZ, ki se je lotil vinogradništva, predstavil odborniku problem divjadi, ki povzroča veliko škodo v vinogradih tako pri Piščancih kot na Ferlugih. Poleg tega se v teh krajih pojavlja problem rušenja zidov, ki omajujejo vinograde in so ponekod dokaj visoki. Ko se ti porušijo, je treba dobiti gradbeno dovoljenje, preden ga lahko popraviš. To pa predstavlja težave, saj se birokracija vleče v nedogled.

»Srečanje je bilo pozitivno, ker smo tržaškemu odborniku predstavili kmetijsko dejavnost občine, saj večkrat gre za posebno dejavnost, ki se odvija skoraj v urbanem kontekstu. Pomembno je bilo tudi, ker v tem času občinska vlada razpravlja o smernicah regulacijskega načrta,« je dejal predsednik KZ Franc Fabec. Odbornik Umberto Laurenij ni želel veliko pripomniti o včerajšnjem srečanju, povedal je, da se poklica šele uči. »Preden nekaj odločim, moram prej razumeti, v kakšnih pogojih oz. s kakšnimi vprašanji se spopadajo različna področja. Danes sem veliko odnesel s področja kmetijstva,« je še dodal.

Andreja Farneti

Z leve proti desni:
 Andrej Bole, Andrej
 Ferfoggia, Erik
 Masten, odbornik
 Umberto Laurenij,
 Edi Bukavec, Franc
 Fabec in Roberto
 Cattaruzza na
 kmetiji Ferfoggia
 pri Piščancih

KROMA

TREBČE - 65. obletnica postavitve spomenika

Jutri debata o zgodovinskem spominu, v nedeljo proslava

Z jutrišnjo okroglo mizo o vlogi zgodovinskega spomina bodo v Trebčah uvedli proslavljanje petinšestdesete obletnice postavitve spomenika, ki bo višek doživel na nedeljski proslavi.

Vaška sekcija partizanskega združenja VZPI-ANPI in ostale trebenske organizacije vabijo jutri ob 20. uri v Ljudski dom v Trebčah, kjer bodo o pomenu zgodovinskega spomina razpravljali Azra Nuhefendić, bosanska pisateljica in novinarka, ki od leta 1995 živi in dela v Trstu, zgodovinar Jože Pirjevec in novinar Ervin Hladnik-Milharčič. Okroglo mizo z naslovom Kam z zgodovinskim spominom? bo vodila novinarka Eva Čiuk.

V nedeljo, 2. oktobra, pa bo ob 15. uri osrednja proslava pred spomenikom padlih v Trebčah, na kateri bosta spregovorila Stanka Hrovatin in Giorgio Birs. Svoje misli bodo podali tudi osnovnošolci, ki so med poukom spoznavali ustavo in vrednote, na katere opominja spomenik. Zapela bosta TPPZ Pinko Tomažič in dekleta SPD Krasje, zaigrala pa bo tudi godba na pihala Viktor Parma iz Trebč.

Dogajanje se bo nato preselilo v Ljudski dom, kjer bodo odprli razstavo Naše pravice in dolžnosti. Naša ustava, ki so jo pripravili vaški otroci, partizanski pevski zbor pa bo ponudil celovečerni koncert.

POLICIJA - Opozorilo sindikata COISP

Policisti brez bencina, stara zgodba se ponavlja

Bodo vozila ostala v garažah? Pri prometni policiji pravijo, da ne

Policisti naj bi se zaradi vladnih varčevalnih ukrepov znašli brez bencina, prve posledice naj bi bile v Trstu opazne že v teh dneh, ko naj bi več policijskih avtomobilov ostalo v garažah. Na to opozorja pokrajinsko tajništvo sindikata policistov COISP, ki poudarja, da se podobno dogaja na celem Apeninskem polotoku (pred tednom dni so o pomanjkanju bencina za policijska prevozna sredstva prvi poročali v Liguriji).

»Zaradi drastičnega zmanjšanja količine razpoložljivega goriva, ki je posledica vladnih varčevalnih ukrepov, tvegamo, da se ustavijo vsi avtomobili policije, vključno s službo 113, patruljami mobilnega oddelka, policijo Digos in prometno policijo,« piše v tiskovnem sporočilu sindikata COISP. Pokrajinsko tajništvo pojasnjuje, da je zaenkrat edina rešitev ta, da sežejo policisti v lastni žep, »čeprav predsednik vlade zatrjuje, da se naših žepov ne bo dotaknil«. Drugače lahko policisti samo še molijo nadangela Mihaela, zavetnika policije, ironično pristavlja COISP. Zaradi zmanjšanja sredstev že več mesecev ni mogoče popraviti pokvarjenih vozil in niti opraviti tehničnih pregledov. »Ni pojmljivo, da se v civilni državi soočamo z nevarnostjo popolne paralize policijskih sil,« opozarja sindikat.

Na sedežu prometne policije v Rojanu pa včeraj le niso bili tako zaskrbljeni. Funkcionar, ki noče biti imenovan, je po eni strani potrdil, da se policija že dalj časa kosa s podobnimi težavami, vozila mora upravljati zelo previdno in gospodarno. »V več kot 30 letih pa še nisem doživel, da bi naš avtomobil ostal dobesedno brez goriva in to se najbrž ne bo zgodilo. Govorim seveda samo o prometni policiji.« Funkcionar meni, da je dobro opozoriti na ta problem, na koncu pa se težave tako ali drugače vsakič rešijo.

Policisti točijo gorivo na svoji bencinski črpalki, poleg tega pa imajo bone za nakup goriva na nekaterih bencinskih servisih. (af)

UMOR NA GRETI - Danes na tožilstvu

Prvo soočenje med Cavallijem in Consolejem

Danes bi lahko prišlo do novega zasuka v preiskavi o umoru Giovannija Novacca, do katerega je prišlo med 25. in 26. avgustom v zapuščenem stanovanju družbe Ater v Ulici Gemoni na Greti. Osumljenca Alessandro Cavalli in Giuseppe Console se bosta prvič gledala iz oči v oči, potem ko sta na zaslišanjih zavrnila krivdo drug na drugega. Skupaj ju bo zaslišal državni tožilec Massimo De Bortoli, ki vodi preiskavo.

34-letni Cavalli in 23-letni Console sta doslej le priznala, da sta bila tistega avgustovskega dne navzoča na prizorišču okrutnega zločina ter da sta imela zgolj stransko vlogo. Dejstvo je, da je nekdo kakih deset ur trpinčil Novacca (tudi z nožem in orodjem), ga naposled poplil z bencinom in zažgal. Osumljenca sta zvrnila krivdo drug na drugega, priprta pa sta v različnih mestih, da se ne bi srečala (Cavalli v Trstu, Console v Gorici). Danes se bosta prvič po zločinu spet videla, tožilec pa jima bo spet postavljал vprašanja.

Izklopil elektriko in mahnil policista z izvijačem

V ponedeljek ponoči so stanovalci nekega poslopja pri Sv. Jakobu poklicali policijo in sporočili, da primanjkuje elektrike. Iz pritličja, kjer je med drugim tudi električna omara, pa je prihajal sumljiv hrup. Policisti službe 113 so se odpravili k Sv. Jakobu in v stanovanjskem bloku presenetili štiridesetletnega Federica Godino, ki je z večjim izvijačem mešetaril pri električni omari. Godina, ki je imel že večkrat opravka s silami javnega reda, je nevarno zamahnil z izvijačem in k sreči samo delno zadel policista, pri čemer mu je raztrgal rokav in ga lažje ranil na višini rame. Prišlo je do pretepa, med katerim je Godina izgubil nož in ukradene električne žice. Ko so ga ukrotili, so policisti izvedli hišno preiskavo, med katero so zasegli velik potapljaški nož in precizne tehnične ter druge pripomočke za pripravljanje odmerkov droge. Godino in policista so zaradi odrgnin odpeljali v katarinško bolnišnico, prenapetost pa je pozneje na kvesturi še grozil policistom s smrtjo. Pridržali so ga, gasilci in osebje AcegasAps pa so v stanovanjskem bloku spet vklopili elektriko.

SLOVENSKA SLUŽBA

Poziv Gabrovca županom proti selitvi

Župani občin na Tržaškem naj odločno odklonijo predlog o selitvi Slovenske socio-psihopedagoške službe z dosedanjega sedeža v Ul. Farneto v Ul. Vespucci pri Sv. Jakobu in naj nasprotno od tržaškega Podjetja za zdravstvene storitve zahtevajo, naj se resno in odgovorno loti vprašanja izboljšanja njene ponudbe. To je poziv, ki ga je deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec v sporočilu za javnost naslovil na župane in župano tržaških občin, ki imajo za danes popoldne napovedano sejo na sedežu Pokrajine Trst, kjer bodo obravnavali tudi vprašanje selitve Slovenske socio-psihopedagoške službe.

Gabrovec v sporočilu spominja, kako je že v preteklosti ravnatelj tržaškega zdravstvenega podjetja Fabiu Samaniju in drugim funkcionarjem dejal, da je selitev nepremišljena in neutemeljena ter resno ogroža kontinuiteto in kakovost storitev, ki jih slovenska služba zagotavlja otrokom in mladostnikom, ki obiskujejo šole s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem. Prav tako opozarja na nedavno začeto zbiranje podpisov proti selitvi, za katerega je dala pobudo skupina staršev.

Selitev službe, nadaljuje svetnik SSK, naj bi bila po besedah vodstva zdravstvene enote začasna in to v pričakovanju ugotovitve novih in bolj primernih prostorov. Gabrovec pri tem opozarja, da je lokacija pri Sv. Jakobu neugodna in bi bilo najbolje, ko bi morebitne nove prostore našli na območju nekdanje umobolnice pri Sv. Ivanu, saj se v bližini nahajajo tudi vse slovenske višje srednje šole. Alternativa bi lahko bile Opčine, kjer je vodstvo Sklada Mitja Čuk po Gabrovčevih besedah menda že izrazilo okvirno pripravljenost na sporazum z javno zdravstveno enoto.

Po odstopu vodje službe dr. Nade Berce, nadaljuje deželni svetnik, je še najbolj nujno, da zdravstveno podjetje ime-njuje novega vodjo, še vedno pa je aktualna tudi potreba po otroškem zdravniku z znanjem slovenskega jezika, Gabrovec pa se zavzema tudi za širitev delovanja službe tudi na Goriško in Špetar, potrebno pa je tudi, da se zaščiti celovitost delovanja Slovenske socio-psihopedagoške službe, saj je vodstvo zdravstvenega okraja, pri katerem služba deluje, prav pred kratkim napovedalo začasno premostitev psihologije, kar bi zadalo nov udarec kakovosti in uspešnosti službe, meni Gabrovec.

ZAHO�NI KRAS - Vaške organizacije zaman zahtevale uporabo poslopja

Rekreacijsko središče: Dipiazza opeharil Križane

Civilna zaščita že konec leta 2009 predala poslopje Občini - Pet resolucij rajonskega sveta brez odgovora

Levo rešilec hitre pomoči pred rekreacijskim središčem v Križu; desno zaraščeno začelje poslopja; spodaj levo Roberto Cattaruzza, desno Bruno Rupel

Oprostite, le malce pošalili smo se! Leta 2009 preurejeno nekdanje rekreacijsko središče v Križu ne bo služilo le za potrebe občinske civilne zaščite in hitre pomoči, kot so - v brk Križanom in njihovi želji po souporabi prostorov - določili takratni tržaški desnosredinski občinski možje, temveč ga bodo lahko uporabljala tudi domača društva in šole.

Veliki blef upravljanja prenovljene strukture v Križu je pred dnevi razkrila tržaška podžupanja Fabiana Martini. Rajonskemu predsedniku Robertu Cattaruzzi je sporočila, da se je občinska civilna zaščita že konec 2009 (pred skoraj dvema letoma!) odrekla upravljanju velike večine prostorov v poslopiju in zase »pridržala« le del dvorišča za svoja vozila, medtem ko bo služba hitre pomoči zdravstvenega podjetja tu ohranila svojo postojanko z rešilcem za hitre posege.

Novica je Cattaruzzo presenetila. V pretekli mandatni dobi je bil rajonski podpredsednik, dobro pa se spominja, koliko krat je takratni predsednik Bruno Rupel posegel pri občinskih oblasteh, da bi se slednje odzvale zahtevam Križanov in jim dovolile souporabo prostorov prenovljenega rekreacijskega središča. Rajonski svet je soglasno odobril pet resolucij, v katerih je bila iznesena ta zahteva. Poslal jih je na Občino, desnosredinski občinski upravitelj pa niso odgovorili nanje.

Vprašanje rekreacijskega središča v Križu je dolgo let burilo duhove. Struktura je začela razpadati, postavila se je dilema, kaj z njo. Med predlogi je bila tudi ureditev primerne prostora za priseljence, a predlog ni prodr. Domačini so z ljudsko peticijo pozvali Občino, naj vendarle prenove poslopje in uredi dvo-

rišče ter vrt ob njej, preden bo vse dokončno razpadlo. Na pobudo takratnega občinskega odbornika za civilno zaščito Piera Tononija se je občinska uprava naposled odločila, da bo tam uredila nov sedež občinske civilne zaščite. Dela so se leta 2008 začela in se po osmih mesecih. Kakih 500 kvadratnih metrov obsežno poslopje je bilo popolnoma obnovljeno. V njem so uredili več velikih sob za didaktične in izpopolnjevalne dejavnosti civilne zaščite, več uradov, sanitarije, več slačilnic in manjšo telovadnico, za katero je bilo domenjeno, da bo na razpolago tudi obema kriškima osnovnima šolama, italijanski in slovenski osnovni šoli Alberta Sirka ter vaškim športnim in kulturnim društvom in organizacijam. Na uradnem odprtju 5. marca 2009 je takratni občinski odbornik za javna dela Franco Bandelli ponovil to obljubo.

Prenova je stala 325 tisoč evrov, Občina je pripravila tudi načrt za ureditev zunanjih prostorov (vsega kakih 3 tisoč kvadratnih metrov) in še za nekatere druge posege v strukturi za nadaljnjih 175 tisoč evrov.

Odbornikova obljuba je ostala prazna beseda. V to so se predsednik Bruno Rupel in ostali zahodnokraški rajonski svetniki prepričali 21. oktobra 2009, med obiskom občinske komisije za javna dela na sedežu civilne zaščite. Takrat jim je bilo sporočeno, da so vsi razpoložljivi prostori zasedeni za potrebe civilne zaščite. Ko je slovenska osnovna šola Alberta Sirka zaprosila za uporabo majhne telovadnice, pa ji je bilo odgovorjeno, da »še ni popolnoma urejena.« Dipiazova desnosredinska uprava se v bistvu ni držala dogovorjenega.

Rajonski svet je v naslednjih mesecih večkrat pisal občinskim uradom in zahteval, naj občinske

oblasti spoštujejo dogovor. Tudi pet soglasno izglasovanih resolucij ni bilo dovolj, da bi »izsilili« odgovor Občine. Tega preprosto ni bilo! Pred dnevi pa je sedanja podžupanja Fabiana Martini izvedela, da se je občinska civilna zaščita že konec leta 2009 (to je le mesec ali dva po ogledu občinske komisije za javna dela) odrekla večini prostorov v prenovljenem poslopiju.

Zakaj niso Dipiazza in njegovi takoj obvestili zahodnokraški rajonski svet o razpoložljivosti prostorov? Zakaj niso odgovorili na resolucije? Pa tudi: zakaj ni občinska uprava - po načrtu - uredila vrta levo od poslopja, ki bo kmalu poraščen kot amazon-ska džungla?

Ta vprašanja bodo, po vsej verjetnosti, na dnevnem redu jutrišnje seje zahodnokraškega rajonskega sveta. **M.K.**

Poziv k osvoboditvi Eugenia Bona in Francesca Azzaraja

»Osvobodite ju!« Tak napis bo kraljeval na večjem transparentu, ki ga bodo drevi ob 19. uri izobesili z osrednjega balkona županstva na Velikem trgu. Gre za simbolno dejanje, s katerim želi tržaška občinska uprava dokazati svojo solidarnost do družine tržaškega mornarja Eugenia Bona, ki so ga z drugimi 21 italijanskimi in indijskimi mornarji posadke tankerja Savina Caylyn 8. februarja letos ugrabili somalijski pirati. Obenem si občinski upravitelji prizadevajo, da bi se domov vrnil živ in zdrav tudi prostovoljec humanitarne organizacije Emergency Francesco Azzarà, ki so ga ugrabili v Sudanu. Transparent bodo izobesili med današnjo sejo občinskega sveta ob prisotnosti Eugeniovega očeta Adriana. Na njem bosta ob napisu »Osvobodite ju!« tudi njuni fotografiji. Občinski upravitelji vabijo tiste, ki jim ni vseeno za usodo mladih mož, naj se ob 19. uri zberejo na Velikem trgu.

Komik Paolo Cevoli na odprtju Winpalaca

Komik Paolo Cevoli, ki ga številni poznajo kot člana skupine oddaje Zelig oz. kot »odbornika Canginija«, se bo drevi mudil v Trstu. Ob 20.30 se bo namreč udeležil slovesnega odprtja nove igralnice oz. novodobnega elektronskega kazinoja Winpalace v Ulici Giulia 3, kjer je imela nekoč sedež Equitalia. Trak bodo prerezali občinski svetnik Paolo Rovis in predsednik delniškega podjetja Zest Gaming Luca Frigerio. Vstop je prost.

Srečanje s tajnikom Usigrai

Sindikat novinarjev državne radiotelevizije RAI Usigrai prireja v torek ob 17. uri v Narodnem domu v Ul. Filzi 14 srečanje z vsedržavnim tajnikom Usigrai Carlom Verno ter člani vodstev deželne novinarske sindikate, novinarske zbornice, združenj, institucij in občani na temo Vzemimo si nazaj RAI! (Riprendiamoci la RAI!). Šlo bo za prvo iz niza srečanj, ki bodo potekala v vseh italijanskih deželah s ciljem, da spodbudijo razmišljanje o vlogi javne radiotelevizijske službe, ki doživlja eno najhujših kriz v svoji zgodovini, piše v sporočilu za javnost, zato je potreben poseg in doprinos vseh državljanov, krajevnih uprav, univerz, šol, združenj in sindikatov.

ZGONIŠKA OBČINA - Namestila ga je Zadružna kraška banka

Prvi bankomat v Zgoniku

Župan Sardoč in predsednik ZKB Stancich poudarila pomen sodelovanja javne uprave in banke za dobrobit ozemlja

Z leve Igor Dolenc, Mirko Sardoč, Sergij Stancich

KROMA

Zgoniška občina je do včeraj živela v gromozanskem gospodarskem paradoksu. Z 28.747 evri povprečno prijavljenega osebnega dohodka je bila - po tej plati - najbolj bogata občina v Furlaniji-Juljski krajini. Bila pa je obenem bančno najbolj revna v tržaški pokrajini: ne le brez bančnega okenca, niti bančnega avtomata ni imela.

Včerašnje uradno odprtje bankomata Zadružne kraške banke na pročelju novega dozidanega občinskega poslopja je postavilo zgoniške bančne zadeve na nove temelje.

Zamisel o namestitvi bančnega avtomata v Zgoniku sega nekaj let v preteklost. Zadružna kraška banka je bila s svojo veliko pozornostjo do ozemlja, na katerem deluje, tako rekoč naravni pokrovitelj te zamisli. Le polžje počasna birokracija (beri: tri mesece časa le za pridobitev dovoljenja spomeniškega varstva, protipotresna oprema bankomata in druge papirnato zamudne operacije) je

za dobro leto zavlekla udejanjenje načrta, kot je pojasnil predsednik Sergij Stancich.

Na predstavitvi, na kateri je pozdravil tudi podpredsednik tržaške pokrajinske uprave Igor Dolenc, je zgoniški župan Mirko Sardoč poudaril pomembnost sodelovanja med javno upravo in zasebno, ozemlju prijazno ustanovo. Bankomat bo služil občanom, ki bodo imeli tako na dometu nekaj deset metrov vse občinske usluge, pošto in bančni avtomat. Tako ne bo potrebno občanom voziti se po prevzem denarja v bližnje vasi tržaške ali devinsko-nabrežinske občine. Koliko zgoniških občanov je klientov ZKB, to je bančna skrivnost, ki je direktor Aleksander Podobnik, seveda, ni hotel razkriti. Pač pa je - po prerezu traku - prvi preizkusil bankomat. Ko je iz reže potegnil bankovce, je lahko zadovoljno naznanil: »Denar je!«

M.K.

OBALNA STRAŽA - Val kontrol

Sveže domače ribe iz daljnih oceanov

Tržaška obalna straža je v zadnjih dneh zasegla šest kilogramov rib, školjk in rakov ter naložila za 1500 evrov glob. To je obračun zadnjega vala kontrol, katerih cilj je zaščititi kupce in preprečiti goljufije v prodaji ribiških proizvodov. Inspektorji so največjo pozornost posvetili dokumentaciji, ki potrjuje, od kod živila prihajajo in za kakšno živalsko vrsto gre. V nekaterih primerih podatkov ni bilo, ponekod pa so za »sveže sredozemske ribe« prodajali odmrznjene ribe iz daljnih morij. Izvedli so 53 kontrol, in sicer na privezih, pri grosistih, v ribljih tržnicah, ribarnicah, supermarketih in restavracijah. Sodelovali so tudi cariniki, ki so ob meji pregledovali vozila.

Počitniška hišica na Balearih kot nočna mora

Tržaški par si je pred časom hotel privoščiti počitniško hišico na Balearskih otokih, v resnici pa se je spustil v neprijetno pustolovščino. Nakazanega denarja ni bilo nikoli dovolj, vrstili so se novi obroki, počitnic pa od nikoder. Do epiloga je prišlo na sodišču. Prizivno sodišče je v ponedeljek potrdilo prvostopenjsko razsodbo, po kateri morata prodajalec in finančna družba, ki sta paru ponudila pogodbo za nakup hišice v skupnem lastništvu v turističnem naselju Mediterranean Club Cala PI, vrniti 8837 evrov - nakazani denar in sodne stroške. Pogodba je bila nalašč zelo splošna, paru ni zagotavljala dejanske uporabe nepremičnine. Združenje potrošnikov Confconsumatori, ki je zastopalo oškodovanca, je izrazilo zadovoljstvo. Odvetnik Augusto Truzzi je pojasnil, da je prav zaradi sodnih postopkov, ki jih je sprožil Confconsumatori, več tovrstnih prodajalcev šlo v stečaj.

UNIVERZA - Prvo uradno srečanje med rektorjem Peronijem in tržaškim županom Cosolinijem

Mednarodni odnosi, privlačnost, promocija: sozvočje na celi črti

Tudi univerzi iz FJK bosta lahko deležni evropskih sredstev za razvoj podonavske makroregije

Krepitev mednarodnih odnosov, Trst kot vabljivo univerzitetno mesto in promocija znanstvene identitete mesta: to so trije večji cilji, o katerih sta si Občina Trst in Univerza v Trstu popolnoma v sozvočju. To izhaja iz srečanja med županom Robertom Cosolinijem in rektorjem Francescom Peronijem, ki je včeraj dopoldne potekalo na tržaškem vseučilišču. Šlo je za prvo uradno institucionalno srečanje med tržaškim županom in rektorjem univerze, ki sta se drugače v prejšnjih mesecih že srečala, posvečeno pa je bilo obravnavanju nekaterih pomembnih vprašanj, okoli katerih sta očitno našla skupen jezik.

V prvi vrsti gre za krepitev mednarodnih odnosov, kar je tudi najnovejše področje, je na srečanju z novinarji poudaril rektor Peroni, za katerega univerza in občinska uprava lahko združita lastne izkušnje za krepitev čezmejnih oz. mednarodnih odnosov v srednjeevropskem okviru. S tem v zvezi je Peroni opozoril, da je tržaška univerza pravkar zaključila obdobje predsedovanja konferenci rektorjev univerz na območju Alpe-Jadran, v tem obdobju pa ji je uspela vključitev vseučilišč iz FJK med tiste ustanove t.i. podonavske makroregije, ki bodo lahko deležne finančnih prispevkov Evropske unije za izvedbo projektov. EU je za razvoj te makroregije namenila kar sto milijard evrov, del tega denarja pa bo namenjen tudi univerzam, raziskovanju, podjetjem ter drugim dejavnostim v smeri kulturnega in gospodarskega razvoja.

Cosolini in Peroni sta soglašala tudi pri drugih točkah, kot npr. pri potrebi po razvijanju privlačnosti Trsta kot univerzitetnega mesta. To bi morali doseči v prvi vrsti z zagotovitvijo storitev, kot so sprejemanje, olajšave pri koriščenju stanovanj in prevozov ter izboljšanje kulturne ponudbe. Prav tako bi morali skrbeti za promocijo znanstvene identitete mesta z izvajanjem pobud, katerih cilj je znanstveno in kulturno ozaveščanje, pri čemer je Peroni opozoril na nedavno Noč raziskovalcev.

V kateremkoli razvojnem scenariju za Trst ima univerza središčno oz. strateško vlogo, je poudaril Cosolini, zato je treba delovanje krajevne uprave organizirati tako, da se zagotovi čim večja privlačnost. Pri tem je opozoril predvsem na potrebo po izobraževanju novih generacij za oblikovanje vodilnih kadrov držav, ki potrebujejo stabilnost, slednjo pa je mogoče zagotoviti z vnašanjem kulture in znanja. Zato delati za univerzo pomeni delati za Trst, je dejal župan, ki je omenil tudi načrt oblikovanja kulturnega središča za mlade s knjižnico in prostori za kulturno delovanje. (iz)

Župan Roberto Cosolini in rektor Francesco Peroni: sozvočje na celi črti

KROMA

MEDJA VAS - Od petka do nedelje 4. praznik Konji in vonjave mošta

Konji vabijo v Medjo vas

Veliko je novosti: izleti helikopterjem, igre za otroke in odrasle, pohoda po sledih prve svetovne vojne, ježa in veselo druženje

V Medji vasi je vse nared za četrto izvedbo praznika Konji in vonjave mošta, ki jo prirejajo Slovensko športno kulturno društvo Timava Medja vas - Štivan, Jus Medja vas in Vaška skupnost Medja vas in vsako leto privabi v vas veliko obiskovalcev, ljubiteljev konjev pa tudi pristne družbe in zabave. Praznik se bo začel **v petek, 30. septembra**, in nadaljeval vse **do nedelje, 2. oktobra**: ob enogastronomski ponudbi tipičnih kmetijskih in kraških proizvodov in prisotnosti velikega števila konjev bo poskrbljeno za razstave, ljudske igre in še marsičem.

Ježa in helikopter

Konji, ki so prva leta domovali na velikem travniku ob vhodu v vas, se bodo letos selili na novo večnamensko površino ob novem nogometnem igrišču na vzhodni strani vasi. Tam se bodo lahko gostje, predvsem otroci, preizkusili v ježi in se peljali s konjskimi vpregami.

Koncerti, kulturni program in kioski s hrano bodo tudi letos v šoturu na vaškem trgu. Na zahodni strani vasi bo na voljo obiskovalcev prvovrstna novost, in sicer možnost izletov s helikopterjem oz. ogled dogajanja in praznika kar z visokega. Za ponudbo bodo skrbeli člani odbora Comitato Rilke v sodelovanju s Štivančanom Natalinom Božičem Legišo, ki bo ponudil svoje znanje in helikopter. Novost letošnje izvedbe predstavlja tudi kulnarični kotic skupine lovcev, ki bo dodatno obogatil enogastronomsko ponudbo praznika.

Igre za otroke in starše

Poleg ježe in izletov s konjskimi vpregami se bodo otroci lahko preizkusili v ciljanju s fračo in pendulu (igri

s palico in lesenim količkom, s katerim se cilja v stekleno okno). V nedeljo pa bodo otroci lahko tekmovali z vrečami in z gorskimi kolesi na krožni progi, ki je lani poželo pravi uspeh. Starše vabimo naj v nedeljo s seboj prinesejo otrokovo gorsko kolo, sicer pa se lahko najbolj drzni športniki na praznik pripeljejo kar s kolesom po stezah iz Jamelj po Frankišču ali iz Cerovelj preko Kohišča. Staršem medtem ne bo dolgčas, saj so tudi zanje poskrbeli za dirko s kolesi in dirko s samokolnicami v parihi.

Po sledih soške fronte

Organizatorji bodo v sodelovanju s člani raziskovalne skupine Grande Guerra priredili dva pohoda po sledih

soške fronte. Paolo Pizzamus in Mitja Jurén, ki bosta tudi vodila pohoda, sta med drugim, skupaj z Nicolajem Persegatijem avtorja publikacij na temo prve svetovne vojne *Il Carso Dimenticato* oz. *Pozabljeni Kras* (založba Mladika).

Tako **sobotni kot nedeljski pohod** predvidevata zbor udeležencev **ob 9.30** na postaji št.9 v Medji vasi (na vzhodni strani vasi, kjer taborijo konji). Sobotna ekskurzija bo popeljala pohodnike na ogled bojišč na Flondarju ter strelskih postojank 10. in 11. bitke na soški fronti. Nedeljski pohod pa bo zaobjel strelske jarke in kaverne v okolici 323m visoke Grmade ter ogled Grofove jame. Za ljubitelje pohodništva se torej obetata izredno zanimiva zgodovinska izleta v objemu očarljive jesenske obarvane kraške narave.

Odprtje v znamenju plesa

Petkovo odprtje praznika Konji in vonjave mošta **ob 18.30** bo minilo v znamenju plesa. Prireditelji so medse povabili srbsko plesno folklorno skupino Vuk Karadžić iz Trsta, ki se bo predstavila s tremi plesi iz treh srbskih geografskih pokrajin. Društvo, ki ima dolgoletno tradicijo in redno sodeluje na raznih prireditvah predvsem na Tržaškem se bo torej predstavilo tudi medvejskemu občinstvu in s tem razširilo krog vezi, ki jih SŠKD Timava goji s sorodnimi kulturnimi društvi v deželi. Nastopu mladih srbskih plesalcev bo sledil že tradicionalni nastop plesne skupine društva Timava, ki jo že nekaj let pridno vodi mentorica Ivana Ban in ki dejansko predstavlja skok v tridnevni medvejski praznik.

Igor Tomasetig

OBČINA TRST Wi-fi povezava bo na voljo tudi v predmestjih

Občina Trst bo možnost koriščenja brezžične internetne povezave wi-fi TriesteFreeSpots razširila tudi na predmestja, potem ko je ta povezava že na voljo v mestnem središču. To je včeraj napovedal občinski odbornik za inovacije Emiliano Edera, ki je opozoril, da je občinska uprava za to prejela dodatni finančni prispevek v višini 80.000 evrov.

Brezžična internetna wi-fi povezava TriesteFreeSpots je na podlagi projekta iz leta 2009 že na voljo na Velikem trgu, Borznem trgu in Trgu Hortis, letos poleti pa so jo preizkusili tudi na kopališču Topolini. Za registracijo je potrebno posredovati ime, priimek in številko mobilnega telefona, preko sms sporočila pa se prejme geslo, s katerim je možna brezplačna internetna povezava štiri ure dnevno za imetnike prenosnega ali tabličnega računalnika (t.i. tablet) oz. pametnega telefona (t.i. smartphone).

Trgovanje konj pri Devinu

Naš bralec Miran Kuret nas je pred dnevi prijazno opozoril na zanimivo sliko tržaškega slikarja Alfreda Tominza (1854-1936). Gre za večje olje na platnu (56x115 cm), na katerem je prikazan konjski sejem, ki je že v preteklem stoletju tradicionalno potekal nekje blizu Devina. Na sliki je namreč v ozadju razvidna silhueta mogočnega devinskega gradu.

Alfredo Tominz se je kot zadnji sin umetniške družine likovno izobraževal v Münchnu na Bavarskem. Najpogostejše je na slikah upodabljal konje, včasih pa se je prepustil tudi zgodovinskim dogodkom in folklori. Leta 1883 je nasledil očeta Avgusta v vodstvu tržaškega muzeja Revoltella (do leta 1925).

Sicer pa kaže, da so se s tovrstnim trgovanjem konj na območju Štivanja ukvarjali že stari Rimljani.

LONJER - Obisk skupine Združenja borcev za vrednote NOB z Vrhnik

Poklon pred spomenikom

Pozdrav Darje Kodrič - Radivoj Pečar orisal pomen spomenika in podal sliko današnjega dogajanja v vasi

Večja skupina članov Združenja borcev z Vrhnik se je v soboto na poti iz Gonarsa proti domu ustavila v Lonjerju

V soboto je na poti iz Gonarsa obiskala Lonjer večja skupina članov Združenja borcev za vrednote NOB z Vrhnik. Namen skupine, ki jo je vodil njen predsednik Janez Kikelj, ki je hkrati tudi poslanec v Državnem zboru Republike Slovenije, je bil v prvi vrsti poklon pred spomenikom v Lonjerju, kjer je bil usmrčen tudi oče njihovega prijatelja in znanca Sveta Pertota, lonjerskega rojaka, ki že vrsto let živi v Ljubljani.

Goste je v imenu domačih društev pozdravila predsednica mladinskega združenja Lonjer-Katinara Darja Kodrič, nakar je Radivoj Pečar spregovoril o pomenu spomenika z orisom tragičnih dogodkov, ki so se dogodili 21. maja 1945 ob fašističnem napadu na partizanski bunker, ki se je med drugo svetovno vojno nahajal na tem prostoru. Pečar je vrhniškima gostom podal tudi krajšo sliko sedanjega kulturnega, športnega in družbenega dogajanja

v vasi s posebnim poudarkom na razvejanju mladinski dejavnosti, mladinskem pevskem zboru Tončka Čok, mednarodni likovni koloniji Arteden in dolgoletni mednarodni kolesarski dirki za Trofejo ZŠŠDI. Ob zahvalnih besedah s strani predstavnice Združenja borcev za vrednote NOB iz Vrhnik gospe Metke Smrtnik za nadvse lep sprejem, se je srečanje zaključilo ob krajši družabnosti, kjer so bile že nakazane bodoče smernice sodelovanja.

SV. IVAN - V okviru projekta Hitro domov

Prilagojeno in opremljeno stanovanje za mladega invalida

V Trstu so mlademu invalidu predali novo prilagojeno stanovanje v Ulici Timignano 2, realizirano v sodelovanju med Občino Trst, fundacijo Caccia Burlo, pohištveno verigo IKEA in AREA Science parkom.

Lastnik stanovanja, fundacija Caccia Burlo, je prenovljeno nepremičnino predala v upravljanje enoti za invalide pri

tržaški občinski upravi, s pomočjo financiranja fundacije IKEA Foundation pa ga je brezplačno opremila švedska trgovska družba. Zanj je namreč sodelovanje pri tem projektu del eksperimentiranja za doseg specifičnih izkušenj pri načrtovanju rešitev za opremljanje stanovanja po potrebah invalidnih oseb. Projekt so sicer vodili tehniki padriškega znanstvenega par-

ka AREA, ki je v partnerstvu z Občino Trst že realiziral domotska stanovanja za invalide v okviru projekta Hitro doma. Stanovanje ima 32 kvadratnih metrov in sestavljajo ga manjši vhod, soba, kuhinja in kopalnica prilagojene seveda za osebo s fizičnimi potrebami.

MEDNARODNI DOM ŽENSK

Široka paleta tečajev in projektov

V Mednarodnem domu žensk so včeraj predstavili dejavnosti nove sezone in nekatere projekte, ki so se začeli že v začetku septembra. Ob torkih v septembru so predstavili široko paleto tečajev za dobro počutje: kreativne delavnice za otroke, tradicionalno telovadbo, samomasažo, meditacijo, jogo, ples z Riom Abiertom, uporabo Bachovih cvetov, trebušne in balkanske plesne, Tai Chi Chuan, Qi Gong, cvetno zdravljenje, pripravo na porod. V torek, 4. oktobra, ob 17. uri bodo predstavili še delavnico samospoštovanja, ob 18. uri pa niz srečanj Spagyria. Vsako sredo do 25. novembra so od 16. do 19. ure na sporedu srečanja med ženskami nad 60. leti in študentkami umetnostnega inštituta Nordio,

da bi si izmenjevale izkušnje in skupaj ustvarile fotografsko razstavo. Od petka do nedelje bo potekala delavnica »Storie di donne: concetti in movimento, l'io viaggiante« v sklopu evropskega projekta Women's heritage, ki se je začel že aprila v Portorožu in se bo zaključil novembra 2012. V gledališču v parku bivše umbolnic bo d. 9. do 30. novembra na vrsti niz filmov »Le ragazze del secolo« z ameriškimi filmi o ženskah iz tridesetih let. Ob tem je še v pripravi projekt Ženske skupaj, namenjen zaposlenim ženskam ali ženskam, ki potrebujejo bivališče po nizkih cenah. Za dodatne informacije je na voljo telefonska številka 040 568476 ob torkih, sredah in četrtnih od 16. do 19. ure.

Srečanje o Antoniu Gramsciju drevi na Pončani

Krožek Stranke komunistične prenovne Antonio Gramsci v sodelovanju z združenjem Kruh in vrtnice, kulturnim združenjem Tina Modotti in deželnim inštitutom Gramsci vabi drevi ob 18. uri v Ljudski dom Gramsci na Pončani (Ul. Pomziana 14 - 1. nadstopje) na predstavitev knjige Gramsci globale (Globalni Gramsci) Micheleja Filippinija, docenta na bolonjski univerzi in člana International Gramsci Society. O Gramscijevih pogledih v današnjem času bosta spregovorila Sergia Adamo in Fulvio Senardi s tržaške univerze, posegla pa bosta tudi Edoardo Kanzian in sindikalist Fiom Alessio Chiarotti.

Včeraj danes

Danes, SREDA, 28. septembra 2011
VENČESLAV

Sonce vzide ob 6.59 in zatone ob 18.52 - Dolžina dneva 11.53 - Luna vzide ob 8.15 in zatone ob 19.01

Jutri, ČETRTEK, 29. septembra 2011
MIHAEL

VREME VČERAJ: temperatura zraka 24,4 stopinje C, zračni tlak 1025,3 mb raste, vlaga 40-odstotna, veter 15 km na uro vzhodnik, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 22,3 stopinje C.

Lekarne

Do sobote, 1. oktobra 2011

Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Capo di piazza Mons. Santin 2 (040 365840), Ul. Commerciale 21 (040 421121), Milje - Lungomare Venezia 3 (040 274998).

Opčine - Proseška ulica 3 (040 422478) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30

Capo di piazza Mons. Santin 2, Ul. Commerciale 21, Trg Ospedale 8, Milje - Lungomare Venezia 3. Opčine - Proseška ulica 3 (040 422478) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Ospedale 8 (040 767391).

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111. Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »L'alba del pianeta delle scimmie«.

ARISTON - 17.00, 18.45, 21.00 »Io sono li«.

CINECITY - 15.45, 17.55 »I Puffi 3D«; 15.55, 18.00, 20.05, 22.10 »I Puffi«; 22.00 »The Eagle«; 16.30, 21.30 »Crazy stupid love«; 19.05 »Super 8«; 20.05, 22.15 »Box office 3D«; 16.10, 18.05, 20.00 »Kung fu Panda 2«; 16.35, 19.10, 21.45 »Niente da dichiarare?«; 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 »Ma come fa a far tutto?«; 15.45, 17.55, 20.05, 22.15 »L'alba del pianeta delle scimmie«.

FELLINI - 16.45 »Kung fu Panda 2«; 18.35, 20.20, 22.15 »This is England«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 16.15, 17.45, 19.15, 20.45, 22.15 »Carnage«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »La pelle che abito«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 18.40 »Mozzarella stories«; 17.00, 20.20, 22.00 »Terraferma«.

KOPER - KOLOSEJ - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Johnny English 2«; 16.40, 21.20 »Kavboji in vesoljci«; 16.30, 18.10 »Medvedek Pu«; 19.00 »Super 8«; 19.45, 22.10 »Ta nora ljubezen«.

KOPER - PLANET TUŠ 15.50, 18.15 »Smrkci 3D (sinhr.)«; 16.15 »Smrkci (sinhr.)«; 20.35 »Brez povratka 5 - 3D«; 20.15 »Ta nora ljubezen«; 18.35, 20.50 »Oskrbnik«; 16.00, 17.00, 18.20, 19.20, 20.40, 21.40 »Johnny English 2«; 16.10, 18.40, 21.10 »Prijatelja samo za seks«; 15.00, 16.40, 18.25 »Medvedek Pu (sinhr.)«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Niente da dichiarare?«; Dvorana 2: 16.40, 18.30 »I Puffi 2D«; 20.20 »I Puffi 3D«; Dvorana 3: 18.30

»Il debito«; Dvorana 4: 16.30, 20.15, 22.15 »Crazy, stupid, love«; 16.45, 18.30, 20.25, 22.15 »Ma come fa a far tutto?«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.30, 19.50, 22.00 »L'alba del pianeta delle scimmie«; Dvorana 2: 17.30, 19.50 »I Puffi - 3D (dig.)«; 22.00 »Crazy, stupid, love«; Dvorana 3: 17.45, 20.00, 22.10 »La pelle che abito«; Dvorana 4: 18.00, 20.10, 22.10 »Niente da dichiarare«; Dvorana 5: 17.45, 20.10, 22.15 »Carnage«.

Šolske vesti

SLOV.I.K. - Ekstra! Delavnice za dijake vseh razredov višjih srednjih šol v Trstu. Rok za prijavo: danes, 28. septembra. Opis programa in razpisna dokumentacija: www.slovik.org. Informacije: info@slovik.org ali tel. 0481-530412.

Izleti

O.N.A.V. - Tržaška sekcija italijanskega združenja poskušalcev vina organizira v soboto, 1. oktobra, celodnevni izlet v domovino Prosecca z obiskom kleti, kosilom in obiskom gradu Castelbrando. Info in prijave na www.onav.it, trieste@onav.it ali tel. št. 333-4219540 (Luciano), 340-6294863 (Elio).

50-LETNIKI KRASA POZORI! Odhod iz leta na Koroško je v nedeljo, 2. oktobra: 6.30 Repen, 6.40 Prosek - Kržada, 6.50 Opčine (Dunajska cesta, pred picerijo). Prosimo za točnost.

KRUT vabi v soboto, 8. oktobra, na Bled na ogled razstave »Leta na Azurni obali - Pablo Picasso in njegov keramični opus« in razstave »Slovenski impresionisti: Jakopič, Jama, Grohar in Stern« z okoli 50. deli iz zasebnih zbirk, prirejene v počastitev 1000. letnice prve omembe Blejskega gradu. Pojasnila na sedežu Krut-a, Ul. Cicerone 8/B, tel. 040-360072.

ROMANJE V PADOVO V soboto, 8. oktobra, bomo poromali v Padovo. V baziliki sv. Antona bomo imeli sv. mašo, nato pa ogled vsega, kar spominja na svetnika. Šli bomo h kapucinom, kjer je živel in umrl svetnik Leopold Mandič. Po kosilu bomo obiskali še kraje v okolici Padove, ki spominjajo na sv. Antona: Camposampiero in Padova Arcella. Za vpis in vse ostale informacije pokličite čim prej tel. št. 347-9322123.

KMEČKA ZVEZA prireja 9. oktobra tradicionalni jesenski izlet na Praznik koštanja v Bardu. Odhod avtobusa iz Boljunca, ki bo peljal po običajnem voznom redu, ob 7. uri. Podrobne informacije lahko dobite v uradih Kmečke zveze ali po tel. 040-362941.

Prispevki

V spomin na Rinota Tommasija daruje Marina, Elena in Tamara 50,00 evrov za ŠD Kontovel.

V spomin na Celeja Sancina daruje družina 50,00 evrov za TFS Stu ledi in 50,00 evrov za SPDT.

V spomin na očeta Adolfa daruje Meri Pertot 30,00 evrov za nabrežinsko cerkev.

V spomin na Iva Gregoretija daruje družina Žigon - Zgonik 50,00 evrov za Sklad Mitja Čuk in 50,00 evrov za združenje ASTRA - Trst.

V spomin na drage starše daruje družina Košuta 50,00 evrov za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

28.9.2007

28.9.2011

Čele Sancin

Vedno v naših srcih.

Družina

Ob smrti

FRANCA KOCJANČIČA

izreka sinu in hčerki
iskreno sožalje

Jus Cerovlje

LJUBLJANA - Razčlenjen in bogat program 29. ljubljanskega grafičnega bienala

Dogodek kot tematsko izhodišče tokratne izvedbe

Do 20. novembra razstave, umetniški dogodki in predavanja - 130 avtorjev in 59 razstavnih projektov

29. ljubljanski grafični bienale s svojim razčlenjenim in bogatim programom priteguje pozornost na aktualno prizorišče na področju vizualne umetnosti z bolj široko zasnovanim pogledom na medij, ki s svojo reproduktibilnostjo dosegla širše občinstvo. Do 20. novembra si lahko v različnih galerijah v Ljubljani ogledamo razstave in sledimo umetniškim dogodkom ter predavanjem. Tematsko izhodišče letošnjega bienala je Dogodek. Ob podoživljanju različnih umetniških dogajanj se obenem sprašujemo, zakaj je dandanes ta zvrst, ki je doživela izjemen razvoj že v prejšnjem stoletju, še vedno aktualna in kako je lahko dogodek kot tak nosilec poetike ter vsebine umetniške stvaritve. V kolikšni meri se v tem pojavu odseva obenem praznina desakralizacije našega časa in kako na umetnost vplivajo spremembe sodobne družbe v razmerju med naročniki in produkcijo? To so ključna vprašanja, ki si jih je kuratorka letošnjega bienala Beti Žerovec postavila pri izboru sodelujočih umetnikov ter povabila k sodelovanju skupno 130 avtorjev z mednarodne likovne scene, predvsem iz Evrope. Osrednji dogodek pa zaobjema 59 razstavnih projektov. Mednarodni simpozij, ki bo potekal 4. in 5. novembra v Moderni galeriji, bo obravnaval prav dogodek kot privilegirani medij na področju sodobne likovne umetnosti. Antropologi, filozofi, zgodovinarji in umetnostni zgodovinarji bodo podali svoja opažanja o aktualnosti tega medija, ki je vse bolj vpjet v družbeno dogajanje.

Likovni dogodek se dandanes pojavlja v širokem spektru pojavnih oblik, doživlja vse večjo popularnost in medijsko odmevnost. V zadnjih desetletjih tudi umetnostne inštitucije hranijo in razstavljajo, naročajo in producirajo sodobne likovne izraze in so tako postale naročniki, kot sta nekoč bila Cerkev in plemstvo. Dejansko se tudi tematike, ki so bile nekoč po tradiciji v domeni religije, vse bolj pojavljajo v umetnosti, ki odseva obenem družbeno-politično problematiko.

Izbrani umetniški dogodki obravnavajo štiri različne tematske sklope, ki ne

Na 29. ljubljanskem grafičnem bienalu sodeluje letos s svojimi instalacijami 130 umetnikov

predstavljajo novosti in zato dovoljujejo primerjavo s podobnimi pojavi na drugih področjih tudi iz preteklosti. Vsebinsko se dogodki nanašajo na nasilje, velikodušnost, praznino ter iskanje svetega in rituala. Teoretska poglobitev in interpretativni aparat, ki ga bienale tokrat ponuja, želi po primerjalni obravnavi in specifičnih dognanjih razumeti, katero vlogo imajo danes inštitucije pri razvoju sodobne likovne umetnosti. Posamezni vsebinski sklopi se ločeno pojavljajo na različnih razstaviščih: v prostorih Mednarodnega grafičnega likovnega centra si lahko ogledamo dogodke na temo darežljivosti, v Moderni galeriji na temo nasilja, v Galeriji Cankarjevega doma je v ospredju ritual, medtem ko je v Galeriji Jakopič osrednja tema praznina.

Mednarodna žirija je dodelila Veliko nagrado 29. bienala fotografijam, ki jih je v objektiv ujel Miklós Erdély skupaj s prijatelji in člani Zveze prijateljev

Madžarske. Dve črnobeli fotografiji iz leta 1956 sta bili posneta v Budimpešti med revolucijo in prikazujeta skrinje za

nabirko denarja v pomoč družinam žrtev, ki niso zastražene in dokazujejo čistost revolucije.

V galeriji Alkatraz pa si lahko ogledamo razstavo lanskega nagrajenca umetniške zadruge Justseeds Artists'Cooperative, ki predstavlja instalacijo Zatočišče na temo migracij in razseljevanja. Kustos je Božidar Zrinski.

Razstave so na ogled do 20. novembra od torka do nedelje med 10. in 18. uro, ob tem je izšel slovensko-angleški barvni katalog z reprodukcijami in strokovnimi esei kuratorjev.

V Galeriji Lek pa si lahko ogledamo grafike Pariške šole iz zbirke MGLC-ja, v katerem bo od 18. oktobra dalje na ogled še oblikovalska razstava študentov vizualnih komunikacij ljubljanske Akademije za likovno umetnost in oblikovanje, kjer bodo v ospredju celostne podobe, načrtovane za letošnji bienale.

Jasna Merku

Nagrade festivala Ex Ponto

Občinstvo je na 18. mednarodnem festivalu uprizoritvenih umetnosti Ex Ponto, ki se je sklenil v nedeljo, najvišjo oceno podelilo predstavi Kavkaški krog s kredo v režiji Martina Kočovskega in v produkciji Narodnega teatra Vojdan Černodirski iz Prilepa v Makedoniji. Martin Kočovski, eden najbolj perspektivnih gledaliških režiserjev v Vzhodni Evropi, je letos na Ex Pontu gostoval že drugič. Lani je gostoval s predstavo Rdeče. Projekt, s katerim se je predstavil letos, je Brechtov Kavkaški krog s kredo, ki izpostavlja dramatikovo idejo, da naj vse, kar je na tem svetu, pripada tistemu, ki to potrebuje. Na drugem mestu je po oceni občinstva predstava Generacija 91. - 95. v režiji Boruta Šeparovića in produkciji Zagrebskega gledališča mladih. Tretje mesto si delita otvoritvena predstava letošnjega festivala, koprodukcijski Leksikon yu mitologije v režiji Oliverja Frlića, in Pesem o materi in domovini v režiji Jana Klata in produkciji poljskega Teatra Vroclav, so sporočili s kulturnega društva B-51, ki festival organizira. V okviru festivala se je na več prizoriščih po Ljubljani zvrstilo 16 izbranih uprizoritev iz 11 držav. Rdeča nit letošnje izdaje je bil politični teater, kot ga vidijo režiserji mlajše generacije. (STA)

Bienale vidnih sporočil Slovenije

V Ljubljani se bo konec oktobra začel peti bienale vidnih sporočil Slovenije. Komisija, ki jo sestavljajo domači strokovnjaki, je izmed 416 prijavljenih izbrala 232 del, ki se bodo potegovala za nagrade. Razstava izbranih del letošnjega bienala vidnih sporočil bo na ogled od 25. oktobra do 27. novembra v Narodni galeriji. Po presoji komisije je splošna raven kakovosti del letos boljša kot v prejšnjih letih, hkrati komisija poudarja pomen takšnega strokovnega pregleda. Kot je zapisano v sporočilu za javnost fundacije Brumen, peta bienalna izdaja ponovno potrjuje dejstvo, da Slovenija potrebuje nacionalni strokovni pregled oblikovalskih dosežkov. (STA)

LJUBLJANA - Pestra slovenska rock scena

Novi Rock 3.0 v Križankah

Nastop novih in legendarnih rock skupin: Buldogi, Damir Avdič, N'toko, Melodrom in Nieti

Priznani novomeški dj N'toko

Prejšnji petek, ko so okrog 21. ure na oder ljubljanskih Križank stopili legendarni punkovci **Buldogi** in odigrali prvo skladbo iz 20-minutnega repertoarja, se je pevec Rok Zupan zglasal v publiko in dejal v mikrofoni: »*Lepo vas je videti, a pred tridesetimi leti vas je bilo več!*«. Skupina Buldogi je ena izmed legendarnih zasedb, ki se je predstavila na letošnjem Novem Rocku 3.0 in ki je bila prisotna že na prvi izvedbi pred tridesetimi leti, ko so skupino sestavljali rosnio mladi glasbeniki. Glasbena predstava ansambla je bila učinkovita, a najbrž ne na ravni tiste, ki so jo izvedli pred tremi desetletji (ocena: 7/10).

Okrog 22. ure, ko je Bosanec **Damir Avdič** – sicer edini tuji izvajalec na letošnjem Novem Rocku 3.0 – spustil kitaro na

tla ob zaključku svojega nastopa (6/10), so bile Križanke vse bolj polno nabite. Pričakovanje se je stopnjevalo do trenutka, ko so tehnik na oder nastavili prenosni računalnik in glasbeni mešalec. Tedaj je na sceno stopil novomeški **dj N'toko** (širši publiki bolj poznan kot pevec zasedbe Moveknowledge), in začel spajati ritme elektronske in rap glasbe z rockom in s premišljenimi rimami. V teku zelo učinkovitega polurnega nastopa (9/10), je N'toko nanizal komade iz albuma Parada ljubezni, na primer *N'toko ne obstaja*, *Žive meje* in družbeno-kritično pesem *Zig zig*, ki se osredotoča na teme nasilja, varnosti, a tudi udobja in zasebnosti v sodobni (slovenski) družbi.

Po N'toku je na oder stopila ena izmed najbolj zanimivih slovenskih rock skupin, **Melodrom**. Uspešnice kot je *September* je publika prepevala kar v en glas s pevko Mino Špiler. Njen nastop je bil nedvomno najbolj prepričljiv in hkrati najbolj umetniški nedvov v sklopu letošnjega Novega Rocka 3.0, saj so bile pesmi izvedene brezhibno. Skupina Melodrom je dokazala, da nastopa na zelo visoki ravni, da je njena glasba dovolj izvirna in kakovostna in da zmore biti uspešna tudi zunaj slovenskih meja. Skratka, razred zase (10/10).

Po Melodromih so okrog 23. ure na oder stopili težko pričakovani **Nieti**, odlični odziv publike pa je dokazal, da ohranjajo med slovenskim občinstvom status zelo priljubljene alternativne rock zasedbe. Odigrali so tako starejše kot novejšje pesmi iz albuma Trinajst. Pevec Borut Marolt, ki se je pred tremi leti pridružil ostalim članom zasedbe, je zelo prepričljivo odigral vlogo »frontmana« na odru in dodal energični pečat zelo dobremu nastopu (8/10).

Letošnja izvedba Novega Rocka je popolnoma uspela in izpolnila vsa pričakovanja. Sodeč po nastopih dogodku in po odzivu publike, je sodobna slovenska rock scena zelo pestra in obogatena z zelo različnimi glasbenimi strujami: od premišljenega elektronskega rapa, kakršnega je predstavil N'toko, do bolj melodičnega in prefinjenega rocka Melodromov. Škoda le, da so bili nastopi nekaterih skupin, na primer skupine Nikki Louder, odpovedani tik pred začetkom festivala. Drugače bi bil Novi Rock 3.0 še bogatejši.

Mitja Stefancic

ZALOŽBA MLADIKA - Nov roman

Zima z ognjenim šalom ali zgodba o Beti in Mitji

Danes se o staranju praviloma ne govori. V modi so mladost, lepota in uspešnost. Povsod mrgoli člankov o pomlajevanju ali vsaj o zaustavljanju in preprečevanju staranja, kot da je starost nekaj slabega, negativnega. Pri založbi Mladika je pred kratkim izšel nov roman avtorice Tatjane Kokalj in Jane Kolaric *Zima z ognjenim šalom*. Štiriročno sta napisali dramatično zgodbo o Beti in Mitji, v kateri napetost narašča od začetnega iskanja do zaključnega viharja.

Kdo pa sta Beti in Mitja? Je ljubezen po petdesetem še mogoča? Roman prepleta njeno in njegovo zgodbo, analizira notranje vzrode dveh usod, dveh ranjenih ljudi, ki se zblížujeta, ne da bi kaj vedela drug o drugem, o preteklosti, ki je zabrisana, skrivnostna. Pred bralcem se razkriva napeta zgodba, v sočnem in tekočem jeziku se poigrava s pomeni in z besedami, vodi v zasuke situacij in na koncu prepušča opredelitev bralcu. Gre za premišljen preplet dveh zgodb, ki vsaka s svojega zornega kota hitita h končnemu spoznanju. Slednje bo morda šokantno, kajti v romanu starost sploh ni edini tabu.

Tatjana Kokalj (Moravče, 1956) je diplomirala iz slovenščine in razrednega pouka na univerzi v Ljubljani. Piše za mladino in odrasle, je avotica učbenikov. Z literaturo se je začela ukvarjati leta 1987, izdala je več kot petdeset knjižnih del in se uvršča med najbolj branje pisatelje. *Jana Kolaric* je po diplomi televizijska režiserka, po delu pa lektorica. Vzoredno z zaposlitvami v šolstvu, kulturi in novinarstvu je objavljala poezijo in dramatiko.

SODOBNA UMETNOST - V Skladišču 26 v tržaškem starem pristanišču

V sklopu bienala odslej tudi razstava »fenomena« Pordenone

Včeraj odprli razstavo 74-letnega umetnika - Predstavili tudi katalog Razpršenega bienala

Angleško-indijski podjetnik Raja Khara je pred nekaj leti vstopil v piemontsko vilo, da bi si ogledal notranjost nepremičnine, ki je bila na prodaj. Mnogo bolj kot saloni in spalnice pa so ga prevzele slike in skulpture, ki so polnile prostore. Kajti lastnik tiste vile je bil Americo Montanari, slikar in kipar, ki si je v čast rojstnemu mestu nadel psevdonim Pordenone in se, v želji po samotarskem ustvarjanju, zaprl v svojo vilo v kraju Valle San Nicolao. Tu je z ženo živel skoraj dvajset let, dokler ni njega in njegovega talenta »izvohal« Raja Khara ...

Le redki so si doslej lahko ogledali dela štiriinšedesetletnega umetnika, ki ga nekateri kritiki že postavljajo v sam vrh sodobne italijanske umetnosti in vidijo v njem »drugega Picassa«. Kronike beležijo doslej samo dve razstavi, od včeraj pa je dvaindvajset njegovih del na ogled v tržaškem starem pristanišču. Tu so namreč v sklopu tako imenovanega Razpršenega bienala, kjer je sicer od vsega začetka na ogled eno njegovo delo, včeraj odprli tudi manjšo monografsko razstavo, na kateri je na ogled štirinajst živobarvnih platen in črno-belih skic ter osem kipcev.

Včerajšnjega odprtja se Pordenone Montanari ni udeležil: »kljub temu, da se zelo veseli razstave v deželi svojih prednikov, se takim dogodkom najraje izmika,« nam je pojasnil Raja Khara, ki je po tistem prvem ogledu, odkupil tako vilo kot vrsto Montanarijevih umetnin. S pomočjo umetnostnega zgodovinarja Edwarda Lucie-Smitha je organiziral odmevno londonsko razstavo, v načrtih pa ima tudi ustanovitev fundacije, morda muzeja, predvsem pa številnih razstav. »Začeli smo v Londonu, zdaj smo v Trstu, pot nas bo vodila še bolj proti vzhodu, do Bližnjega in Daljnjega vzhoda vse do Amerike.«

Odprtje Montanarijeve razstave je bilo tudi priložnost za predstavitev kataloga o Razpršenem bienalu, ki bo do 27. novembra na ogled v starem pristanišču. Uredila sta ga Federico Fumolo in Federica Luser, ki sta umetnike iz Furlanije-Juljske krajine in držav Srednjeevropske pobude, ki razstavljajo v Skladišču 26, tudi povabila, da napišejo »deset vrst o svoji poetiki in tako približajo bralcem svoje ustvarjanje«.

Številne prisotne sta nagovorila tudi direktor Vittorio Sgarbi in deželni kulturni odbornik Elio De Anna. Med njima je bilo kot znano v preteklosti nekaj slabe krvi, saj se Dežela ni udeležila juljskega odprtja in tržaškemu bienalu začetno odrekla finančno podporo. »Sgarbi je kot Frizzina, tako kipeč, da ga ne mo-

Eno od razstavljenih del, spodaj pa pogled na včerajšnje omizje: v sredini sta odbornik De Anna in Vittorio Sgarbi

KROMA

reš zaježiti,« je včeraj prijateljsko ocenil De Anna in diplomatsko pohvalil razstavo ter izrazil prepričanje, da bo med evropskimi sredstvi mogoče najti tudi denar za ovrednotenje Skladišča 26. »Tu lahko nastane pomembno središče sodobne umetnosti, saj Trst danes ni več mesto na skrajnem severovzhodu, ampak del jugovzhodne Evrope.«

In »prekipevajoči« Sgarbi? Umetnostni kritik je bolj kot o umetniški vrednosti Montanarija ali kataloga spregovoril o polemikah z De Anno, dnevnikom Il Piccolo in o bodoči namembnosti razstavnih prostorov. Ter se nasmihal svojim brhkim spremljevalkam ...

Poljanka Dolhar

BIENALE - Včeraj v starem pristanišču

Vittorio Sgarbi in ...njegove vestalke

Najbrž bo kdo rekel, da gre za nov primer ženske nevoščljivosti. Čeprav ne pišem teh besed, ker bi rada tudi sama sedela v družbi deklet na fotografiji, ima seveda vsakdo pravico, da ne verjame mojim besedam.

V Skladišču 26 smo se včeraj popoldne nekateri počutili nelagodno. Zdelo se nam je, da smo se naenkrat znašli sredi tistega blata, ki polni časopisne strani italijanskih medijev. Kot bi se del tistega »bunga bunga« iz Rima preselil v tržaško staro pristanišče.

Morda ženskam, ki so včeraj kot kake antične vestalke spremljale Vittoria Sgarbija, delamo krivico. Morda smo res preveč pod vplivom vseh tistih telefonskih prisluškovanj in zapisnikov, v katerem so taka in drugačna »dekleta« pripovedovala o nočnem življenju z nekaterimi italijanskimi politiki in moškimi iz »šov biznisa«

...

Sgarbija že vrsto let obdajajo lepote: očitno so del njegove pojave. Včeraj se jih je okrog njega vrtelo vsaj pet. Umetnostni kritik je za roko vodil zdaj eno zdaj drugo, občasno katero poljubil, se z njo postavil pred televizijske kamere, jih predstavil odbornikom in županom. Naposled jih je posedel v prvo vrsto, kjer so nasmejane prisluhnile njegovim besedam ...dokler se ni nekdo zavedel, da bi na tistih mestih morali sedeti institucionalni gostje.

Rad bi, da mi nekdo razloži, zakaj se med ženskami vedno najdejo take, ki jih oblast tako očara, me je na koncu vprašal kolega: ali je feminizem služil temu?

Najbrž se te ženske počutijo zelo enakopravne, sem mu odvrnila, a odgovora, zakaj se tako »nonšalantno« spremenijo v smehljajoče se predmete, nimam. (pd)

NAGRADA OTA

Izidi natečaja za zborovske skladbe

Iztekel se je peti razpis natečaja za zborovske skladbe za nagrado Ignacij Ota, ki ga je Zveza slovenskih kulturnih društev (ZSKD) v Italiji razpisala v sodelovanju z Javnim skladom Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Pokrajino Trst in deželnim zborovskim združenjem USCI FJK.

ZSKD je bila pobudnica natečaja, ki ga je posvetila svojem dolgoletnemu cenjenemu sodelavcu, skladatelju, dirigentu in velikemu prijatelju zborovskega petja, Ignaciju Oti (1931-2001) iz Doline pri Trstu.

Natečaj je namenjen predvsem mladim glasbenikom, ki so se šele začeli uveljavljati na področju zborovske kompozicije. Vsi dosednji razpisi so doživeli spodbuden odziv, zato si Zveza slovenskih kulturnih društev prizadeva za njegovo nadaljevanje, ki je bienalne narave. Odziv je bil sicer tokrat resnici na ljubo nekoliko skromnejši kot ob nekaterih prejšnjih rekordnih izvedbah, med prijavljenimi pa je bilo res veliko mladih.

Strokovna komisija, ki so jo sestavljali predsednik prof. Adi Danev (Aldo Danieli), profesorja Davide Clodig in Marko Vatovec ter novinarka in muzikologinja Luisa Antoni, je ocenila prejete skladbe in sklenila, da **nagrado za najboljšo skladbo za odrasle zbore in posebno priznanje za najboljšo skladbo mladega avtorja prejme Andrej Makor**, rojen leta 1987 v Škofijah (SLO), za skladbo *Kantali smo veselo* na besedilo istrske ljudske.

Nagrada za najboljšo skladbo za otroški oz. mladinski zbor prejme Bojan Glavina, rojen leta 1961 v Sečovljah (SLO) za skladbo *Tri drobtinice* na besedilo B. Gregorič Gorenc.

Posebno priznanje strokovne komisije prejme Tržačan Aljoša Tavčar rojen leta 1971, za skladbo *Mlada luna* na besedilo Borisa Pangerca.

Svečano podelitev bo v **nedeljo, 16. oktobra**, v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu v okviru počastitve 80-letnice rojstva in 10-letnice smrti skladatelja Ignacija Ote, ki jo pripravljajo društvo SKD Valentin Vodnik, skladateljeva družina in prijatelji pod pokroviteljstvom Občine Dolina in Zveze slovenskih kulturnih društev ter s prispevkom Pokrajine Trst. Predstavljeni bosta njegova biografija in notografija v publikacijah in posnetkih.

Počastitev obletnice se bo sicer začela že 9. oktobra s postavitvijo spominske plošče na skladateljevi rojstni hiši ter z nastopom in predstavitvijo CD-ja oz. zgoščenke Moškega pevskega zbora Valentin Vodnik, ki ga je dolga leta vodil.

LJUBLJANA - Založba Arsem

Makarovičin Berto, zajec langobardski

Svetlana Makarovič je pod okriljem založbe Arsem izdala novo pravljico Berto, zajec langobardski, ki je po njenih besedah tako kot vse njene pravljice namenjena »pubertetnikom in inteligentnim odraslim«. V njej se je dotaknila preseljevanja Langobardov v 5. in 6. stoletju, dogodivščine zajca Berta pa prepleta s smešenjem človeških napak. Urednik knjige Gašper Troha je na včerajšnji novinarski konferenci dejal, da je pravljica nastala na podlagi zgodovinskih dejstev, saj so Langobardi na poti preseljevanja prečkali tudi Slovenijo. Na Nanosu, kjer avtorica pravljico sklne, je obstaja tudi njihova naselbina. Berto se na svoji poti srečuje z drugimi živalmi in osebam ter ob tem spozna človeške napake, kot so negostoljubnost, lenoba in strah.

Ideja za knjigo se je Makarovičevi porodila v razigranem obdobju. Njeno pozornost so pritegnili Langobardi, a je opazila, da ne pozna dobro njihove zgodovine in je zato za »nekaj zgodovinskih lekcij« zaprosila zgodovinarja Jožeta Pirjevca. Pravljico je ilustrirala Mateja Jager, ki je z Ma-

karovičevo sodelovala že pri novi izdaji Čuka na palici. Makarovičeva je v šali dejala, da jo glavni junak knjige, zajec Berto, spominja prav na književnega, verjetno zaradi nagajivega in zvedavega pogleda.

Makarovičeva v knjigi ni namerno potvarjala dejstev, si je pa privoščila svobodo pri tem, da je, kljub Pirjevčevemu nestrižanju, v pravljico umestila grofa Drakulo. »Zame je Drakula tako atraktivna oseba, da sem ga kar vtaknila v knjigo. Predvsem zato, ker je ubijal ljudi, živali pa je pustil pri miru,« je povedala.

Pravljica, v kateri lahko mladi bralci marsikaj izvedo o Langobardih, pa po mnenju Makarovičeve ni primerna za katoliške šole: »Opozarjam katoliške pedagoge in starše, naj čuvajo svoje otroke pred to knjigo, ker se jim lahko kakšen vzgojni koncept načne ali celo poruši. Sicer pa si moje knjige niso nikoli želele priti v kakšno katoliško šolo!«

V izredno visoki nakladi 8000 izvodov je knjiga izšla s podporo Mestne občine Ljubljana in Javne agencije za knjigo RS v okviru projekta Knjiga za vsakogar. (STA)

NEMČIJA - Grški premier na obisku v Berlinu

Papandreu obljublja vračilo posojenega denarja

Merklova zagotovila pomoč - Evropske borze v pričakovanju rešitve za območje evra občutno navzgor

BERLIN - Grčija ima "velik potencial" in si bo opomogla po globoki gospodarski in finančni krizi, je včeraj v Berlinu na konferenci nemškega industrijskega združenja poudaril grški premier George Papandreu. "Sposojamo si, da bomo vrnili," je zatrdil. Grški premier je izpostavil, kako zelo se Grki trudijo pri udeležanju zastavljenih reform. "Toliko ljudi v Grčiji me sprašuje: ali je vredno, ali nam lahko uspe? Jaz jim odgovorim: da, lahko," je dejal Papandreu. Ob tem je obljubil, da bo Grčija vztrajala pri svojih zavezah. "Grki si bomo izborili pot nazaj k rasti in blaginji," je dejal.

Hkrati je pozval Evropo k enotnosti ter posvaril pred kaznovanjem in roganjem tej državi. "Vztrajno kritiziranje Grčije je globoko frustrirajoče," je dejal. "Frustrirajoče ne le na politični ravni, kjer s superčloveškim trudom poskušamo doseči stroge cilje v času poglajbljajoče se recesije, ampak frustrirajoče tudi za Grke, ki izvajajo boleče žrtve in težke spremembe," je dejal.

Da bo Nemčija podprla Grčijo na vse mogoče načine, pa je v nagovoru predstavnikom nemške industrije poudarila kanclerka Angela Merkel. "Res spoštujemo, kar je Grčija naredila glede strukturnih sprememb," je poudarila. "Vsi želimo okrepiti Grčijo. Državi bomo dali kakršno koli možno pomoč, da ne bomo mesec za mesecem poslušali slabih novic," je poudarila. Nemška kanclerka je sicer vztrajala, da gre za dolžniško krizo, ne krizo evra. "Pot iz te dolžniške krize bo zahtevala solidarnost," je menila in dodala, da je njena prioriteta "stabilnost evra". "Zato bomo podpirali vsako državo, ki bo počela prave stvari."

Ta teden bo sicer za Grčijo velikega pomena, saj država še vedno čaka na mednarodne strokovnjake, ki so obljubili nadaljevanje s pregledom javnih financ te močno zadolžene države. Po poročanju medijev bi se lahko to zgodilo danes. Osem milijard evrov bo Grčija potrebovala, če želi poravnati svoje obveznosti.

Ta teden bi lahko sicer Atene naznanile več privatizacijskih dogovorov, nekateri špekulirajo tudi o novih varčevalnih ukrepih. Grški parlament je sinoči potrdil uvedbo med ljudmi nepriljubljenega davka na nepremičnine, s katerim želi vlada v Atenah zmanjšati javnofinančni primanjkljaj. Za uvedbo novega davka je glasovalo 155 od 297 poslancev. Podprli so ga poslanci vladajočih socialistov, ki imajo v parlamentu večino, medtem ko je opozicija glasovala proti.

Preden je nagovoril predstavnike nemške industrije, je sicer Papandreu prejel dolg aplavz. Po besedah prvega

moža združenja Hansa-Petra Keitela je bil aplavz "znak zahvale in spoštovanja" za njegovo delo.

Papandreu in Merklova sta se včeraj sestala tudi na štiri oči. Glavne teme njunega srečanja so bili stanje grškega gospodarstva, ukrepi za uravnoteženje proračuna in implementacija grškega reformnega programa.

Da bo Grčija pravočasno dobila novo tranšo posojila, pa je včeraj v Atenah zatrdil grški finančni minister Evangelos Venizelos. "Trdno verjamem v izplačilo šeste tranše," je dejal. "A storiti moramo, kar smo se dogovorili," je še zatrdil, medtem ko so pred finančnim ministrstvom z vzkliki, žvižganjem in sirenami protestirali grški davčni uslužbenci.

Osrednje evropske borze so včeraj že drugi dan zapored sklenile z občutno rastjo delniških indeksov. Navzgor jih potiska optimizem vlagateljev, da bodo evropski in svetovni voditelji vendarle našli rešitev za izhod iz dolžniške krize območja evra. Močno sta se podražila tudi evro in nafta. (STA)

Nemška kanclerka
Angela Merkel
in grški premier
George Papandreu

ANSA

B. VZHOD - Medtem ko VS ZN preučuje prošnjo za člastvo Palestine V svetu kritični do novih izraelskih gradenj v vzhodnem Jeruzalemu

JERUZALEM - Združeni narodi in Evropska unija so se zaskrbljenostjo odzvali na včerajšnjo odločitev Izraela o gradnji novih 1100 stanovanj v četrti Gilo v vzhodnem Jeruzalemu. ZDA so nad odločitvijo globoko razočarane, Palestinci pa so jo označili za zavrnitev poziva bližnjevzhodne četverice k nadaljevanju izraelsko-palestinskih mirovnih pogajanj. "Izrael je bližnjevzhodni četverici odgovoril s 1100 'ne', je dejal palestinski pogajalec Sajeb Erekat.

Bližnjevzhodna četverica (ZDA, EU, Rusija in ZN) je namreč v petek, potem ko je palestinski predsednik Mahmud Abas pri generalnem sekretarju ZN vložil prošnjo za sprejem Palestine v svetovno organizacijo (zdaj jo preučuje Varnostni svet), pozvala Izrael in Palestince k nadaljevanju mirovnih pogajanj s ciljem doseči trajni mirovni sporazum do konca prihodnjega leta. Strani so tudi pozvali, naj se vzdržita provokacij.

Pogajanja so prekinili pred letom dni, potem ko Izrael ni podaljšal morato-

rija na gradnjo judovskih naselbin. Abas je v nedeljo znova poudaril, da se z Izraelom ne bodo pogajali, če ne bo popolnoma zamrznil te gradnje, tako na Zahodnem bregu kot v vzhodnem Jeruzalemu. Erakat je včeraj Izrael še obtožil, da "s svojimi kolonizatorskimi in okupacijskimi dejanji uničuje možnost dveh držav," palestinske in izraelske, ki je ob podpori članstvu Palestine v ZN edina pot k miru.

ZDA so izrazile "globoko razočaranje" nad odločitvijo Izraela, ki so jo označile kot kontraproduktivno v odnosu do "naših prizadevanj za obnovo neposrednih mirovnih pogajanj med stranema". Kot je poudarila tiskovna predstavica State Departmenta Victoria Nuland, od strani že dolgo zahtevajo, naj se izogibata dejanj, ki bi lahko omajala zaupanje, še posebej v Jeruzalemu. Kljub temu pa je zagotovila, da bodo ZDA nadaljevale s prizadevanji za obnovo dialoga med stranema.

Zunanjepolitična predstavica EU Catherine Ashton je v Strasbourgu izrazila obžalovanje zaradi odločitve Izraela,

s katero "ogroža možnost rešitve z dvema državama". Menila je, da mora Izrael načrt o gradnji novih stanovanj v vzhodnem Jeruzalemu opustiti ter spomnila na poziv bližnjevzhodne četverice k vzdržnosti od provokacij.

Zaskrbljenost je izrazil tudi pomočnik generalnega sekretarja ZN Lynn Pascoe. Izpostavil je, da so Združeni narodi že večkrat opozorili, da je gradnja judovskih naselbin nezakonita in v nasprotju z zavezami Izraela do časovnega načrta bližnjevzhodne četverice. Kljub temu je izrazil upanje, da bosta strani obnovili pogajanja.

Izraelsko notranje ministrstvo je sporočilo, da je njegov odbor za načrtovanje gradenj odobril načrt za gradnjo 1100 novih stanovanj v četrti Gilo v vzhodnem Jeruzalemu. Predlog bo sedaj na voljo za javno razpravo, po 60 dneh pa bo odbor znova razpravljal in odločal o njem. Če ga bo vnovič potrdil, bodo začeli zbirati ponudbe od izvajalcev gradbenih del, so še pojasnili. (STA)

Obama: Evropa z dolžniško krizo »straši svet«

WASHINGTON - Ameriški predsednik Barack Obama in finančni minister Timothy Geithner sta ponovila pozive evropskim državam, naj se hitro in odločno lotijo reševanja dolžniške krize. Evropa s svojo nesposobnostjo rešiti grško dolžniško krizo "straši svet", meni Obama.

Evropa "se nikoli ni v polnosti spopadla z vsemi izzivi, s katerimi se je srečeval njen bančni sistem," je v ponedeljek dejal Obama. To se sedaj zaostreje z dogajanjem v Grčiji. "Torej se spopadajo s finančno krizo, ki straši svet," je dejal ameriški predsednik.

Naloge ruskega finančnega ministra prevzela dvojica

MOSKVA - Po odstopu ruskega finančnega ministra Alekseja Kudrina bosta njegove naloge prevzela dva človeka v ruski vladi. Prvi namestnik premiera Igor Šuvalov bo prevzel naloge, ki jih je Kudrin doslej opravljal kot namestnik premiera, vodenje finančnega ministrstva pa bo začasno prevzel Anton Siluanov, ki je bil doslej Kudrinov namestnik.

Novico je na seji vlade včeraj sporočil ruski premier Vladimir Putin, ki je novega finančnega ministra Siluanova označil za "dobrega strokovnjaka". Šuvalov pa bo kot namestnik premiera pristojen za ekonomske in finančne zadeve. Šuvalov sicer velja za enega vidnejših članov vlade.

Nasa: Ostanki ameriškega satelita padli v južni Pacifik

WASHINGTON - Ameriške vesoljske oblasti so naposled ugotovile, kje so končali ostanki ameriškega satelita UARS, ki je v soboto strmoglavil na Zemljo. Kot je sporočila ameriška vesoljska agencija Nasa, so ostanki satelita raztreseni na območju južnega Tihiega oceana, daleč od naseljenih območij.

Približno 90 odstotkov satelita, velikega kot avtobus in težkega šest ton, naj bi sicer zgorelo ob vstopu v Zemljino ozračje. Po predvidevanjih strokovnjakov pa je ostalo okoli 25 kosov, ki so sedaj raztreseni v 800-kilometrskem pasu v Tihem oceanu.

Padci ostankov satelitov na Zemljo so sicer dokaj pogosti. Do njih pride približno enkrat letno. Toda UARS, 20 let star satelit, ki je meril ozonsko plast Zemljine atmosfere, je bil največji satelit, ki je v zadnjih treh desetletjih padel na Zemljo.

KOSOVO - Pozivi k zadržanosti iz Beograda, Združenih narodov in Evropske unije

V izgredih pri mejnem prehodu Jarinje na severu regije ranjeni štirje pripadniki Kforja in sedem Srbov

PRIŠTINA - V včerajšnjih izgredih pri mejnem prehodu Jarinje med Kosovom in Srbijo so bili po podatkih sil Nata (Kfor) ranjeni štirje pripadniki Kforja. Po podatkih bolnišnice v Kosovski Mitrovici naj bi bilo ranjenih tudi sedem Srbov. Kot so za STA povedali v Slovenski vojski, slovenski pripadniki Kforja v incident niso bili vključeni.

Tiskovni predstavnik Kforja Kai Gudenoge je francoski tiskovni agenciji AFP povedal, da so bili v eksploziji doma narejene bombe ranjeni štirje vojaki Kforja, od tega trije lažje in en huje. Slednjega so že odpeljali s helikopterjem in ga zdravijo.

Po podatkih bolnišnice v Kosovski Mitrovici, ki jo navaja srbška tiskovna agencija Tanjug, je bilo s strelnim orožjem huje ranjenih šest Srbov, eden pa je utrpel lažje poškodbe zaradi solziva. Gudenoge je dejal, da so sile Kforja ranile le enega Srba.

Lokalni Srbi trdijo, da so streljati začeli pripadniki Kforja. Gudenoge pa je dejal, da so streljali iz množice oziroma da so morali pripadniki Kforja streljati v samoobrambi z gumijastimi naboji.

To nasilje je izbruhnilo včeraj okoli 13. ure, ko so pripadniki Kforja na okoli 1500 Srbov, ki so protestirali zaradi odstranitve njihovih barikade, streljali z gumijastimi naboji in proti njim uporabili sol-

Pripadniki Kforja v Kosovski Mitrovici

ANSA

zivec. Po navedbah AFP je bilo iz neznanega vira slišati tudi strele iz avtomatskega orožja.

Po tem incidentu je na mejnem prehodu popoldne minilo mirno. Kot navaja Tanjug, so sile Kfor z buldožerji razširile svoje tamkajšnje oporišče,

zgradile nasipe in ga ogradile z bodečo žico. S štirimi helikopterji pa so prispele tudi okrepitve.

Srbski predsednik Boris Tadić je v odzivu izrazil veliko zaskrbljenost zaradi spopadov, kosovske Srbe in sile Kfor pa pozval k zadržanosti. "Pozivam k umiritvi razmer, ker sta ohranitev miru in dialog edini način za reševanje problemov. Mednarodne sile so tu, da branijo neoborožene civiliste, ne pa da se spopadajo z njimi. Pozivam Kfor k maksimalni zadržanosti," je zapisal v sporočilu za javnost. Ponovil je, da morajo biti sile Kfor statusno nevtralne in ne smejo uporabljati sile proti državljanom, kosovski Srbi pa ne smejo nasadati provokacijam.

K zadržanosti so pozvali tudi v Združenih narodih in Evropski uniji. Kot so za Tanjug povedali v uradu generalnega sekretarja ZN Ban Ki Moona, slednji ostaja pri pozivu vsem stranem na Kosovo, naj se vzdržijo enostranskih dejanj, vsem predstavnikom mednarodne skupnosti pa k delovanju v skladu z mandatom v skladu z resolucijo VS ZN 1244.

Tiskovna predstavica visoke zunanjepolitične predstavnice EU Maja Kocijancić je za Tanjug izrazila obsojdo nasilja proti mednarodni skupnosti na severu Kosova ter pozvala k zadržanosti in od-

govornemu ravnanju. Poudarila je, da "EU izraža polno podporo Eulexu in Kforju v naporih za umiritev razmer" ter da "v popolnosti podpira odpravo barikad".

Diplomatski viri pa so za Tanjug zavrnilo obtožbe vodje srbških pogajalcev v pogovorih s Prištino Borislava Stefanovića, ki je včeraj ocenil, da je Kfor z odpravo barikad preoračil svoja pooblastila. Stefanović, ki naj bi se zvečer v Bruslju udeležil novega kroga pogovorov s Prištino, je dejal tudi, da želi Kfor s tovrstnimi dejanji poslabšati njihove pogajalske pozicije.

K zadržanosti je pozval tudi Eulex in poudaril, da njihovi pripadniki, ki so nameščeni na mejnem prehodu Jarinje, niso bili vpleteni v incidente. Sporočili so še, da je bilo popoldne v severnem, srbškem delu Kosovske Mitrovice, poškodovano njihovo vozilo, ko so nanj metali kamenje.

Ruski zunanji minister Sergej Lavrov pa je pozval h končanju vseh akcij, ki bi lahko prinesle nadaljnjo destabilizacijo razmer na Kosovu. V pogovoru z vodjo srbške diplomacije Vukom Jeremićem v New Yorku ob robu zasedanja Generalne skupščine ZN je tudi izpostavil potrebo, da vse mednarodne misije spoštujejo resolucijo 1244. (STA)

DOBERDOB-SOVODNJE-ZAGRAJ - Odlaganje odpadkov v naravi in ob cestah

Divja odlagališča okoljski in finančni problem za občine

Uprave za odvažanje letno odštejejo več tisoč evrov - Pokrajina in župani se dogovarjajo o rešitvah

Ob cesti med Selcami in Doberdobom so lani odkrili velik kup odpadkov; med odvzetenimi smetmi so karabinjerji našli tudi pisma in račune, s pomočjo katerih so izsledili moškega iz Laškega, ki je na Kras pripeljal vse svoje hišne odpadke, in mu nato izdali slano globo

BONAVENTURA

Kupi odpadkov vseh vrst, ki jih občani pogosto odlagajo na prepovedanih mestih, ustvarjajo občinam goriške pokrajine okoljske in finančne težave. Problem divjih odlagališč ni razširjen le v Gorici in Trzinu, pač pa tudi v Doberdobu, Zagraju in Sovodnjah, kjer odmaknjenih in manj obiskanih krajev ne manjka. Občine za iredno odvažanje odpadkov vsako leto odštejejo nekaj tisoč evrov, zato so se v prejšnjih tednih trije župani odločili, da se s pokrajinsko upravo začnejo dogovarjati o učinkovitejšem reševanju tega vprašanja.

»Na območju doberdobske občine je ta problem zelo razširjen. Vreče in odpadke pogosto najdemo ob glavnih prometnicah, državni cesti št. 55 in pokrajinski cesti št. 14, problem pa se pojavlja tudi v manj obiskanih krajih, gozdovih in gmajnah. Na teh črnih odlagališčih se kopičijo vse vrste odpadkov, od gospodinjskih in kosovnih do azbestnih plošč,« je povedal doberdobski župan Paolo Vizintin in poudaril: »Odlaganje odpadkov na območjih, ki temu niso namenjeni, je znak nizke kulturne ravni ljudi. Menim pa, da je razširjenost divjih odlagališč tudi posledica pomanjkanja

kontrole in represije. Ni mi znano, da bi gozdna straža kdaj prijavila nekoga, ki ga je zalotila pri odlaganju odpadkov na teritoriju naše občine. Tudi pokrajinske policije nisem pri nas nikoli videl: pričakujemo, da bo pokrajina primerno ukrepala.« Po Vizintinovi besedah porabi občina Doberdob za saniranje divjih odlagališč v povprečju 5000 evrov letno, odkriti in odstraniti pa ji uspe le majhen odstotek vseh odpadkov, ki jih neznanci odlagajo vsepovsod na teritoriju.

»Vprašanje divjih odlagališč ni novost, zato smo sklenili, da se ga lotimo nekoliko bolj sistematsko,« je povedala sovođenjska županja Alenka Florenin in nadaljevala: »V naši občini je več kritičnih točk, kjer pogosto prihaja do odlaganja odpadkov. Največje probleme ustvarjajo nevarni materiali, kot je azbest, za odvažanje katerih so stroški višji. Divja odlagališča imamo na bregovih Soče in Vipave, ob pokrajinski cesti v smeri Zagraja, vzdolž avtoceste in pred pokopališči. Slednji problem smo skušali rešiti tako, da smo zabojnike premaknili v notranjost pokopališč, v bolj odmaknjenih krajih pa je odlaganje odpadkov težje preprečevati.«

GORICA - DS Ceccotti umaknil kandidaturu

Silvano Ceccotti je umaknil svojo kandidaturu za udeležbo na primarnih volitvah goriške levosredinske koalicije. Na skupščini Demokratske stranke (DS), ki bo drevi ob 20. uri v Kulturnem domu, se bo torej kot edini kandidat predstavil Giuseppe Cingolani, goriški občinski tajnik DS, ki ga bo skupščina po vsej verjetnosti tudi imenovala za kandidata na primarnih volitvah. Zakaj se je Ceccotti, ki je svojo kandidaturu vložil prejšnji petek, nenadoma odločil za korak nazaj, bo sam pojasnil na današnji seji. Kmalu bi se moral iz tujine vrniti tudi direktor deželnega sedeža Rai Roberto Collini, v katerem mnogi vidijo edinega kandidata leve sredine, ki bi lahko premagal Ettoreja Romolija na upravnih volitvah leta 2012. Ni izključeno, da bo kdo na drevišnji seji tudi predlagal, naj pride do zamrznitve postopka za primarne volitve in treznejše presoje vseh možnosti. (Ale)

S podobnimi problemi kot v Sovodnjah in v Doberdobu se soočajo tudi v Zagraju. Za odvažanje odpadkov z divjih odlagališč, je v prejšnjih dneh na srečanju s pokrajinsko svetnico Vesno Tomsic povedala županja Elisabetta Pian, so letos porabili 5.520 evrov, kar za majhno občino ni malo.

»Na Krasu je problem divjih odlagališč bolj prisoten kot v drugih krajih, npr. v Brdih. V tem trenutku razmišljamo, kako bi lahko občinam priskočili na pomoč. Preverili bomo, ali bi bilo upravam bolj pomagati z dodeljevanjem prispevkov ali pa z ustanovitvijo pokrajinskega servisa, ki bi bil namenjen odvažanju odpadkov z divjih odlagališč,« je povedala podpredsednica pokrajine Mara Černic, ki se je z občinskimi upravitelji sestala že dvakrat. Černičeva je tudi izrazila prepričanje, da bi bilo treba problem reševati predvsem s povečanjem okoljske občutljivosti občanov in spodbujanjem k ločenemu zbiranju odpadkov. S tem soglasja tudi sovođenjska županja Floreninova, ki je napovedala, da se bodo na prihodnji seji svetniške komisije za okolje dogovorili tudi o pobudah za osveščanje o pomenu sortiranja. (Ale)

Obnova komunistične partije in združevanje leveice

»Obnoviti komunistično partijo in združiti levico« je geslo Stranke italijanskih komunistov pred oktobrskim kongresom. Na to temo prirejata stranka in Združenje Marx XXI javno razpravo, ki bo v ljudskem domu v Gradišču ob Soči jutri ob 20.30. Uvodne misli bosta podala Paola Pellegri, ki pri vodstvu SIK skrbi za izobraževanje kadrov, in goriški odvetnik Ottavio Romano. Pred tem, ob 19 uri, bo v istih prostorih potekal pokrajinski kongres stranke italijanskih in slovenskih komunistov za Goriško.

Iz bara ukradli 2.000 evrov

V noči s ponedeljka na včerajšnji dan so tatovi vlomili v kavarno-pekarno Alt, ki deluje na Trgu Medaglie d'oro v Gorici. Vlomili so skozi stransko okno, s katerega so sneli rešetke, nato pa so izpraznili igralne avtomate, ki jih vsak dan uporabljajo gostje lokala. V žep so tatovi spravili bogat plen, saj je bilo v avtomatih okrog dva tisoč evrov. Alarm je včeraj zjutraj sprožil upravitelj kavarne, ki je poklical karabinjerje.

Sončna elektrarna

V kraju Isola Morosini pri Škocjanu bodo zgradili sončno elektrarno, v okviru katere bodo namestili kar 4.340 fotovoltaičnih panelov, ki bodo proizvajali en megawat električne energije. Za naložbo v obnovljivi vir energije se je odločilo tamkajšnje kmetijsko podjetje, ki ravnokar gradi tudi elektrarno na biogas.

Nuhfendičeva v Gorici

Danes ob 17. uri bo v prostorih knjižarne Libreria Editrice Goriziana na Verdijevem korzu v Gorici predstavitev knjige Azre Nuhfendić »Le stelle che stanno giù«. Z avtorico se bo pogovarjala novinarka Marina Silvestri. Bosanska pisateljica in novinarka, ki od leta 1995 živi in dela v Trstu, v svojem novem delu opisuje življenje v državi, ki je izginila (Jugoslaviji), ter v državi, ki bi lahko kmalu izginila (Bosni in Hercegovini). V knjigi se prepletajo osebne izkušnje, zgodovina, spomini, miti, stereotipi in predsodki. Povest z naslovom »Il treno« je lani zmagala nagrado Premio Writing for CEE.

GORICA - Občinski svet

V rebalansu proračuna enajst milijonov evrov

Odplačali bodo sedem posojil - Uprava računa na 4 milijone evropskih sredstev

Odplačilo dolgov, ukrepi za varnost na šolah in drugih javnih poslopih, obnova nekaterih ulic in trgov ter vzpenjača na grad. To so nekateri izmed ukrepov, ki jih namerava goriška občinska uprava izvesti z enajstim milijoni evrov, ki jih je vključila v rebalans proračuna, o katerem je včeraj razpravljala goriški občinski svet. Del denarja - 6.302.988 evrov - bo občini kot napovedano navrgla prodaja energetskega sektorja družbe IRIS, preostalih 5.324.440 evrov pa sestavljajo prispevki dežele Furlanije-Juljske krajine in evropski prispevki (4.190.000 evrov), ki jih namerava občina Gorica prejeti preko razpisa integriranih načrtov za trajnostni urbani razvoj Pisu.

Za odplačilo sedmih posojil, ki jih je dobila od depozitno-posojilne blagajne (Cassa depositi e prestiti), bo občina Gorica odštela 4.446.000 evrov. To ji bo omogočilo, da bo letno prihranila 348.375 evrov, ki bi jih drugače morala plačevati za obresti. V rebalansu so pred-

videna tudi razna javna dela za izboljšanje varnostnih razmer v javnih poslopih, in sicer izredno vzdrževanje in popravilo nekaterih šol (677.000 evrov) ter vzdrževanje športnih objektov (84.000 evrov) in občinskih stavb (135.000 evrov). Za izboljšanje dostopnosti in uporabnosti občinskih objektov bodo porabili 395.000 evrov, za nepremičnine v občinski lasti pa 1.228.000 evrov. 230.000 evrov bodo namenili obnovi palače De Grazia v Ulici Oberdan, 950.000 evrov pa kabinam vzpenjače, ki bo povezovala Travniki in goriški grad. Ovrednotili bodo tudi grajsko obzidje in lokal Bastione fiorito (1.849.000 evrov), dalje je v rebalansu predvidena obnova trga v Podturnu, Dvora Sant'Illario in nekaterih ulic. Opozicija je bila kritična do rebalansa, saj je opozorila, da občina nikakor ne more stoodstotno računati, da bo prejela denar od projekta Pisu. »Rok za vložitev prošnje je 15. november, odgovor pa bo občina dobila šele marca,« je opozoril občinski svetnik DS Aleš Waltritsch. (Ale)

GORICA - Pred razpravo o deželnem zakonu o zvezah goratih občin

Pokrajina išče zaveznike

Levosredinske deželne svetnike bodo pozvali, naj se izrečejo proti ustanovitvi zveze goratih občin v Brdih

Pokrajinska uprava odločno nasprotuje ustanovitvi zveze goratih občin v Brdih, ki je predvidena v osnutku novega deželnega zakona, o katerem bo v kratkem razpravljala deželna svetnica. Edina, ki podpira novo medobčinsko ustanovo, je goriška občina, ki bi rada razširila svoj politični vpliv na Brda in izkoristila njihovo turistično privlačnost. Černičeva je pokrajinskim svetnikom napovedala, da se bo postavila v stik z levosredinskimi deželnimi svetniki in jih opozorila na stališče pokrajinske uprave in briških občinskih uprav, ki nasprotujejo novi zvezi občin in ki podpirajo prenos pristojnosti nekdanje gorske skupnosti za Brda, Terske in Nadiške doline na goriško pokrajino, s čemer se strinjajo tudi briški župani. Razloge za nasprotovanje ustanovitvi briške zveze goratih občin je pokrajinska podpredsednica Mara Černic pojasnila med ponedeljkovim zasedanjem pokrajinskega sveta; na to temo je svetniško vprašanje vložil pokrajinski svetnik Demokratske stranke Alessandro Zanella, podprle pa so ga tudi svetniške skupine Levice, ekologije in svobode, Italije vrednot in Komunistične prenove.

Černičeva je pojasnila, da osnutek deželnega zakona, kakršnega so obravnavali na zasedanju sveta avtonomij, ni vseboval člena o ustanovitvi zveze goratih občin v Brdih. »Naknadno je na zahtevo goriške občine deželni odbor v osnutek zakona vključil še člen o briški zvezi goratih občin,« je po-

krajinskim svetnikom razložila Černičeva in poudarila, da se je že srečala z župani briških občin, ki vsi po vrsti nasprotujejo novi zvezi občin, ki pa jim njena ustanovitev prinese samo nove stroške. Edina, ki podpira novo medobčinsko ustanovo, je goriška občina, ki bi rada razširila svoj politični vpliv na Brda in izkoristila njihovo turistično privlačnost. Černičeva je pokrajinskim svetnikom napovedala, da se bo postavila v stik z levosredinskimi deželnimi svetniki in jih opozorila na stališče pokrajinske uprave in briških občinskih uprav, ki nasprotujejo novi zvezi občin in ki podpirajo prenos pristojnosti nekdanje gorske skupnosti za Brda, Terske in Nadiške doline na goriško pokrajino.

Med ponedeljkovim pokrajinskim svetom so odobrili pravilnik za upravljanje zasebnih lovišč, ki so razpršena predvsem v nižinskem delu pokrajine, medtem ko ni bil izglasovan pravilnik za delovanje avtošol. Med zasedanjem je poleg tega pokrajinska odbornica Sara Vito predstavila dokumenta o stopnji uresničevanja pokrajinskih programov in o finančnem ravnesvju; oba so izglasovali z glasovi večine.

POKRAJINA

Med finalisti za oskarje

Goriška pokrajina se je tudi letos uvrstila med finalistke za nagrado »Oscar di bilancio della Pubblica amministrazione«, ki jo javnim upravam z najboljšimi finančnim, okoljskim in družbenim delovanjem podeljuje federacija FERPI. Pri dodeljevanju nagrade, ki ima poveljstvo predsednika republike, upoštevajo tudi uspešnost komunikacije in transparentnost delovanja javnih uprav. Goriška pokrajina se je lani uvrstila na tretje mesto, letos pa ima možnost, da ponovi ali celo izboljša lanski rezultat. Pokrajinska uprava včeraj še ni razkrila svoje dokončne uvrstitve, odbornica Sara Vito pa je poudarila, da je to priznanje v času, ko so javne uprave in njihovi upravitelji na udaru, zelo lep dosežek. Goriška pokrajina je edina iz FJK, ki se je letos uvrstila v finale.

GORICA - V Ascolijevi hiši predavanje o obnavljanju gradov

Goriški grad poitalijančen, filološka obnova v Rubijah

Dvoglavega orla po prvi svetovni vojni zamenjal beneški lev - Rubijski grad po izvirnih načelih prenavlja podjetje iz Toskane

Pri obnavljanju rubijskega gradu se držijo njegove izvirnega videza (levo); pred goriški grad so po prvi svetovni vojni namestili beneškega leva, čeprav so Benetke v tisoč letih vladale Gorici pičlih štirinajst mesecev (desno)

BUMBACA

V soboto 24. septembra, na svetovni dan posvečenem ohranjanju arhitektonske dediščine, ki so ga počastili v okrog petdesetih državah po svetu, je v Ascolijevi ulici in istoimenski hiši potekalo srečanje posvečeno arhitektonskim vidikom in posledično nekdanji obnovi goriškega in sedanjemu obnavljanju rubijskega gradu.

V prostorih, ki se jih nekateri udeleženci spominjamo iz obdobja, ko so v raznih sobah bili sedeži Slovenske prosvetne zveze, Slovenske kulturno gospodarske zveze, Planinskega in podpornega društva, Zveze bivših borcev in še kakšne druge organizacije, sedaj pa je tam sedež Zavoda za spomeniško varstvo, je arh. Diego Kuzmin kot gostitelj predstavil predavatelje.

Najprej je zgodovinar Lucio Fabi, ki ga tu radi omenimo - kot sicer tudi Kuzmina - kot sodelavca časopisa Isonzo Soča, v kratkih opisnih prerezih priklical v spomin nastajanje tukajšnjih gradov in njihova zaporedna obnavljanja, ne da bi se posvečal stavbno tehničnim vidikom. Raje je prisotnim petdesetim poslušalcem povedal več o lastnikih in raznem vojaškem topništvu, ki je - zlasti med prvo svetovno vojno - poskrbelo za rušenje debelih grajskih zidov. Svoje poročanje je razširil tudi na široko zasnovane (oporečne) načrte, ki bodo svojo uresničitev dosegli na Krasu leta 2014 ob stoletnici začetka Velike vojne, in na nekoliko zamotano etimološko razlago nastanka široko prisotnega priimka Černic.

Naslednji poročevalci so se vsi soočili z vprašanjem, ki muči strokovnjake obnavljanja starih pomembnih stavb: upoštevati zgolj izvirno zasnovo in do pičice natančno vzpostaviti začetno stanje, ali upoštevati novejšo razpoložljive tehnologije in tudi nove namembnosti. Nedvomno je obnova goriškega gradu po prvi svetovni vojni imela za izhodišče ideološko zasnovo, ki je izpostavljala zahtevo, da se podari italijanski značaj grajskega griča in posledično mesta. Vsi »tuji« znaki so morali izginiti. Zato je dvoglavega orla zamenjal beneški lev, čeprav je Serenissima vladala v Gorici le 14 mesecev na skoraj tisočletje zgodovine. Primer razumne posodobitve pa je bila sprememba namembnosti, ko je grad iz vojaškega oporišča namenjenega nekaj stotinam bojnikov postal za nimiv muzej z raznolikimi prikazi.

Nasprotno doživlja rubijski grad »filološko« obnavljanje, se pravi, da ne skušajo in uspevajo ohraniti le izvirnih oblik prostorov, temveč potekajo

tudi zidarska dela s pristopi, ki so jih sposobni le redki mojstri - obrtniki. Prav neverjetno je, kako uspevajo na novo zgraditi obsežne oboke, ne da bi si pomagali z lesenimi opaži. Takšnih obokov je doslej v Rubijah za 400 kvadratnih metrov. Če bi na primer v Pušji vasi med popotresno obnovo uporabljali isto znanje, bi lahko po izvirnih načelih obnovili do 80 odstotkov zgradb; namesto tega so uporabili železobetone in o antični gradnji skorajda ni več ne duha ne sluha.

V primeru rubijskega gradu je treba upoštevati vrsto drugih težav: vprašanje varnosti za delavce/zidarje, ki so se morali in se še premikajo med ruševinami, za katere so naravni dejavniki bili celo bolj škodljivi od samega bombardiranja; vprašanje iskanja specializiranih obrtnikov, ki proizvajajo in nameščajo primerne opeke: sedanji lastnik Venko Černic jih je iskal in našel v Toskani; bil je tudi tisti, ki se je zavezal zagrizel v projekt, ki bo nekaj stoletij staro stavbo preoblikoval v hotel s 5 zvezdicami ob ohranitvi njene izvirne zasnove; povedala vodja območne izpostave JSKD Postojna Silva Bajc. Državna selektorica Dunja Zupanec je po ogledu vseh regijskih festivalov za zaključno srečanje v Postojni izbrala osem predstav. Obiskovalcem v postojnskem kulturnem domu se bodo poleg štandrediških

Aldo Rupel

GLEDALIŠČE - Od jutri do nedelje v Postojni

Na 50. Linhartovem srečanju tudi štandrediška dramska skupina

S komedijo Zbeži od žene se bo dramski odsek prosvetnega društva Štandred udeležil udeležil 50. Linhartovega srečanja, ki se bo začelo jutri v Postojni in trajalo do nedelje, 2. oktobra. V sklopu jubilejnega srečanja, ki ga organizira Javni sklad RS za kulturno dejavnost (JSKD), se bo v tekmovalnem delu pomerilo osem amaterskih gledaliških skupin iz Slovenije in zamejstva. Tudi na letošnjem jubilejnem srečanju bo predstavljen izbor najkakovostnejših predstav ljubiteljskega gledališča, hkrati pa srečanje predstavlja pregled slovenske ljubiteljske gledališke dejavnosti. V sezoni 2010/11 so si regijski selektorji ogledali 147 prijavljenih predstav iz Slovenije in zamejstva in sestavili program desetih regijskih festivalov, je povedala vodja območne izpostave JSKD Postojna Silva Bajc. Državna selektorica Dunja Zupanec je po ogledu vseh regijskih festivalov za zaključno srečanje v Postojni izbrala osem predstav.

Obiskovalcem v postojnskem kulturnem domu se bodo poleg štandrediških

amaterskih igrancev v tekmovalnem programu predstavili igralci kulturnega društva K iz Žirovnice s Plešasto pevko, Studia Gledališča Maribor s predstavo Stari časi, gledališča GGNeNi Teater Grosuplje s Svetniki, društva Smoteater Majšperk s Scapinovimi zvijačami, gledališke skupine društva Slomšek iz Slovenske Bistrice s Snubačem in Medvedom, kulturnega društva Zarje Trnovlje - Celje s predstavo Knezi Celje - skrivnost gradu Ojstrica in Šentjakobskega gledališča Ljubljana s predstavo Mali diktator.

V spremljevalni program so organizatorji uvrstili še dve predstavi, in sicer zmagovalno predstavo Festivala Vizije Jack Ali v izvedbi Teatra Šentjanž iz Avstrije ter gostujočo predstavo iz Hrvaške »Čudo braće Grimm« v izvedbi Teatra Gaudeamus, Kulturnega centra Peščenica iz Zagreba. Po vsakem festivalnem dnevu bodo potekale okrogle mize o videnih predstavah, ki jih bo vodila dramaturginja in gledališka kritičarka Ana Perne, v nedeljo pa bodo za udeležence izvedli tri gledališke delavnice. (sta)

S predstave Zbeži od žene BUMBACA

GORICA - V KB centru predavala predstavnika pokrajinskega arhiva iz Nove Gorice

Z arhivi ohranjamo dediščino

Arhivno gradivo pomembno tudi za utrjevanje narodne zavesti in dokazovanje slovenske prisotnosti

Pomembnost arhivov je bila tema dobro obiskanega večera, ki je pred nekaj dnevi potekal v Turnovi dvorani v KB centru v Gorici. Srečanje s predstavniki Pokrajinskega arhiva iz Nove Gorice so priredile Zveza slovenskih kulturnih društev v Gorici in druge organizacije, ki domujejo v KB centru. Kot je uvodoma naglasila predsednica ZSKD za Goriško, Vesna Tomsic, se prepogostokrat do arhivov obnašamo silno mačehovsko in neodgovorno, kot da bi ta segment dokumentacije ne bil del našega delovanja in bi ne predstavljal živega dokaza vsega, s čemer se je naše društvo ali organizacija ubadala in udeleževala. Kako smo nespametno dolga leta ravnali, se zavedamo šele, ko moramo ob kakih pomembnih obletnicah sestaviti brošuro ali knjigo. Šele takrat pridemo do spoznanja, da nimamo kaj prijeti v roke in zato izgubimo ogromno časa, da v zbirkah starih časopisov najdemo kak članek, ki je govoril o tej ali oni pobudi, proslavi, koncertu, turnirju in drugih prireditvah, je še povedala Vesna Tomsic.

Na spoznavanje te tematike so bila povabljeni tudi športna društva, saj gre za argumente, ki zadevajo sleherni organizirano sredino, ki ima prav v arhivih dokazno gradivo o svoji preteklosti. Podrobno sta o vprašanju arhivov spregovorila Drago Trpin, direktor novogoriškega Pokrajinskega arhiva, in njegov sodelavec Jurij Rosa. V skoraj dvournem predavanju sta s pomočjo videoposnetkov zelo podrobno orisala pomen arhivov, ki so močan sestavni del kulturne dediščine sleherne skupnosti, posebno pa še zamejske, ki po sili razmer živi in doživlja razdvojene oblike ustroja in razvoja: narodnostnega, ki je slovenski in upravno-fiskalnega, ki je pretežno italijanski. Izpostavljeni so bili številni argumenti, zlasti še pomen, ki ga zbrano dokumentarno gradivo odigra za zgodovino naroda, v našem primeru manjšine. S projektom, ki teži k izboljšanju obstoječega stanja, bi pobudniki želeli osveščati ljudi po družtvih, da končno okrepijo zavest o pomenu pravilne celovite ohranitve ar-

hivske dediščine, kar ni pomembno le za posamezno društvo ali organizacijo, pač pa je dokaz o delovanju slovenske skupnosti kot celote.

V debato so se vključili tudi mnogi prisotni, ki so izpostavili težave različne narave, ki so včasih »krive«, da arhiv ni tak, kot bi moral biti. V prvi vrsti se društva srečujejo s prostorsko stisko. Vsa namreč nimajo na razpolago svojega kulturnega doma ali vsaj sedeža, tako da se gradivo velikokrat kopiči po domovih članov društva. To je sicer rešitev v sili, še zdaleč pa ni najbolj primerna. Prerado se namreč zgodi, da ob prenovi hiše, dragoceno gradivo konča v peči ali na smetnjaku. Mnoga društva tudi nimajo primerne osebe, ki bi posvetila skrb zbiranju dokumentacije in fotografij o delovanju. V veliki večini primerov pa glavni krivci takega stanja tiči v premajhnem posluhu društvenih struktur do tovrstne problematike. »Saj bo že to kdo napravil« ali pa »enkrat se bomo lotili tudi urejanja arhiva«, je mogoče včasih slišati iz ust

prosvetarjev in športnih delavcev. Same besedne obljube pa brzkone ne bodo dale zadovoljivih rezultatov. Potrebna je le nekaj več, zlasti še dobra volja.

Ob koncu nadvse zanimivega večera sta predavatelja iznesla še pripravljenost za strokovno sodelovanje in pomoč Pokrajinskega arhiva pri obdelavi in vrednotenju gradiva po družtvih z možnim ogledom sedežev in svetovanjem pri konkretnem delu. Pokrajinski arhiv bo tudi usklajeval vse aktivnosti v smeri pridobitve osrednje evidence oz. pregleda nad obsegom in stanjem vse arhivske dediščine v goriški pokrajini. To bo v nadaljevanju omogočilo iskanje neke dolgoročne rešitve prostorskega problema za ustrezno trajno hrambo arhivskega gradiva, po možnosti v smeri skupnega arhivskega skladišča. Vsi prisotni so nekaj dni po srečanju prejeli po elektronski pošti vse potrebno gradivo z navodili, kako naj se v bodoče ravna pri ohranjanju kulturne dediščine, ki jo predstavljajo urejeni arhivi. (vip)

prej do novice

www.primorski.eu

NOVA GORICA - Program Italija-Slovenija 2007-2013

Evropski milijoni za čezmejne projekte

Gradili bodo kolesarske poti, povezali intermodalno vozlišče, oživili kale in ovrednotili tipične pridelke

V okviru lokalnega dogodka Evropa v našem mestu, ki je ena od spremljevalnih prireditev vseevropskega projekta Dan odprtih vrat evropskega tedna regij in mest, je včeraj v novogoriški mestni hiši potekala predstavitev programa in projektov čezmejne sodelovanja Slovenija - Italija 2007-2013, ki so bili odobreni in za uresničitev katerih bodo prejeli evropski denar. »Z rezultati, čeprav poznimi, smo zadovoljni,« soglašajo predstavniki novogoriške in šempetrsko-vrtojbenske občine ter Regijske razvojne agencije za severno Primorsko.

Občina Šempeter-Vrtojba se je na prednostno lestvico 2. javnega razpisa omenjenega programa uvrstila s petimi projekti. »V proračun občine se bo tako v treh letih iz tega vira steklo 760.000 evrov nepovratnih sredstev,« poudarja Anita Manfreda, odgovorna za domače in tuje projekte na omenjeni občini. Vseh pet projektov bo v prihodnjih letih občini oziroma občanom doprineslo izboljšanje bodisi na področju infrastrukture, cestnih povezav, spremljanja kakovosti voda ali pa pri ohranjanju kulturne dediščine. Pri 1,1 milijona evrov vrednem projektu Futurelights, kjer je občina Šempeter-Vrtojba vodilni partner, gre za javno razsvetljavo prihodnosti. Partnerji - občina Tolmin, Temno nebo Slovenije, APE iz Vidma, goriška pokrajina ter občini Doberdob in Portomaggiore - bodo vzpostavili pogoje za trajnostno javno razsvetljavo na čezmejnem območju, s pilotnimi primeri pa bodo neposredno zmanjšali svetlobno onesnaževanje ter tako prispevali k ohranjanju ekosistema. V okviru projekta TIP je predvideno načrtovanje posegov, ki bi pospeševali koordinacijo delovanja terminalov in intermodalnih vozlišč v Gorici in Vrtojbi z avtocestno osjo Vileš-Gorica-Razdrto. Projekt je vreden 1,3 milijona evrov, trajal bo tri leta. Zanimiv je tudi 1,3 milijone evrov projekt CroCtAl, kjer je glavni cilj izdelava mreže kolesarskih poti v čezmejnem območju. Pri projektu Gotrawama gre za čezmejni sistem za upravljanje z vodami na urbanem območju Gorice in Nove Gorice. »Sistem vključuje površinske vode, pred-

vsem vodotoka Vrtojba in Koren ter podzemne vode na območju Vrtojbenskega polja, slednje so potencialni vir obnovljive energije, ki bi se ga dalo izkoristiti za ogrevanje. Glavni cilj je preučitev poplavne ogroženosti Vrtojbe in Korne in ukrepe za interveniranje, za oba vodotoka bi želeli tudi vgraditi monitoring za spremljanje kakovosti vode in določiti ukrepe za izboljšanje tega stanja,« pojasnjuje Barbara Čenčur Curk iz Univerze v Novi Gorici, ki je vodilni partner v 1,2 milijona evrov vrednem projektu. Peti projekt, LivingFountains pa predvideva oživiljanje kalov in vodnjakov v čezmejnem območju, vreden je 900.000 evrov.

Novogoriška mestna občina na omenjenem razpisu sodeluje v šestih projektih, s katerimi bodo črpali več kot 2 milijona evropskih sredstev. Z evropskim denarjem bodo zgradili čistilno napravo v Braniku in Čepovanu, oživili vaška središča z obnovo vodnjakov in kalov in dogradili čezmejne kolesarske steze. Načelnica občinskega oddelka za gospodarstvo, Tatjana Gregorčič kot zanimivega še posebej izpostavlja projekt Solum, katerega cilj je združevanje in spodbujanje boljšega sodelovanja ter usklajevanja med ponudniki tipičnih pridelkov in izdelkov in tradicionalne obrti na čezmejnem območju, predvideva pa tudi izgradnjo vinarsko-kulinaričnega centra v Novi Gorici. Čertomir Špacapan, direktor RRA za severno Primorsko pa med 13 projekti, pri katerih so sodelovali, izpostavlja projekt SEA, ki na mejnem prehodu Rafut predvideva ureditev čezmejne pisarne, ki bi se ukvarjala z razvojem socialnega podjetništva na čezmejnem območju.

»Seveda sedaj razmišljamo že o novi finančni perspektivi, ki bo drugačna od prejšnje,« dodaja Tatjana Rener, iz službe vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. »Na Goriškem ste prvi, ki ste šli v ustanavljanje Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje. Gre za nov instrument, s katerim nimamo izkušenj, pričakujemo pa, da bo dober. To bo prvi primer v Evropi, s katerim bo izvajan čezmejni program.«

Katja Munih

Predstavitve evropskih projektov

FOTO K.M.

KANAL Po padcu moški obležal ob robu ceste

Občani so v ponedeljek v Kanalu ob cesti našli kolesarja, ki je bil poškodovan po glavi. Izkazalo se je, da je 51-letni kolesar med vožnjo zadel v robnik ceste, padel na pločnik in se pri tem poškodoval po glavi. Zaradi predvidoma lažjih telesnih poškodb je nato ostal v šempetrski bolnišnici na opazovanju. Policisti so kasneje tudi ugotovili, da je bil vzrok nesreče tudi alkohol, saj je imel kolesar v organizmu 0,89 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka. Policisti so mu zaradi kršitev določil zakona o pravilih cestnega prometa izdali plačilni nalog. (km)

NOVA GORICA Vinjena nad hčerko in moža

Novogoriški policisti so morali v ponedeljek v okolici Šempetra pri Gorici dvakrat posredovati v zasebnih prostorih zaradi kršitve javnega reda in miru. Ženska, ki je kazala očitne znake alkoholiziranosti, se je najprej spravila nad svojo hčerko in nato še nad svojega moža.

Ker se ni hotela pomiriti niti ob prihodu policistov in ker je obstajala objektivna nevarnost, da bo še naprej nadaljevala s prekrški, so jo policisti pridržali in ji še izdali plačilni nalog. (km)

IZLET - SPDG, Kraški krti in Arupakupa

Mladi jamarji v jami Vodnica

Slovensko planinsko društvo iz Gorice, jamarski klub Kraški krti in novoustanovljeno mladinsko jamarsko društvo Arupakupa iz Jamelj so v nedeljo, 18. septembra, obiskali jamo Vodnico, ki se nahaja na slovensko-italijanski meji, med Trnovco in Brjami pri Komnu.

Izlet je potekal v okviru programa Kekčeva pot, ki ga SPDG vsako leto pripravi za družine in šoloobvezne otroke. Razposajena skupina petindvajsetih otrok, maladostnikov, staršev, planincev in jamarjev je po slabi uri hoje skozi kraški gozd dosegla vhod v jamo, ki se odpira skorajda na mejni črti. Jama je bila v preteklosti zaradi svoje lokacije zelo malo obiskovana, zato je vandali niso uspeli poškodovati, popa-

ckati in ji niso uspeli odstraniti kapnikov. Jama Vodnica je dobila ime po vodi, ki se pretaka v njeni notranjosti, v obliki majhnih potočkov, ki polnijo razmeroma velika in globoka korita.

Tokrat vode, zaradi dolgotrajne suše, skorajda ni bilo videti. Morda je bilo bolje tako, saj so udeleženci ogleda prišli ven suhi in razmeroma čisti. Vsi novopečeni jamarji, tudi najmlajši osnovnošolci, so se v jami izkazali s svojo spretnostjo in pogumom. Brez strahu so plezali po skalah in s pomočjo vrvi so preplezali tudi zasigano splozko strmino. Izlet se je zaključil ravno ob uri kosila, zato so se za zaključek ustavili v najbližji gostilni, kjer so ob prigrizku in pijači načrtovali naslednji jamarski podvig.

TRŽIČ - Še danes razstava v galeriji Antiche mura

Slovenski kipar v Argentini

Tudi Tržičani spoznali zanimivo življenjsko zgodbo Nabrežinca Janeza Grudna

Z odprtja razstave v Tržiču

FOTO K.MUCCI

V galeriji Antiche mura v Tržiču bo še danes med 17. in 19. uro na ogled razstava z naslovom »Janez Giovanni Gruden (1987-1974) - Slovenski kipar v Argentini«, ki sta jo postavili na ogled društvi Tržič in Fogolar furlan Monfalcon s podporo tržiške občine, društva Igo Gruden, Zveze slovenskih izseljencev FJK in občine Devin-Nabrežina. Na sobotnem odprtju so spregovorili Vera Caharija, ki je razstavo uredila, Paola Benes, ki je prispevala k njeni uresnitvi, ter predsednica društva

Tržič Lucia Germani in predsednik združenja Fogolar furlan Franco Braidia. »Zelo sem zadovoljna, da lahko naši someščani italijanskega jezika spoznajo zgodbo Slovenca, ki je odšel v Argentino, kjer je sodeloval pri gradnji pomembnih spomenikov,« je poudarila Germanijeva, medtem ko je življenjsko zgodbo Janeza Grudna obnovila Vera Caharija. Povedala je, da se je rodil v Nabrežini leta 1897 kot peti izmed petnajstih otrok. Po poroki z Doroteo Bogatec se je leta 1927 izselil v Buenos Ai-

res. Zlasti na začetku se je družil z rojaki v Delavskem kulturnem društvu Ljudski oder in tudi s pomočjo že uveljavljenega arh. Viktorja Sulčiča navezal stike s priznanimi arhitekti in kiparji. V obdobju med letoma 1929 in 1957 je sodeloval pri oblikovanju številnih spomenikov, ki še danes krasijo mesta v Argentini in Urugvaj. Umrli je leta 1974. Na odprtju so bili prisotni tudi tržiška županja Silvia Altran, bivši župan Gianfranco Pizzolitto in pokrajinski svetnik Fabio Del Bello.

KULTURNI DOM 30-letnica z nizom odmevnih dogodkov

Kulturni dom v Gorici letos praznuje 30-letnico delovanja, saj so ga odprli novembra leta 1981. Že več mesecev so v teku priprave na vrsto odmevnejših kulturnih dogodkov, s katerimi bodo praznovali okrogli jubilej slovenskega kulturnega hrama.

Upravni odbor Kulturnega doma je za to priložnost povabil k sodelovanju razne likovnike, fotografe, pesnike, prozaiste in glasbenike, s katerimi je v teh vseh letih vzpostavil plodno sodelovanje. Odziv umetnikov vseh narodnosti je bil nadvse spodbuden in za prireditelje same tudi prijetno presenečenje. V Kulturnem domu na osnovi zbranega gradiva ravnokar pripravljajo skupinsko likovno razstavo in poseben praznični glasbeni spektakel, ki bo predvidoma na sporedu v nedeljo, 27. novembra.

Dogodki ob praznovanju 30-letnice se bodo zvrstili skozi vso jubilejno sezono. Med prvimi kulturnimi dogodki je bilo prav gotovo svečano odprtje spominske razstave ob 80-letnici rojstva Silvestra Komele, v prihodnjih mesecih pa se bo zvrstil niz dogodkov, ki bodo zajeli srečanja z avtorji, koncerte, gledališke predstave in telesnokulturno dejavnost. Na programu bodo torej raznovrstni dogodki, ki bodo pritegnili pozornost širšega goriškega prostora.

Tridesetletnica Kulturnega doma bo potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Danila Türka, italijanskega ministra za kulturo Giancarla Galana, goriške občine in pokrajine, mestne občine Nova Gorica in Slovenske kulturno gospodarske zveze.

Jutri brez Di Nataleja

VIDEM - Udinese, ki ga jutri v Glasgowu čaka druga tekma evropske lige proti Celticu, bo igral brez kapetana Di Nataleja, ki bo ostal v Vidmu in se odpočil pred nedeljsko tekmo A-lige. Trener Guidolin ne bo računal niti na poškodovanega Torreja, na seznamu Uefe pa ni niti Domizzija, na vrsto bodo tako prišli tudi nekateri mladinci.

Gillet ne bo igral v Vidmu

BOLOGNA - Po specialističnem zdravniškem pregledu je jasno, da vratar Bologne Jean Francois Gillet ne bo igral v nedeljo proti Udineseju. Na sobotni tekmi si je po trku s Muntarijem huje poškodoval ramo. Nadomestil ga bo Federico Agliardi.

Italija boljša od ZDA

NELSON - Italijanska rugbyjska reprezentanca je s 27:10 (20:10) premagala ZDA in je zdaj na svetovnem prvenstvu druga v skupini C. Enako število točk (10) ima tudi Avstralija, prvo mesto pa zaseda Irska (13 točk), ki bo naslednji tekmeec Italije. Če bodo »azzurri« boljši, se bodo uvrstili v četrtfinale.

ABA namesto libe NLB

LJUBLJANA - Regionalna košarkarska liga NLB bo v sezoni 2011/12 spremenila ime. Po koncu pogodbe z generalnim sponzorjem NLB se bo tekmovalje po desetih sezonah preimenovalo v ligo ABA in dobilo tudi nov logotip. Liga NLB je največje regionalno košarkarsko tekmovanje in vključuje 14 košarkarskih klubov iz šestih držav; letos se je pridružil tudi evroligaški Maccabi.

V spomin na Weylandta

REGGIO EMILIA - V nedeljo bodo v spomin na preminulega belgijskega kolesarja Wouter Weylandt, ki je izgubil življenje na letošnjem Giru, priredili kolesarsko dirko Route 108. Organizatorji – prijatelji kolesarja, belgijskega rodu, ki živijo v Reggio Emilii – želijo na startu zbrati 108 italijanskih in 108 belgijskih kolesarjev. To je obenem številka, ki jo je nosil ponesrečenec.

Yao Ming spet v šolski klopi

ŠANGHAI - Kitajski športni junak Yao Ming se bo vrnil v šolske klopi. Tri mesece po upokojitvi se je odločil, da bo študiral na univerzi Jiaotong, eni najbolj prestižnih šolskih ustanov na Kitajskem. Nekdanji zvezdnik moštva Houston Rockets pa bo imel prilagojen program z delom ena-na-ena, saj je izrazil skrb, da bi njegova prisotnost na predavanjih preveč motila druge študente.

NOGOMET - Liga prvakov

Inter v Moskvi: zmaga in borbenost

Igralci pokazali, da jim je zamenjava trenerja ustrezala - Napoli premagal Villareal

Javier Zanetti
skuša ustaviti
Vagnerja Loveja
med tekmo v
Moskvi

ANSA

MOSKVA - Po domačem porazu proti Trabzonsporu in zamenjavi trenerja Gasperinija z Ranierijem je bilo gostovanje drugega kroga Lige prvakov v Moskvi za Inter še posebno problematično, izšlo pa se je s preporodom milanskega moštva, kljub temu, da je igralo okrnjeno. Igralec odločitve je bil kontroverzni Mauro Zarate, ki ga je Ranieri poslal na igrišče v drugem delu tekme in je malo pred koncem tekme dosegel odločilni (in zelo lep) zadetek, svojega prvega v črnomodrem dresu. Obkrožen s štirimi nasprotniki je sprožil strel od daleč, ki ga vratar ni mogel ubraniti.

Inter je boljši obraz pokazal v prvem polčasu, v katerem je bil objektivno boljši. Po 23 minutah je Inter po golih Lucia v 6. in Pazzinija v 23. minuti že vodil z 2:0. Zadetek, ki ga je Alan Dzagojev dosegel tik pred odmorom, je ruskemu moštvu povrnil upanje. Upravičeno. V drugem polčasu so se gostje preveč umaknili v obrambo, posledica tega je bil zadetek Vagnerja Loveja v 77. minuti in izenačenje na 2:2. Veselje domačih gledalcev je bilo kratkotrajno. Le dve minuti kasneje je Zarate, ki je že v 50. minuti zamenjal sicer razpoloženega Pazzinija, z lepim zadetkom podaril Interju zmago, po kateri je uvodni spodrselj proti Turkom izničen. Pod Ranierijevo taktirko pa je bil viden tudi napredek v igri. Predvsem so igralci presenetili zaradi borbenosti, kar morda kaže, da z Gasperinijem res niso imeli pravega odnosa. Ranieri ni vnesel nobenih večjih novosti, je pa vsakega igralca postavil na mesto, ki mu najbolj ustreza. Izkušnje na najvišji ravni, ki jih njegov predhodnik ni imel, očitno štejejo.

Zvečer je dobro formo potrdil Napoli, ki je z odličnim začetkom z 2:0 premagal Villareal. V zelo težki skupini, v kateri je Bayern z enakim izidom premagal Mancinijev Manchester City z 2:0, je Mazzarijevo moštvo še nepremagano in v polnem boju za napredovanje v naslednjo fazo. Nekoliko slabše je proti Špancem igral v drugem polčasu, tvegal pa ni dosti in osrečil navdušene Neapeljčane v polnem stadionu.

CSKA Moskva - Inter 2:3 (1:2)

Strelci: Lucio v 6., Pazzini v 23., Dzagojev v 45., Vagner Love v 77. in Zarate v 79. minuti.

Napoli - Villareal 2:0 (2:0)

Strelci: Hamskih v 15. in Cavani v 17. min.

1. SNL - Izid 12. kroga: Luka Koper - CM Celje 1:2 (1:1); Landes ob 18.00 Domžale - Triglav; Nafta Lendava - Mura; Hit Gorica - Olimpija

SKUPINA A IZIDA 2. KROGA

Bayern - Manchester City 2:0, Napoli - Villareal 2:0 (2:0)

Bayern	2	2	0	0	4:0	6
Napoli	2	1	1	0	3:1	4
Manchester City	2	0	1	1	1:3	1
Villareal	2	0	0	2	0:4	0

PRIHODNI KROG (18.10.): Napoli - Bayern, Manchester City - Villareal

SKUPINA C IZIDA 2. KROGA

Manchester United - Basel 3:3, Otelul - Benfica 0:1

Basel	2	2	0	0	5:4	4
Benfica	2	1	1	0	2:1	4
Manchester U.	2	0	2	0	4:4	2
Otelul	2	0	0	2	1:3	0

PRIHODNI KROG (18.10.): Otelul - Manchester United, Basel - Benfica

SKUPINA B IZIDA 2. KROGA

Trabzonspor - Lille 1:1, CSKA Moskva - Inter 2:3 (1:2)

Trabzonspor	2	1	1	0	2:1	4
Inter	2	1	0	1	3:3	3
Lille	2	0	2	0	3:3	2
CSKA Moskva	2	0	1	1	4:5	1

PRIHODNI KROG (18.10.): CSKA Moskva - Trabzonspor, Lille - Inter

SKUPINA D IZIDA 2. KROGA

Lyon - Dinamo Zagreb 2:0, Real Madrid - Ajax 3:0

Real Madrid	2	2	0	0	4:0	6
Lyon	2	1	1	0	2:0	4
Ajax	2	0	1	1	0:3	1
Dinamo Zagreb	2	0	0	2	0:3	0

PRIHODNI KROG (18.10.): Real Madrid - Lyon, Dinamo Zagreb - Ajax

Danes Milan z Ibrahimovićem

Danes bodo v Ligi prvakov na sporedu še tekme v preostalih štirih skupinah. Milan se bo doma pomeril s češko Viktorio Plzen. Igral bo tudi Zlatan Ibrahimović, čeprav ni v formi. Spored, skupina E: 20.45 Bayer Leverkusen - Genk; 20.45 Valencia - Chelsea; skupina F: 20.45 Marseille - Borussia Dortmund; 20.45 Arsenal - Olympiakos; skupina G: 18.30 St. Peterburg - Porto; 20.45 Šahtar - Apol Nikozija; skupina H: 20.45 Milan - Plzen; 20.45 Bate Borisov - Barcelona

KOROŠKA - Slovesno odprtje v Pliberku

Sanje so se uresničile

Odbojkarji ŠK Dob imajo končno »svojo« dvorano! - Vrhunski mednarodni turnir osvojil ACH Volley Ljubljana

CELOVEC/PLIBERK – Sanje vrhunškega odbojarskega kluba ŠK Posojilnica Aich-Dob, ki je tudi včlanjen v (krovno) Slovensko športno zvezo (SŠZ), so se uresničile! Z vrhunskim mednarodnim turnirjem, na katerega so Dobljani povabili kar tri vrhunske ekipe iz Slovenije (ACH Volley Ljubljana), Nemčije (Generali Unterhaching) in Turčije (Arkas Izmir), so uradno odprli »JUFA areno«, športno dvorano ob družinskem in mladinskem hotelu Campus futura v Pliberku. S tem se je končala več let trajajoča odiseja Dobljanov, ki so zaradi pomanjkanja dvorane, ki bi ustrezala normam za mednarodna tekmovanja, v zadnjih letih morali odigrati svoje »domače« tekme v sosednji Sloveniji – v Prevaljah.

Gradnja nove športne dvorane, ki bo na razpolago tudi drugim športnim društvom in šolam v okraju Velikovec, ŠK Aich-Dob pa bo svoje tekme odslej naprej lahko igral v domačem okolju, je stala približno 3,3 milijonov evrov. Polovico investicije je prispevala dežela Koroška, po četrtno pa mestna občina Pliberk in hotelska družba JUFA kot privatni investitor. Novo športno dvorano je blagoslovil mestni župnik dekan Ivan Olip. Na slovesnosti, ki jo je v obeh deželnih jezikih moderiral predsednik Slovenske športne zveze in športni novinar Marijan Velik, je prišlo do izraza dobro projektno sodelovanje med deželo Koroško, družinsko in mla-

Nova športna
dvorana v Pliberku

LUKAN

dinsko hotelsko mrežo JUFA, športnim klubom SK Posojilnica Aich-Dob in mestno občino Pliberk.

Deželni glavar Gerhard Dörfler je ob tej priložnosti pohvalil tudi dobro sosedstvo s Slovenijo in opozoril na skupne čezmejne pobude. Predsednik ŠK Posojilnica Aich-Dob Lojze Opetnik pa je govoril o uresničenih sanjah.

Zmagovalci tridnevnega mednarodnega turnirja ob otvoritvi nove dvorane so postali slovenski prvaki

ACH Volley Ljubljana, ki so v velikem finalu premagali Arkas Izmir z 2:1, mali finale pa je dobilo moštvo Generali Unterhaching z zmago 2:1 proti gostiteljem turnirja, ŠK Posojilnica Aich-Dob.

Turnir je bil obenem tudi dobrodošla priprava za Dobljane, saj je začetek prvenstva v prvi avstrijski odbojarski ligi na sporedu že prihodnji konec tedna.

Ivan Lukan

ZGONIK - Predstavitev Krasovih namiznoteniških ekip

Kljub težavam vztrajno naprej po svoji poti

Grenkoba zaradi odpovedi A1-ligi - V raznih prvenstvih z devetimi ekipami

Resnost, odgovornost in vztrajnost. Te vrline spremljajo zgoniški športni krožek Kras že petdeset let. Številni mladi (vsi oblečeni v drshtvene belo-rdeče barve), ki so prisostvovali sinočnji predstavitvi ekip in nove sezone v športno-kulturnem centru v Zgoniku, so zrčalo pozitivnega vzdušja, energije in vitalnosti zgoniškega kluba. Predsedniški govor Krasovega prvega moža Igorja Miliča se je sicer začel z negativnimi vrsticami: »V društvu še vlada grenki priokus, saj smo se po lanskim uspešni sezoni morali prav ob petdeseti obletnici kluba zaradi finančnih in kadrovskih težav odpovedati najvišji ženski državni A1-ligi, ki smo jo na igrišču obdržali skoraj izključno z doprinosom domačih igralcev, s pomočjo že udomačene tujke, Kitajke Yuan Yuan.« »Kljub temu z velikim optimizmom začenjamo A2-ligo (1. krog bo v nedeljo op. a.). Za nas bo to nov izziv,« je poudarila športna direktorica Sonja Milič.

A2-LIGA - V A2-ligi bodo pod taktirko kitajskega trenerja (in moža Yuanove) Lianga Fenga trenirale in igrale Yuan Yuan, kateri so se sicer pri zgoniškem klubu odpovedali, toda odločila se je, da bo vseeno (brezplačno) pomagala rdeče-belim, Eva Carli, Tjaša Kralj, Irena Rustja in Katja Milič. Dolgoletni igralci Mateja Crismancih in Martina Milič bosta letos zaradi študijskih in osebnih razlogov mirovali. Letošnja sezona v A2-ligi (pod pokroviteljstvom ZKB) bo precej atipična, saj bo prvenstvo sestavljeno le iz zgolj treh turnirjev. V nedeljo bodo krasovke v St. Michaelu pri Bocnu igrale tri tekme, nato bo drugi krog na sporedu 21. in 22. januarja ter zadnji krog še 15. aprila. Najboljše ekipe se bodo nato uvrstile v play-off.

OSTALI - Pri ŠK Kras bodo v letošnji sezoni (s treningi so začeli že 10. avgusta) nastopali v raznih državnih in deželnih prvenstvih z devetimi ekipami. Poleg A2-lige bodo na državni

ravni nastopale se krasovke (Kras KB 1909) Sonja Milič, Sonja Doljak, Tjaša Doliak, Claudia Micolaucich, Monika Mosetti in Katarina Milič v B-ligi. Ostali bodo igrali na deželni ravni, in sicer v prvenstvih ženske C-lige, moške C2-lige (dve ekipi), moške D1, D2 (open)-lige (3 ekipe). Nekatera deželna prvenstva se bodo začela že v soboto. V okviru moške C2-lige bo v Zgoniku na sporedu derbi med Krasom A in B (ob 17.00). V nižjih moških deželnih ligah lahko nastopajo tudi igralke ženskega spola.

CILJI - V Krasovem taboru si želijo, da bi vse ekipe čimprej dosegle obstanek v ligi, je poudarila predsednica namiznoteniškega odseka Katja Milič, ki je šem dodala: »Vse kar bo odveč, pa bo še kako dobrodošlo.«

NAGRADE - Pri zgoniškem društvu po končani sezoni vsako leto nagradijo najzaslužnejše mlade, člane in veterane, ki so na državnem prvenstvu stopili na eno izmed treh stopničk na zmagovalnem odru. Nagrade

so letos prejeli: Dragica Blažina, Sonja Doljak, Ettore Malorgio, Claudia Micolaucich, Monika Mosetti, Damjana Sedmak in Isabella Torrenti. Katja Milič je pikro dodala, da bi v prihodnji sezoni raje nagradila več mladih obrazov kot veteranov, ki pa so lahko zgled mlajšim, saj zelo resno in marljivo trenirajo.

OSREDNJE SLAVJE OB 50-LETNICI - Osrednja proslava ob 50-letnici društva bo v petek, 28. oktobra v športno-kulturnem središču v Zgoniku. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi knjigo o ŠK Kras. Pri zgoniškem društvu pa ob visokem jubileju pripravljajo še nekaj srečanj. 7. oktobra se bodo v Zgoniku zbrali nekdanji Krasovi odbojkarji. Novembra pa bo v zgoniški telovadnici mednarodno srečanje namiznoteniških rekreativcev. Ob tej priložnosti so odborniki pripravili tudi priložnostno majico z jubilejno številko 50 ob Krasovem grbu. Pri ŠK Kras so si letos pošteno zavihali rokave. (jng)

ODBOJKA

Libertasov mednarodni turnir in okrogla miza

Od petka do nedelje bo v športni palači pri Čarolah mednarodni odbojarski turnir Mittel Volley Trieste, ki ga šestič zapored organizira športno združenje Libertas Pallavolo. Pet ekip odbojkaric do 19. leta starosti se bo letos borilo za zmago in osvojitve Trofeje Mesta Trst, ki ga bo prejela ekipa, ki bo dvakrat osvojila prvo mesto. Ob domači ekipi Libertas bo na turnirju igral še tržaški Virtus, romunski Bega, slovenski odbojarski klub Luka Koper in srbski Zok iz Velikega Gradišča, s katerimi je Libertas pošteno. Kvalifikacijski dvoboji po sistemu vsak proti vsakemu se bodo začeli v petek popoldne in se nadaljevali v soboto. Prvi polfinale med drugo in tretjo uvrščeno ekipo bo že v soboto ob 18.00, drugi polfinale med prvo in četrtouvrščeno ekipo pa bo v nedeljo zjutraj ob 10.30. Finale bo v nedeljo ob 16.30, pred tem pa bo še tekma za 3. mesto. Vstop na vse tekme bo prost.

Športni del bo obogatila tudi okrogla miza na temo »Šport in politika«, ki bo v soboto ob 11.00 v Hotelu Savoia. Predsednik tržaških liberalnih socialistov Alessandro Perelli, odbornik za šport Občine Trst Massimiliano Edea, podpredsednik Pokrajine Trst Igor Dolenc, deželni svetnik Edoardo Sasso in občinski svetnik Franco Bandelli bodo skušali odgovoriti na niz vprašanj, in sicer kam plove tržaški šport, kaj stori politika za promocijo športa in kako lahko postopamo, da preprečimo trend o razpadanju ekip najvišjega ranga.

Na predstavitvi, ki je včeraj stekla v kavarni San Marco, so obenem predstavili tudi ekipo, ki bo nastopala v ženski C-ligi in je v svoje vrste privabila tudi dve Američanki (ki bosta letos študirale v Trstu). Tržaški klub ne skriva želje, da bi se uvrstil v skupino za napredovanje in dosegel odmevnejši rezultat. V prenovljeno ekipo so privabili tudi borovko Martino Cello in brežanko Gaio Gicomini, trenerju Antoniu Cornacchia pa bo v pomoč dolgoletna Borova trenerka Betty Nacinovi. (V.S.)

prej do novice

www.primorski.eu

Krasovi tekmovalci in tekmovalke z vodstvom

KROMA

TRST - V 88. letu starosti je umrl nekdanji dolgoletni košarkarski trener Bora Mario Mari

Strokovnjak, organizator, izreden človek

Bil je med najzaslužnejšimi za prvi kakovostni skok naše košarke - V času najhujše protislovenske mržnje je v Trst povabil ljubljansko Olimpijo - Okusil je koncentracijsko taborišče

Tiho in mirno, kot je bilo v njegovi naravi, nas je v starosti 88 let za vedno zapustil Mario Mari, nekdanji dolgoletni Borov trener ter eden najzaslužnejših športnih delavcev za razvoj tržaške in naše košarke.

Preden je prestopil k Boru v sezoni 1967/68, je uspešno vodil žensko vrsto Mivarja, ki je leta 1963/64/65 osvojila tri naslove italijanskih mladinskih prvakov in je to ekipo tudi pripeljal do prve italijanske lige, v kateri je igrala dve leti. Skupno z Attiliom Frizzatijem je kot prvi na Tržaškem navezal stike s klubi z Vzhoda in predvsem z nekdanjo Jugoslavijo. Verjetno naša mlada generacija ne ve, kaj je pomenilo v tistih časih (leta 1963) povabiti ljubljansko Olimpijo na mednarodni turnir, ki se je odvijal na gradu sv. Justa. Bili so časi, ko je bila mržnja do vsega, kar je "dišalo" po Jugoslaviji, na višku. Večina Tržačanov se je zgražala, čemu sploh vabijo take "košarkarske reveže" na tako prestižen turnir. Ko pa so videli, da so bili ti "reveži" Boris Kristančič, Ivo Daneu, ki je bil nekaj let pozneje proglašen za najboljšega amaterskega košarkarja na svetu, mladi Borut Bassin, ki je z vragolijami navdušil vse prisotne, so spoznali, da tudi v Ljubljani igrajo "spodobno" košarko.

Sicer pa je Mari imel v mladih letih mnogo hujše težave s takimi nestrpnosti. Ker ni hotel obleči fašistične uniforme, da bi šel na fronto, so ga za kaznen poslali v koncentracijsko tabo-

rišče v Mathausen in so ga, na njegovo srečo, dodelili v delovno enoto v kraj blizu Dunaja, kjer je delal kot kemik.

Mari je leta 1967 prestopil k Boru, pri katerem so ustanovili košarkarsko sekcijo le dve leti prej. Moštvo je nastopilo v promocijski ligi. Takoj je uvidel, da brez dela na mladinskem področju ni bodočnosti niti za člansko ekipo. Zato si je močno prizadeval, da bi ustanovili čim več mladinskih ekip, ki so nastopile na turnirjih in prvenstvih. Izkoristil je svoje bogate izkušnje in navezal stike s klubi iz Jugoslavije ter organiziral celo turnejo v Wrocław na Poljskem, ko so bila tako dolga gostovanja za naša društva prava redkost. Z Marijem je Borova košarkarska sekcija in posledično vsa naša košarka napravila velik kakovostni skok na vseh področjih, tako tehničnem, organizacijskem kot kadrovskem. Pri svojem delu pa je imel predvsem s tedanjimi tržaškimi košarkarskimi klubi in s samo federacijo nemalo težav, saj je bil Bor kot slovensko društvo za marsikoga kot trn v peti.

Kot trener je bil večkrat pikolovski, vsi v ekipi pa smo ga zelo spoštovali in imeli smo ga radi, saj je bil vsem prijatelj in je vsem pomagal tudi zunaj igrišča. Pod njegovim vodstvom je Borova ekipa štiri sezone (v letih 1969 - 1973) igrala v D ligi. V sezoni 1970/71 pa je dosegla največji uspeh, šesto mesto in je osvojila disciplinski pokal, kar je bilo Mariju še posebno pri srcu.

Mario Mari (levo) med minuto odmora z Borovo mladinsko ekipo v sezoni 1974/75

MAGAJNA

Mari je zapustil Bor leta 1973 in treniral pri drugih italijanskih klubih. Vrnil se je med naša društva leta 1989, ko je prevzel treniranje pri Ciciboni, da bi naslednje leto prestopil k Jadranu in bil trenerju Walterju Vatrovcu pomočnik pri mladinski ekipi, ki je igrala v državnem prvenstvu. Leto pozneje se je vrnil k Ciciboni, kjer je ostal do sezone 1994/95 in z ekipo v D ligi osvojil odlično 4. mesto.

Večkrat mi je zaupal: »Trenirati ekipo, kot je Cicibona, ni lahko, saj so fantje prezaposleni z drugimi dejavnostmi. So pa čudoviti fantje, s katerimi takoj postaneš prijatelj in se z njimi zabavaš.« In tudi pri Ciciboni so ga imeli vsi zelo radi.

Mari je zadnja leta, kljub stalnemu bolehanju, redno zahajal na Stadion Prvega maja. Ogledal si je skoraj vse Borove prvenstvene tekme in turnirje. Na zadnjem turnirju za Memo-

rial Borisa Tavčarja pa ga ni bilo med gledalci. Spraševali smo se, kako to.

V ponedeljek pa bridka novica: Mario Mari je umrl. Z njim je tržaška in predvsem naša košarka izgubila velikega strokovnjaka, organizatorja in predvsem izrednega človeka.

Pogreb pokojnega bo v petek, 30. septembra, ob 12. uri v mrtvašnici v Trstu, v Ul. Costalunga.

Branko Lakovič

SKIROLL - V Canevi še zadnje državno prvenstvo

Še dva naslova za Mladino

Nicola Iona nepremagljiv na tekmah v strmini - Slovenski zmagovalni oder med najmlajšimi - Letos skupno osem naslovov

Nicola Iona, spodaj pa (od leve) najmlajši Nik Košuta, Peter Chenda in Nelson Tarek

Z nastopom v Canevi pri Orsagu se je v nedeljo končal niz šestih državnih prvenstev v skirollu. Na sporedu so bile višinske preizkušnje v klasični tehniki. Kriško Športno društvo Mladina se je v mladinskih kategorijah dokopalo do dveh novih naslovov (skupno osem), njegovi tekmovalci pa so na zmagovalnem odru stali kar šestkrat.

Med mladinci je Nicola Iona (letnik 1994) potrdil, da je v strmini nepremagljiv. Naslovom v prosti tehniki in dvojnem zasledovanju je v nedeljo dodal še tretjega. Na 8 kilometrov dolgi progi s skupinskim startom in s povprečno 8-odstotnim naklonom (kar hudo) je drugo uvrščenemu zadal minuto in 22 sekund zaostanka. Niki Hrovatin je zasedel 6. mesto, zaostal pa je že za 9 minut 25 sekund.

Kot jer povedala Mateja Bogatec je vztrajni Iona v teku sezone pokazal lep napredek, kar mu je tudi navrglo sprejem v državno reprezentanco in to kljub temu, da je še zelo mlad, zaradi česar tudi ni nastopil na vseh tekmah. Kljub temu se je na končni lestvici svetovnega pokala uvrstil na 14. mesto z

256 točkami, prvi (816 točk) pa je bil Norvežan Sondre Turvoll. Kot vsi, ki dobro nastopajo na tekmah v strmini, ima možnost, da se izboljša tudi v ravninskih preizkušnjah.

Drugi naslov je med najmlajšimi (1 km) osvojil Peter Chenda (letnik 2002), zmagovalni oder pa je bil po-

vsem slovenski. Na 2. mesto se je uvrstil Nik Košuta (+0,12), tretji je bil Nelson Tarek (+0,22), tik pod stopničami pa je na 4. mestu pristal Luka Sedmak (+0,24). Skupno je nastopilo 10 malčkov. Tudi Chenda je letos trikrat zmagal, saj je bil prvi tudi na tekmi v ravnini in v štafeti skupaj s Tarekom. Slednji je zmagal tudi na tekmi v strmini v prosti tehniki.

V enakovredni ženski kategoriji je Sara Tenze zasedla drugo mesto z 1,19 minute zaostanka za zmagovalko.

Na zmagovalni oder je stopila tudi Jasna Vitez (letnik 1998). Med naraščajnicami je osvojila 3. mesto, upoštevati pa je treba, da je Jasna boljša na tekmah v ravnini in v sprintih.

Odkar veterani tekmujejo skupaj s člani, je za tekmovalce našega društva težje priti do visokih uvrstitev. Tako je med članicami Patrizia Turchet osvojila 14. mesto, Chiara Di Leonardo pa je bila 16. Med člani je Leonardo Mecchia zasedel 25., Enzo Cossaro pa 32. mesto.

Na društveni lestvici je bila Mladina peta.

Dan prej so tri tekmovalke kriškega društva Maja Chenda, Petra Prašelj in Tajrin Tence v Ihanu v Sloveniji nastopile na pokalu Geoplina.

NOGOMET - Združena ekipa naraščajnikov

Pravo lice bomo videli proti močnejšim ekipam

Naraščajnike letos trenira Dejan Makivič

KROMA

Domio - Kras Repen 0:11 (0:6)

Strelci: Manduca 3, Bovino 3, Bolognani 2, Miniussi, Curelli, Caselli.

Kras: Carli (Krecic), Miniussi, Kovacic, Simeoni, Križman, Curelli (Stojkovič), Bianco, Manduca, Bivino, Caselli, Bolognani. Trener: Dejan Makivič.

Združena ekipa naraščajnikov, ki tudi letos nastopa pod skupnim imenom Kras (kot tudi združeni moštvi najmlajših in začetnikov), je na najboljši način začela novo sezono. Varovanci trenerja Dejana Makiviča so v gosteh pri Domju visoko premagali domačo ekipo, ki je bila resnici na ljubo slabši nasprotnik. »Pravo lice združene ekipe bomo videli šele, ko bodo igrali proti močnejšim nasprotnikom. Vsekakor je ekipa dobra in lahko bi na-

stopala tudi v deželnem prvenstvu,« pravi koordinator Krasovih mladinskih ekip Paolo Sarazin.

Združena ekipa je že po prvem delu zanesljivo vodila. Razigrali so se vsi nogometaši, največ golov (vsak po tri) pa sta zadela Manduca in Bovino, ki je v soboto igral tudi z mladinci. Varovanci trenerja Dejana Makiviča bodo v nedeljo v Dolini gostili Esperio.

Ostali izidi: Cgs - Opicina 5:2, Esperia - Montebello Don Bosco 0:0, UFM Monfalcone - Sistiana 4:2, Zauale - S. Andrea prel., San Luigi je bil prost.

MLADINCI, vrstni red: San Luigi, Trieste Calcio, UFM, Romans 9, Pro Cervignano 6, S. Andrea 5, Ronchi, Costalunga, Audax 3, Kras, Zauale, Muggia, Ponziana 1, Vesna 0.

ODBOJKA - 4. memorial Laure Maver

Kakšen derbi!

V borbenem finalu Zalet C po predvidevanjih premagal sestrsko ekipo, a po hudem boju

»Laura je znala usklajevati šport s študijem, zatem tudi s službenimi obveznostmi. Pokazala je, da se z resnostjo to da narediti,« je sporočilo, ki ga je predsednik ŠD Kontovel Marko Ban poslal zdajšnjim generacijam odbojkaric na nagrajevanju 4. memoriala Laure Maver. Zahodnokraško društvo je turnir v spomin na Lauro v nedeljo organiziralo s sodelovanjem OD Bor (in pod pokroviteljstvom ZSSDI), pri obeh klubih je pokojnica tudi igrala. Letošnja izvedba je doživela lep uspeh, saj se je na finalni tekmi med novonastalima združenima ekipama projekta Zalet zbralcev. V dopoldanskih po-finalih sta imeli naši ekipi lahko delo, saj jima mladi ekipi tržaškega Hammerja in Škofje Loke (slednji klub je pobraten z OD Bor) nista bii dorasli. Pravi boj pa se je razvnel v popoldanskem finalu, ko sta si stali nasproti prav obe združeni ekipi. Šlo je za pravi derbi, čigar napetost se je pravzaprav med samo tekmo še stopnjevala. Čeprav je bilo na obeh straneh tudi dosti napak, smo lahko gledali zanimiv, predvsem pa izjemno borben nastop igralk obeh ekip, kar so še najbolj potrjevale mnoge atraktivne obrambe, ki so dajale tekmi ton. Po pričakovanjih je zmagal Zalet C, vendar sta si bili ekipi enakovredni, tako da so lahko z nastopom zelo zadovoljni tudi v taboru Zaleta D, ki bo v letošnji sezoni igral v ligi nižje od Zaleta C. Ob snovanju ekip skupnega projekta vseh naših društev, ki se na Tržaškem ukvarjajo z žensko odbojko, so strokovnjaki, v skladu z navodili uprav, skušali sestaviti ekipi tako, da bi imeli obe konkretne možnosti, da v svojem prvenstvu dosežeta vsaj obstanek. Pri tem je

Izidi, polfinale: Zalet C - Škofja Loka 2:0 (25:9, 25:13), Zalet D - Hammer 2:0 (25:8, 25:17), za 3. mesto: Hammer - Škofja Loka 2:0 (25:11, 25:16), finale Zalet C - Zalet D 3:1 (25:21, 25:27, 28:26, 25:22).

Zalet C: Antognolli, Crissani, Colarich, A. Spangaro, Balzano, Bukavec, Grgič, Štoka, Spetič, Cvelbar. Trener Maver.

Zalet D: Cassanelli, Rudes, Spanio, Verša, Zavادل, Zuzic, Starec, Gantar, M. Spangaro, Cernich. Trener Berlot.

A. Koren

Obvestila

AŠD BREG sporoča, da bodo v občinskem športnem centru S. Klabjan v Dolini stekle še sledeče dejavnosti: rekreacija odrasli, od 3. oktobra, ob ponedeljkih in petkih ob 21.00; rekreacija odrasli, od 6. oktobra, ob torkih in četrtek ob 8.30; otroška telovadba od 1. oktobra, ob sobotah, skupina starejših ob 9.30 in skupina mlajših ob 10.30. Prisrčno vabljeni!

MLADINSKI ODSEK SPDT prireja 1. oktobra 2011 izlet za družine na Sabotin. Zberemo se ob 8.30 v Sesljanu, na trgu. Skupno je predvidenih približno tri ure in pol zmerne hoje. Informacije in prijave pri Katji (338 5953515) ob večernih urah ali na mladinski@spdt.org.

AŠK KRAS - ODSEK ZA NAMIZNI TENIS - obvešča, da se lahko prijavit na vadbo za začetniške in nadaljevalne skupine od ponedeljka od petka ob 16.30 do 18.15 v Športno kulturnem centru v Zgoniku ali pa po e-pošti na naslov sonjamilic@alice.it, kjer dobite vse ustrezne informacije

AŠK KRAS - ODSEK ZA OTROŠKO TELOVADBO prireja tudi letos v okviru gibalne vzgoje letni tečaj za otroke, ki obiskujejo vrtec in prva dva razreda osnovne šole. Prva vadba in vpis bo v Športno kulturnem centru v Zgoniku danes, 28. septembra ob 16.30. Vse informacije dobite ob prvem srečanju.

AŠD ZARJA obvešča, da se bo ženska telovadba odvijala vsak torek in četrtek od 20. do 21. ure v športnem centru v Bazovici. Prvo srečanje bo v torek, 4. oktobra. Za informacije in prijave tel. št. 347-6454919 (Irina).

AO SPDT prireja v mesecu oktobru tečaj plezanja za začetnike. Udeleženci bodo spoznali osnovne vrstne plezanja s plezanjem v naravi in na umetni steni. Tečaj bo vključeval še zanimivi predavanji o vremenoslovju in varstvu v gorah. Prvi informativni sestanek bo v športnem centru Zarja v Bazovici v četrtek, 29. septembra ob 20.30. Za ostale informacije 335 5316286 (Veronika).

SMUČARSKI ODSEK SPDT obvešča, da se v sredo, 5. oktobra 2011 začne predsmučarska telovadba, namenjena odraslim, v telovadnici šole Codermatz v ulici Pindemonte 11 v Trstu, z začetkom ob 20.30. Za informacije in prijave pokličite na tel.št. 335 6123484.

ŠZ BOR-ŠŠ TRST obvešča, da se bo vadba za predšolske otroke začela v soboto, 1. oktobra na stadionu 1. maja s sledečim urnikom: od 9.30 do 10.30 za otroke od 1. do 3. leta in od 10.30 do 11.30 za otroke od 3. do 6. leta. Za info: stadion 1. maj, Vrdska cesta, 7 od 15. do 18. ure, telefon 040 51377, e-pošta urad.bor@gmail.com.

GINNASTIČNI ODSEK ŠZ BOR organizira treninge ritmične gimnastike za vsa dekleta od 4. leta dalje. Treningi na Stadionu 1. maj, za predšolske otroke bodo potekali ob torkih in petkih od 16.30 do 17.30, za osnovnošolske otroke pa ob torkih od 16.30 do 17.30 in ob petkih od 17.30 do 18.30. Prvi trening bo v torek, 27. septembra. Treningi na Opčinah (večnamenski prostor osnovne šole Bevk) bodo potekali ob sredah, za predšolske otroke od 16.30 do 17.30, in za osnovnošolske otroke od 17.30 do 18.30. Prvi trening bo danes, 28. septembra. Za prijave in informacije 328-2733390 (Petra).

prej do novice

www.primorski.eu

O NAŠEM TRENUTKU

Nekaj dodatkov h »gluhi lozi«

ACE MERMOLJA

Bral sem komentar bazoviške proslave, ki ga je napisala Poljanka Dolhar, Žarišče z naslovom »Na Bazovski gmajni« Iva Jevnikarja in naknadno razmišljanje Sandorja Tenceja. Izpisal sem si mnenja o manjšinski »gluhi lozi« in o pomanjkanju razprave v manjšini. Rade volje se pridružujem javnemu razmišljanju (bolje štirje kot nihče).

Pričenjam z vprašanjem, če morda nismo za premajhno razpravo oziroma za »gluho lozo« krivi tudi novinarji, komentatorji, naknadno pa politiki in akterji naše civilne družbe. Morda so teme, ki jih ponujamo, neadekvatne, morda so nezanimive ali pa preveč zožene na hipotetičen (v smislu, da natančno ne vemo za njegov obseg) »manjšinski krog«. Morda so in smo tisti, ki se dnevno ukvarjamo z manjšinskimi vprašanji premalo pozorni na to, kaj se dogaja izven »naših« krogov, vrtičkov in včasih onkraj plotov.

Ivo Jevnikar omenja zborovanje pred bazoviškem spomenikom iz leta 1952, ko se je na gmajni zbralo 15.000 ljudi. Bilo je to 14. aprila, šlo pa je za tabor v obrambo Svobodnega tržaškega ozemlja. Tema in čas nam obrazložita številčnost manifestacije. Ni šlo za proslavljanje, ampak za postavljjanje zahtev pred simbolom upora in žrtvovanja. Kaj takega bi danes verjetno težko ponovili, enotni ali neenotni.

Poljanka Dolhar je na letošnji proslavi zabeležila nekakšno »malodušje«. Sam bi to označil kot obredno rutino, ki traja že leta in jo deloma prekinjajo le okrogle obletnice. Proslave ne bi ukinjali, njeno odmevnost pa očitno določajo različni faktorji. Opozoril pa bi, kako teme odpornišva niso zastarele in kako vzbujajo po Evropi mnoge razprave (tega razpravljavci ne zanikajo, jaz le navajam dejstva).

Opozoril bi tako na nenavaden uspeh, ki ga je imel v Evropi in svetu droben zapis Stephana Hessla »Dvignite se!« Na valu zapisanega so nastala celo gibanja. Hessel je bil pred nedavnim gost Slovenije. Priletni pisec izhaja iz osnovnih vrednot francoskega (in splošnega) odporniškega gibanja in iz Deklaracije o človekovih pravicah, pri kateri je kot soavtor sodeloval. Ko izpostavlja temeljne vrednote, Hessel obtožuje sodobni globalni kapitalizem, kako jih tepta in kako ubija to, kar je najbolj humanega izšlo iz odpornišva proti fašizmu in nacizmu. Ponavljam, knjižica je izšla v milijonih izvodov v številnih jezikih (tudi v slovenskem).

V Italiji mnogi skrbimo za usodo italijanske ustave, ki je prav tako izšla iz italijanskega odporniškega gibanja (resistenze). Sedanja merkantilna desnica izpodbija vrednost nekaterih osnovnih načel italijanske ustave. Pristop je ideološki in za

to ne ogroža le principov ustave, ampak ni sposoben ustvariti valobranov proti krizi, ki grozi Italiji z veliko sekuro. Brezglavi hedonistični liberizem, ki je v Italiji in drugje ustvaril toliko zla ter socialnih in drugih razlik, pač ne najde pravega orožja, da bi »prebil« finančno in gospodarsko krizo ter vrnil tokove sveta v bolj človeške in »vzdržne« struge. Naj dodam še naslednjo misel.

Leta 2008 so po zlomu banke Lehman Brothers in posledični finančni krizi, ki ponovno bruhala svoje ognje, najpomembnejše svetovne države izgubile priložnost za novi Bretton Woods, ki bi po zgledu prve konference, ki je bila v istoimenskem kraju leta 1944, nakazala nove smernice globalne monetarne politike.

Ob koncu druge svetovne vojne so najbolj industrializirane države imele toliko modrosti, da so se zbrale na skupnem zasedanju in prišle v treh tednih do konkretnih sklepov. Uvedle so nekatere osnovne monetarne principe, ustvarile Svetovni monetarni sklad in Svetovno banko z namenom, da pomagajo revnejšim državam. Prosvetljene glave so takrat imele pogum, ki je izhajal iz skoraj dobljene vojne, da se zmenijo za boljši svet in za osnovna finančna pravila. Danes te volje in tega poguma očitno ni. Ni resnice, ni pravega dialoga, ena država podaja krizo drugi itd. Državljeni lahko upamo, da bodo države kluba dvajsetih ustvarile obljubljeni sklad 3.000 milijard evrov za pomoč državam pred bankrotom. Kdo ve... Skratka, odporniško gibanje in druga svetovna vojna nam še kako ponujata aktualne teme in nas opozarjata na egoizem, na nerešena vprašanja in na pomanjkanje poguma in skupnih vizij.

Če zapustim mednarodne planjave, lahko zabeležim nekaj problemov in razprav, ki so zaobjele širši krog ljudi na Tržaškem. Razprav so se udeležili Slovenci in Italijani.

Opozoril bi na množične sestanke ob zamisli o samostojni občini s središčem na Opčinah. Ne spuščam se v pravilnost ali »zgrešenost« ideje. Vzbuđila pa je interes številnih ljudi, ki so očitno z nelagodjem doživljali in doživljajo nov naselitveni in drugačen položaj na tržaškem delu Krasa.

Debato je sprožil tudi predlog za nov urbanistični načrt, ki ga je predlagal Diptazzov odbor in se ob načrtu zlomil. Zadevi sta v bistvu povezani. Razvoj Trsta in naseljevanje okoliškega Krasa ter drugi napovedani posegi v zalivu so sprožili jezo in nelagodje ljudi. Zapostavljeni se nismo čutili le Slovenci, ampak tudi tisti, ki so bežali iz mesta v okolico (splošen sodobni pojav).

Ob obeh priložnostih smo morda že

imenovani novinarji, kolumnisti, politiki in družbeni delavci zamudili priložnost za poslušanje in resno razpravo. Slednja ostaja na dnevnem redu, saj bo morala Cosolinijeva uprava predložiti nov načrt in nadomestiti Illyjevega.

Tu smo pa že pri drugem argumentu. Pogrešam oceno obdobja, ko je Trstu županoval Illy. Nedvomno bi z velikimi dvomi ocenil njegov urbanistični načrt, ki je upošteval predvsem profit. Nadalje pogrešam analizo obdobja, ko je bil Illy guverner Dežele FJK. Sedanji tržaški župan Cosolini pozna omenjena časa in izkušnji. Ne gre le za Illyja osebno, ampak za tržaško in deželno levo sredino, za njena stališča, za dobra dela in za napake. Menim, da bo vse to še kako zanimalo ljudi: Slovence in ne.

Ne bi bil gluhi ali nekritičen niti do nekaterih gibanj in stališč, ki nastajajo v sosednjih krajih Slovenije. Padec meje, človeški in gospodarski prehodi, kupovanje hiš v Sloveniji so opredmetili neko abstrakcijo, ko so policisti in cariniki zapustili mejne prehode, a je ostalo vse pri tem. Ko pa so se pričele zadeve konkretno premikati, so reagirali, pravilno ali ne, tudi ljudje. Padec meje je prenehal biti abstrakcija in pričel konkretno vplivati. Smo na to dovolj pripravljeni?

Skratka, kar nekaj debat je bilo, vendar se niso omejele le na strogo manjšinska vprašanja, na financiranje manjšinskih dejavnosti, na to, kdo »ukaže« na Primorskem dnevniku in podobno. Tudi z vidika ožjega manjšinskega jedra bi bil zelo pozoren na argumente, ki jih je v pismu SSO izpostavil predsednik SKGZ Rudi Pavšič. Sedanja kriza ne bo obšla manjšine. Dodatnih sredstev iz Rima npr. še ni. Bodo prišla iz Ljubljane ista sredstva kod doslej? Tudi to so problemi, ki seveda ne zaobjemajo vseh Slovencev na enako usoden način. Neukrepanje pa bi pomenilo ogrožanje dejavnosti in celo nekaterih delovnih mest. Glede določenih vprašanj je bilo doslej premalo resnih debat, čeprav argumenti so: v ožjem in širšem smislu in obsegu.

Če povzamem razmišljanje, se debata lahko razvije izven običajnih in okostenelih argumentov ter izven določenega območja, čeprav nekaterih konkretnih problemov organizirane manjšine ne smemo prezreti, saj se neposredno dotikajo možnosti dela in ponudbe za vse. Gluho lozo vsekakor ustvarjamo v trenutku, ko podcenjujemo argumente in skrb, ki ne nastanejo v najbolj aktivnem in organiziranem jedru manjšine, ampak so izraz širšega okolja in ljudi v njem. So skrb tistih, ki ne hodijo po istih poteh, kot jih zasledujemo organizirani ali celo poklicni Slovenci.

LJUBLJANA - Konec tedna

V duhu rimske Emone in srednjega veka

Ansambel Musica Cubicularis bo v petek nastopil v atriju ZRC

Središče Ljubljane bo konec tedna razgibala prireditev Ljubljanski sprehod skozi zgodovino - od Emone do srednjega veka. Ljubljancane in obiskovalce bo popeljala nazaj v čas rimske Emone in srednjeveškega mesta. So botno dogajanje bo popestril prihod rimskih legionarjev, ki bodo spremljali repliko jantarnega voza, kakršen je nekoč vozil po rimskem cesarstvu.

Naslov Ljubljanski sprehod skozi zgodovino - od Emone do srednjega veka združuje Festival srednjeveške in renesančne glasbe ter Srednjeveški dan v Ljubljani, ki ju Mini teater letos pripravlja že dvanaesto leto zapored, letošnje dogajanje pa bo obogatila še prireditev Dan Emone - odprava po jantar, ki jo Mini teater pripravlja v sodelovanju s poljskim veleposlaništvom v Ljubljani.

V sklopu slednje se bo po središču Ljubljane zapeljala replika jantarnega voza. Kot je včeraj povedal poljski veleposlanik v Sloveniji Cezary Krol, so jo izdelali v mestu Kališ, ki je najstarejše poljsko mesto. Jantarjeva pot, ki je nekaj vodila od Apeninskega polotoka do Baltiškega morja, je povezovala različna ljudstva in kulture. V sklopu umetniško-raziskovalnega projekta Odprava po jantar - evropska kulturna pot, ki je finančno podprt s strani EU v okviru programa Kultura 2007-2011, so zato v petih evropskih mestih pripravili vrsto dogodkov, v Sloveniji na Ptuj, sedaj pa so, kot je dejal, prišli do rimske Emone.

V Narodnem muzeju Slovenije so po besedah direktorice muzeja Barbare Ravnik v sodelovanju pri omenjenem projektu videli priložnost, da dodatno obeležijo 190. obletnico obstoja muze-

ja. Tako bo na Metelkovi že danes ob 18.30 modna revija nakita iz jantarna avtoric Božene Kaminske in Pauline Binek ob odprtju razstav V jantaru ujeta lepota in Trendbook 2011+. Razstavi bosta na ogled do 6. novembra.

V muzeju pa je v vitrini na dvo-rišču razstavljena tudi že omenjena replika rimskega voza. Ta se bo v soboto, 1. oktobra, popeljala po središču mesta. Zgodovinski sprehod skozi Ljubljano se bo ob 11. uri začel na Križevniški ulici, nato pa bo šel mimo Brega do Prešernovega trga in se mimo Kongresnega trga vrnil na Križevniško ulico. Repliko rimskega potovalnega voza, carruce, bodo spremljali ptujski legionarji. Oba dogodka sta del programa ob predsedovanju Poljske EU.

Ob 190. obletnici muzeja pa bodo 15. oktobra pripravili pokušino hrane, pripravljene po starih rimskih receptih ter projekcijo filma o jantaru in jantarni poti.

Festival srednjeveške in renesančne glasbe se bo v petek ob 20. uri začel s koncertom ansambla Musica Cubicularis v atriju ZRC, v soboto v atriju na Križevniški 2 ob 20. uri nadaljeval s koncertom Norberta Rodenkirc-hena iz Nemčije in sklenil v nedeljo ob 19. uri s koncertom skupine Fata la parte prav tako v atriju na Križevniški 2. V primeru slabega vremena bosta sobotni in nedeljski koncert v Mini teatru na Križevniški 1.

Direktor Mini teatra Robert Waltl je kot posebnost koncerta sestava Musica cubicularis izpostavil igranje na izvorni orgelski pozitiv iz 1743, ki ga hrani Medobčinski muzej Kamnik, Rodenkirchen pa se bo v Ljubljani predstavil s programom Izganjalec podgan, ki ga je pripravil po srednjeveških zapisih o flavtistu, ki je z igranjem na flavto iz mest izganjal podgane.

Letošnji srednjeveški dan v Ljubljani bo v nedeljo med 10. in 18. uro potekal med Trgom francoske revolucije in Križevniško ulico. Postavljen bo viteški tabor, ne bo pa manjkalo niti srednjeveške glasbe in ustvarjalnih delavnic, družabnih iger za otroke in plesa, je dejal Waltl. (STA)

Predstavitve mladinskega glasila Večerna debata

KUD Literativa, Knjižnica Makse Samse in Javni sklad za kulturne dejavnosti - območna izpostava Ilirska Bistrica prireajo v petek ob 19. uri v knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici zaključno prireditev in predstavitev mladinskega literarnega glasila Večerna debata. Častni gost in slavnostni govornik bo pesnik in akademik Ciril Zlobec. Z recitali bodo večer popestrili Aleksander Borenovič, Patricija Dodič, Brigita Grmek, Tomaž Mahkovič in Maja Turkovič. Program bosta povezovala Jana Samsa in Rok Smrdelj, melodi-je bo večeru zapisal štajerski kantavtor Dani Bedrač. Kulturni program bo popestrila fotografska razstava Marka Vidmarja. (O.K.)

PISMA UREDNIŠTVU

O kandidaturi Roberta Collinija

Zadnje čase se veliko ugiba in piše o kandidaturi poklicnega časnika Roberta Collinija za goriškega župana. Javnomenjske ankete so mi naklonjene. Roberta poznam eno življenje. Svojo briljantno časnikaško kariero je začel pri italijanskem dnevniku v Gorici. Bila sva kolega in lahko trdim, da je bil od vseh, ki smo takrat časnikačili v Gorici, najbolj kolegialen in tudi odprt. Hitro sva se razumela. Ko sem mu rekel, da v Trstu poznam nekega politika Maria Collinija (sam se je pred Slovenci proglašal za Kolenca), katerega korenine so bile na Trnovski planoti. Roberto je odgovoril, da so tam tudi njegove. In dodal, da razume naš jezik.

Ko se je zaposlil na sedežu RAI v Trstu, je zaradi profesionalnih sposobnosti in (upam) tudi pojmovanja politike kot službe, ki naj skrbi za pravičnost in uresničevanje potreb ljudi, hitro napredoval in postal direktor. Malo je manjkalo, da nisem postal njegov kolega. To bi se zgodilo, če bi sprejel predlog njegovega predhodnika Botterija, ki me je vabil na RAI.

Nikoli nisem bil agitator ene same politične opcije. Tudi dogem nisem sprejemal. S katere koli strani so jih ponujali. Pri srcu mi je vedno bila in mi je še reformistična leva opcija, pojmovana kot široka pahljača, ki pa je v Italiji zaradi razlogov, ki jih tako dobro poznamo, težko dosegljiva. Toliko je res, da doseganje tega konsenza spremljajo boleči porodni krči. Zaradi katerih je, morda tudi zaradi partikularnih interesov, ki izhajajo iz močnih italijanskih individualnih značajev in ideologij, končni izid vedno vprašljiv.

Karkoli bodo pokazale primarne volitve, ki jih napovedujejo, želim Robertu uspeh. Ker je fajn fant. Na kateri koli listi bo kandidiral. Ne bom utemeljeval, zakaj mu to privoščim. Kar sem povedal, je zame dovolj.

Gorazd Vesel

GLEDALIŠČE - Od jutri do nedelje

Ajdovščina bo spet zaživela s Štrudlfestom

Med četrtkom in nedeljo bo mestno središče v Ajdovščini zaživel z nizom kulturnih prireditev, zbranih v 12. festival Štrudlfest. Gledališke predstave, glasbeni in plesni nastopi ter film bodo dogajanje razdelili na dve lokaciji, in sicer na dvorano in trg Prve slovenske vlade ter Mladinski hotel Pale v Ajdovščini.

"Letošnji slogan Olike me mika rad v svojem prvotnem pomenu ponagaja, ko pa ga bolje in prešerneje pogledaš, vidiš, da te nagovarja, kot velik gospod; razigrano te povabi, da se mu v zloščeni-čevljih pridružiš na rdeči preprogi, pod roko pripelješ svojo drago in skupaj potujeta tja, kamor se utednejo imeti prav imenitno," je v uvodnem nagovoru na ponedeljkovi novinarski konferenci povedala Polona Krušec iz organizacijskega odbora za pripravo festivala Štrudlfest.

V letošnjem štiridnevem festivalnem dogajanju bo več različnih delavnic kot leta doslej, od fotografskih, likovnih, gledaliških, filmskih, cirkuških in drugih. Gledališke predstave bodo na-

menjene tako najmlajšim kot odraslim, od komedij do zahtevnejših performansov. Prvi med njimi bo na vrsti že jutri zvečer po otvoritveni slovesnosti multimedijski projekt Zapleši črke, avtorjev Loredane Zege in Aleša Bajca.

Že od ponedeljka je v Stolpu na ajdovski tržnici na ogled razstava o zgodovini Štrudlfesta, o "spominih na najrazličnejše skupne dogodke in prigode iz odra, zaodrja in občinstva iz prejšnjih let". Umetnine pa bodo poleg razstave na ogled tudi na pravi umetniški tržnici, kjer bodo v soboto umetnine tudi na prodaj.

Gledališke dogodke bodo prepletali tudi različni glasbeni koncerti, v petek pa pripravljajo tudi pogovor z igral-ko, pisateljem in profesorico Natašo Konc Lorenzutti.

Po zaključni slovesnosti v nedeljo pa pripravljajo predstavo dramskega krožka ajdovske osnovne šole Danila Lokarja in KUD Javorov hudič Momo, ki po premieri v maju doživlja svojo prvo ponovitev.

Bojan Brezigar

Krakov v mojem spominu

Kraji spomina nimajo prave vsebine, če ne poznaš dogodkov, na katere spominjajo

Podatek je grozljiv. Leta 1939 je bilo v Krakowu več kot 65.000 Judov, danes jih je komaj nekaj sto. Nekatere pravijo, da jih je celo manj kot 100. Številke so same dovolj zgovorne in ne potrebujejo komentarja.

Judovska skupnost je zgodovinsko povezana z mestom Krakow. Judi so bili v glavnem trgovci, mesto pa je bilo itak veliko trgovsko središče. Sledovi judovske skupnosti segajo daleč nazaj v 13. ali 14. stoletje, ko so Judi živeli v središču mesta in so bile njihove stojnice na samem glavnem trgu, nekako na kraju, kjer stoji danes spomenik Adamu Mickiewiczu. Vendar tudi takrat njihovo življenje ni bilo popolnoma mirno. Med njimi in poljskimi kristjani je stalno prihajalo do napetosti in do sporov, predvsem zaradi trgovskih dejavnosti, delno pa tudi zaradi vere. Judi so v 18. stoletju med drugim prodajali knjige po domovih, leta 1806 pa so jim to dejavnost prepovedali in zato so prodajo knjig preselili na stojnice na glavnem trgu. Pravice, ki so jih imeli kasneje, v času, ko so drugod po Evropi Jude zatirali, pa so izhajale iz obljube, ki jim jo je dal leta 1794 Tadeusz Kosciuszko, legendarni poveljnik poljske vojske in voditelj upora proti Rusom: zagotovil jim je državljanske pravice, če se bodo pridružili Poljakom in potem je svojo obljubo izpolnil. Na ta dogovor spominja plošča, na poslopju v Čevljarški ulici, nedaleč od glavnega trga.

Vendar pa odnosi med Poljaki in Judi tudi kasneje niso bili idealni. Zato so Poljaki Jude počasi izrinili iz centra mesta, kjer so še ohranili svoje trgovine, ne pa več stanovanj; množično so se preselili v Kazmierz, četrto sv. Kazimira, ki sicer ni bila zelo daleč, vendar so buili tu sami, imeli so svoje sinagoge in živeli ločeni od Poljakov. V Kazmierzu jih je leta 1939, ob izbruhu svetovne vojne, živelo natanko 68.482.

Zatiranje Judov se je začelo takoj. Nemški okupatorji so vstopili v mesto 6. septembra 1939 in Judom takoj odvzeli nepremičnine, odvzeli so jim državne pokojnine, zasegli njihove bančne račune, tudi račune v tujini, omejili so njihovo svobodo gibanja in odredili prisilno delo za vse starejše od 14 in mlajše od 60 let.

Ni minilo dolgo, ko so nemški okupatorji sklenili, da se morajo vsi Judi umakniti iz Kazmierza. Tričetrst so jih izselili, v glavnem v razna taborišča v bližnji in daljni okolici, zadnjih 15.000 pa so jih potrebovali za razna opravila, vključno z delom v Schindlerjevi tovarni. Za njih so zasegli površino na desnem bregu Visle, skupaj 320 poslopij, iz katerih so izselili poljsko prebivalstvo. To površi-

no so ogradili in tu je nastal krakovski geto.

Življenjski pogoji so bili neznošni, saj so v getu namenili po 2 kvadratna metra za vsakega prebivalca; kasneje so ta standard še poslabšali in določili, da morajo biti v vsakem stanovanju najmanj trije prebivalci za vsako okno. V Kazmierz so vkorakali nemški vojaki in razdejali vse, kar je bilo židovskega. Požgali so sinagoge, pokopališča pa oskrunili in nagrobnike uporabili tudi za gradnjo zidov.

Vendar je tudi namestitev v geto trajala zelo kratek čas. Januarja 1942 so nacisti na konferenci v Wannseeju določili strategijo o uničenju vseh Judov na ozemlju, ki ga je zasedal tretji rajh. To je bil začetek genocida in takrat se je začelo množično preseljevanje Judov v koncentracijska taborišča. Življenje v getu pa je teklo dalje še leto dni, ker so Nemci šele gradili taborišča in so vanja pošiljali najprej Jude iz osrednje Nemčije in tiste, ki so živeli razpršeni po teritoriju; geto je bil namreč stalno pod vojaškim nadzorom in Nemcev ni zanimalo, kaj se tam dogaja; skrbeli so le, da ga nihče ni zapustil, razen skupin, ki so jih vojaki vsak dan pospremili na delovna mesta.

Do likvidacije geta je prišlo v več obdobjih. Krvava je bila premestitev 4.500 Judov 27. in 28. oktobra; prepeljali so jih v taborišče Belzec, tiste, ki so se upirali, pa ustrelili kar v getu; ustrelili naj bi 600 ljudi. Ko so se zvečer drugi Judi vrnili z dela, svojcev in prijateljev ni bilo več. Našli so samo mlake krvi na pločnikih.

Decembra 1942 so geto razdelili na dva dela. V enem delu (imenovali so ga geto A) so stanovali tisti, ki so redno odhajali na delo, v drugem delu (geto B) pa starejši in bolni ljudje. To je bil zadnji korak k likvidaciji geta.

Geto so dokončno izpraznili 13. in 14. marca 1943. Prvi dan so približno 6.000 delazmožnih Judov odpeljali v novo taborišče Plasow, ki je oddaljeno kaka dva kilometra; taborišče, ki ga je Spielberg tako nazorno upodobil v svojem filmu, vključno s hišo (ki še danes stoji), v kateri je živel kruti poveljnik Amon Goeth, film pa ni razkril najbolj žaljive okoliščine: taborišče so zgradili na zemljišču, kjer je nekoč stalo staro judovsko pokopališče.

Drugi dan so ostale prebivalce odpeljali v Auschwitz in v druga taborišča, kar 3.000 pa naj bi jih postrelili v getu samem. Na kraju so tudi postrelili vse bolnike iz judovske bolnišnice. Geto so nato izpraznili, hiše počistili pohištvo judovskih družin odstranili in v stanovanjih namestili druge prebivalce.

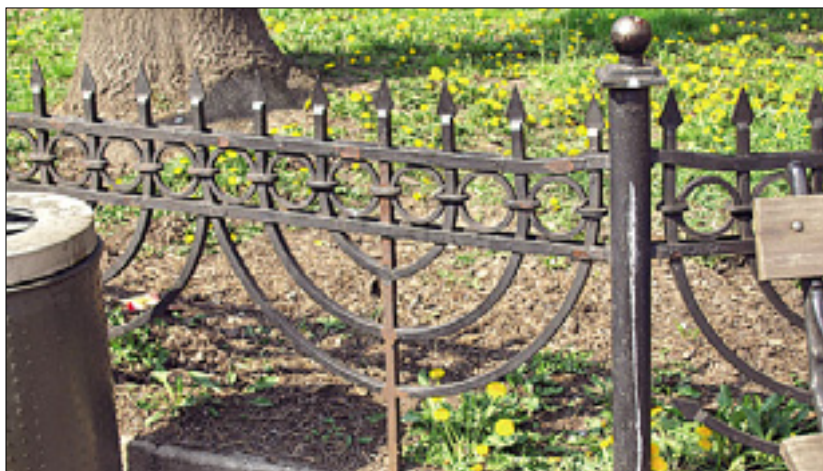
Zadnje poglavje trpljenja krakovskih Judov je bilo taborišče Plasow. Nemci so ga izpraznili ob koncu leta 1944, ker se je Rdeča armada negvarno bližala. Takrat so vse barake požgali in uničili vse sledi grozodejstev v teh krajih.

To je v zelo kratkih obrisih kalvarija krakovskih Judov. Lahko bi svoj obisk opisal drugače, pisal o muzejih in o sinagogah, o spomenikih in drugih obeležjih. Ampak samo ta kratka zgodovina lahko kaže na trpljenje, ki jih je doživelo teh 65.000 prebivalcev Krakowa in okolice. To moraš vedeti, da si lahko ogleduješ Kazmierz z judovskim pokopališčem, številne spomine na judovsko prisotnost v teh krajih in se zbrano zastaviš pred velikim spomenikom na kraju, kjer je nekoč stalo taborišče Plasow. Kraji spomina nimajo prave vsebine, če ne poznaš dogodkov, na katere spominjajo.

se nadaljuje

Na slikah: zgoraj obnovljena fasada hiše v Kazmierzu, kakršna je bila, ko so bile tu judovske trgovine; spodaj spomenik v taborišču Plasow in ograja v Kazmierzu, v obliki tradicionalnih judovskih svečnikov. Spodaj levo zid judovskega pokopališča v Kazmierzu in desno ostanki judovskih nagrobnikov, ki so jih Nemci vgradili v zid.

VREMENSKA SLIKA

Anticiklon tropskega izvora se bo v naslednjih dneh zadrževal nad Evropo. Nad našo deželo bodo zato dotekali suhi severovzhodni tokovi.

Nad večjim delom Evrope in tudi nad našimi kraji je območje visokega zračnega tlaka. S severovzhodnim vetrom doteka k nam topel in precej suh zrak.

DOLŽINA DNEVA

Sonce vzhaja ob 6.59 in zahaja ob 18.52

Dolžina dneva 11.53

LUNINE MENE

Luna vzhaja ob 8.15 in zahaja ob 19.01

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.08 najnižje -50 cm, ob 11.30 najvišje 61 cm, ob 17.49 najnižje -53 cm, ob 23.53 najvišje 33 cm.

Jutri: ob 5.37 najnižje -39 cm, ob 11.58 najvišje 56 cm, ob 17.23 najnižje -49 cm, ob 0.31 najvišje 23 cm.

BIOPROGNOZA

Vremenski vpliv na splošno počutje in razpoloženje bo večinoma ugoden, le v drugi polovici dneva bodo predvsem na vzhodu države pri najbolj občutljivih možne manjše vremensko pogojene težave.

MORJE

Morje je razgibano, temperatura morja 23,4 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C	
500 m	22
1000 m	16
1500 m	12
2000 m	9
2500 m	6
2864 m	4

UV INDEKS

UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 4,5 in v gorah 5.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

NAPOVED ZA DANES

Po vsej deželi bo jasno. Le na območju Trbiža in krajeno v Val Cellini bo lahko jutraj kratkotrajna megla ali nizka oblačnost. Ob morju in na vzhodnem pasu bo pihal burin, ki bo sredi dneva nekoliko oslabil.

Pretežno jasno bo, zjutraj bo ponekod še megla ali nizka oblačnost. Pihal bo severovzhodni veter, na Primorskem šibka do zmerna burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 6 do 12, v krajih z burjo okoli 15, najvišje dnevne od 22 do 25, na Primorskem okoli 28 stopinj C.

NAPOVED ZA JUTRI

Nadaljevalo se bo lepo in jasno vreme z burino na obalnem območju. Čez dan bo nadpovprečno toplo.

Jutri in v petek se bo nadaljevalo pretežno sončno vreme, prehodno bo lahko nekaj zmerne oblačnosti. Na Primorskem bo pihala šibka burja.

ATLANTIK - Pred 70 leti se je potopil z britansko ladjo Gairsoppa

Z dna oceana naj bi rešili največji tovor srebra v zgodovini

MIAMI - Ko je britanska trgovska ladja Gairsoppa pred 70 leti na severu Atlantskega oceana postala žrtev nemške podmornice, je na morskem dnu s sabo odnesla ogromen tovor srebra. Po več desetletjih je ameriškim potapljačem uspelo ugotoviti lokacijo ladje in sedaj se pripravljajo, da na kopno prinesejo več kot 200 milijonov dolarjev vreden tovor.

Ameriška družba za raziskovanje morja Odyssey je natančno lokacijo ladje, ki je z okoli 219 tonami srebra potonila okoli 490 kilometrov od irske obale, po poročanju francoske tiskovne agencija AFP potrdila v ponedeljek.

Srebro, ki je bilo leta 1941 ocenjeno na okoli 600.000 britanskih funtov, naj bi bilo danes vredno 210 milijonov dolarjev in bi po navedbah ameriške družbe v primeru uspešne operacije predstavljalo največjo pridobitev dragocenih kovin, izgubljenih na morju, v zgodovini.

Britanska vlada je pogodbo z ameriško družbo o reševanju tovora

sklenila po razpisu in v skladu s sklenjenim dogovorom bo lahko Odyssey obdržal 80 odstotkov tovora, ki ga bo do rešili iz ladijskih razbitin.

Gairsoppa je bila leta 1941 s tovorom, ki je poleg srebra vključeval tudi surovo železo in čaj, v konvoju ladij na poti iz Indije nazaj v Veliko Britanijo. Ladje je pri tem zadela nevihta in Gairsoppa, ki ji je zmanjkovalo goriva, se je ločila od konvoja in se napotila proti Galwayju na Irskem.

A do tja ni nikoli prišla, saj je v spornih vodah na severu Atlantskega oceana postala tarča nemške podmornice in potonila 4700 metrov globoko. Od 85 ljudi na krovu je preživel le eden.

Potem ko je bila ladja več desetletij za svet izgubljena - predhodni poskus njene izsleditve je spodletel -, jo je Odyssey našel relativno hitro in ob tem vztraja, da globina, na kateri se nahaja ladja, ne bo predstavljala ovire za rešitev celotnega tovora. Z operacijo naj bi začeli spomladi prihodnje leto. (STA)

KULTURA - Pet zvitkov Kumranski rokopisi deloma dostopni na svetovnem spletu

JERUZALEM - Okrog 2000 let od tedaj, ko so nastali in več desetletij zatem, ko so jih odkrili v votlinah blizu Mrtvega morja, so kumranski ali mrtvomorski rokopisi deloma dostopni na svetovnem spletu. Izraelski nacionalni muzej in Google sodelujeta v projektu, v okviru katerega je od ponedeljka na spletu dostopnih pet zvitkov, med njimi knjiga Izaije. Google s svojo tehnologijo uporabnikom tudi omogoča iskanje posameznih pasusov in njihov prevod v angleščino.

Mrtvomorski rokopisi, ki osvetljujejo začetke judovstva in krščanstva, sodijo med največje arheološke najdbe vseh časov. Prve je leta 1947 v votlini blizu naselja Kumran po naključju odkril pastir. Danes jih hranijo v Izraelskem muzeju v Jeruzalemu. Internetni velikan Google z Izraelom sodeluje v projektu, v sklopu katerega želijo digitalizirati obsežnejšo zbirko zvitkov.

RUSIJA - Vesoljski eksperiment Mars500

Astronavti izčrpani po mesecih izolacije

MOSKVA - Skoraj 18 mesecev v izolaciji je pustilo posledice na udeležencih ambicioznega vesoljskega eksperimenta Mars500 v Moskvi. "Psihikna izčrpanost" je splošen opis stanja šestih astronautov, ki so v okviru eksperimenta preživeli že rekordno dolgo časa v izolaciji, čaka pa jih še šest tednov. Astronavti iz Rusije, Kitajske, Italije in Francije morajo zdržati do 4. novembra, ko bo njihovo vesoljsko plovilo "pristalo" na Zemlji po 520 dneh simulacije medplanetarnega poleta. "Znova želijo videti svoje družine in sonce," je povedal Peter Graef iz Nemiškega vesoljskega centra, ki sodeluje v projektu. Kmalu jih sicer čaka nov izziv, ko bodo znova lahko komunicirali v realnem času z vodji projekta.

Med prvim poletom na Mars bi pri komunikacijah s kontrolo na Zemlji prihajalo do 20-minutnih zamikov. To je namreč čas, ki ga signal, ki potuje s svetlobno hitrostjo, potrebuje da pride z Marsa, ki je od Zemlje 200-krat bolj oddaljen od Lune. Po oceni Graefa jim bo ta neposredna komunikacija zelo izboljšala kakovost življenja, tako da bodo zadnji tedni minili hitreje.

Astronavti so v simulatorju v Moskvi od junija lani, kjer jih kamere spremljajo na vsakem koraku, razen v majhnih zasebnih sobah in sanitarijah. Kljub težavam pa so voditelji projekta prepričani, da bodo "Marsovci" zdržali do konca, saj lahko, kadarkoli želijo, prekinijo sodelovanje v projektu. Zaključna faza je pomembna, saj želijo ugotoviti, kaj morajo imeti bodoči "potniki" s seboj za pot na Mars in kako naj jih vodijo z Zemlje. Časa za razmislek o teh vprašanjih pa bodo imeli na pretek, saj potovanj na Mars ne bo še nekaj desetletij. (STA)